

TALOUSARVIO 2006

Taloussuunnitelma
2007-2008

Kaupunginvaltuusto
2.11.2005

TALOUSARVIO 2006

Toimittaja:

Ulkoasu ja taitto:

Kuvat:

Lohjan kaupunki, suunnittelu- ja tutkimustoiminta

Ulla Långström & Seija Nikkanen

Lohjan kaupunki

SISÄLLYSLUETTELO

1 LOHJAN KAUPUNGIN TAVOITTEET	5
1.1 Kaupunkistrategia	5
2 KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSA	6
2.1 Keskusvaalilautakunta	6
2.2 Tarkastuslautakunta	6
2.3 Yleinen luottamushenkilöhallinto	7
2.4 Keskushallinnon strategia ja tavoitteet	8
2.5 Perusturvalautakunnan strategia ja tavoitteet	14
2.6 Opetuslautakunnan strategia ja tavoitteet	18
2.7 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan strategia ja tavoitteet	22
2.8 Teknisen lautakunnan strategia ja tavoitteet	25
2.9 Ympäristölautakunnan strategia ja tavoitteet	29
2.10 Käyttötalous yhteensä	34
2.11 Tuloslaskelman rahoitustulot- ja menot	34
2.12 Tuloslaskelma	36
3 INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSA	38
3.1 Kaupunginhallitus/Keskushallinto	38
3.2 Perusturvalautakunta	39
3.3 Opetuslautakunta	40
3.4 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta	41
3.5 Tekninen lautakunta	41
3.6 Ympäristölautakunta	44
3.7 Investoinnit yhteensä	44
3.8 Rahoitusosan rahoitustulot ja –menot	44
3.9 Rahoituslaskelma	45
4 RAHOITUSTULOT JA –MENOT YHTEENSÄ	47
5 TULOT JA MENOT YHTEENSÄ	48
6 TALOUSARVION SITOVUUSMÄÄRÄYKSET JA PÄÄTÖSVALTUUDET	49

PERUSTELUOSA

7 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE	51
7.1 Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat	51
7.2 Rakenne ja sisältö	51
7.3 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	52
7.4 Määräraha	53
8 TALOUDEN PERUSTEET	54
8.1 Kaupungin väestökehitys	54
8.2 Yleinen taloudellinen tilanne	54
8.3 Palkat ja hinnat	55
8.4 Verotulot	55
8.5 Valtionosuudet vuonna 2006	56
8.6 Laskentaperusteet	58
9 SUUNNITTELUKAUDEN ASUNTOTUOTANTO	60
9.1 Kaavavaranto ja alueiden käyttöönotto	60
9.2 Valtion tukema asuntotuotantotavoite vuosina 2006 - 2009	61
10 TOIMINNALLISET MUUTOKSET	63
10.1 Tarkastuslautakunta	63
10.2 Yleinen luottamushenkilöhallinto	63
10.3 Keskushallinto	63
10.4 Perusturvalautakunta	66
10.5 Opetuslautakunta	71
10.6 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta	74
10.7 Tekninen lautakunta	76
10.8 Ympäristölautakunta	80
11 YHTEENVETOTAULUKOT	85

LOHJAN KAUPUNGIN TAVOITTEET

1.1 Kaupunkistrategia

1.1.1 Lohjan kaupungin visio vuoteen 2013

*Lohja on turvallinen järvenrantakaupunki,
jossa viihtyisät asuinympäristöt, monipuolinen kulttuuri,
korkeatasoinen osaaminen ja kilpailukykyinen elinkeinoelämä
luovat edellytykset hyvinvoinnille.*

Visiossa esitetään organisaation haluttu tavoitetilä. Visio antaa strategialle suunnan, jota pitkin edetään. Se on tavoitteellinen näkemys siitä, millaiselta Lohjan halutaan näyttävän vuonna 2013.

Lohjan kaupunkistrategiassa painottuu kolme johtoaajatusta. Nämä ovat:
Kaupunkimaisuuden ja vetovoiman kehittäminen
Palvelutuotannon tehostaminen
Uudistuminen ja rohkea yhteistyö.

1.1.2 Vision strategiset päämäärät

Visiota tarkennetaan strategisilla päämäärillä, joita Lohjan kaupunkistrategiassa on 12.

1. *Lohja tarjoaa asukkailleen turvallisen kasvu- ja elinympäristön*
2. *Lohjalla on käyttäjälähtöiset palvelut*
3. *Palveluja järjestetään kustannustehokkaasti monipuolisilla tavoilla*
4. *Lohja tarjoaa harju- ja järvimaisemia hyödyntävää kaupunkiasumista sekä hallittua maaseutuasumista*
5. *Lohjalla kaupunki- ja luontoympäristö kohtaavat tasapainoisesti*
6. *Lohja on yritysystävällinen kaupunki*
7. *Lohjalla koulutustarjonta on laadukasta ja monipuolista*
8. *Lohja on vakaan talouden kaupunki*
9. *Lohja on hyvä ja houkutteleva työnantaja*
10. *Lohja uudistaa aktiivisesti toimintatapojaan*
11. *Lohjalla päätöksenteko on toimivaa*
12. *Lohja on tunnettu tietoyhteiskuntamahdollisuuksien soveltajana*

1.1.3 Kriittiset menestystekijät

Palvelukeskuksen ja toimielinten kriittiset menestystekijät on johdettu kaupunkistrategian visiosta. Ne vastaavat kysymykseen, missä asioissa on ehdottomasti onnistuttava, jotta se edesauttaa kaupunkiorganisaatiota etenemään visionsa suuntaan.

1.1.4 Arviointikriteerit

Arviointikriteeri on kuvaus tarkasteltavan asian ominaisuuksista, joiden perusteella voidaan erottaa onnistuminen epäonnistumisesta. Arviointikriteerin tehtävänä on osoittaa, eteneekö kaupunki strategiansa mukaisesti. Kullekin arviointikriteerille asetetaan tavoitetasot vuodelle 2006. Ne kuvaavat tavoitetilää, jonka saavuttaminen on todettavissa ja jonka saavuttaminen osoittaa lyhyellä aikavälillä etenemistä strategian suunnassa. Arviointikriteerit ja tavoitetasot on asetettu toimielimittäin.

2.1 Keskusvaalilautakunta

2.1.1 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky -näkökulma

Arviointikriteeri: Vaalien toteuttaminen

Sitova tavoite 2006:

- Ennakköäänestysmahdollisuudet tasapuolisesti eri kaupunginosissa.
- Tasavallan Presidentin vaalit toteutettu.

2.1.2 Tuloslaskelma

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
TULOSLASKELMA	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008
TOIMINTATUOTOT	47		93 208	47	
Muutos-%		-100,0		-50,0	-100,0
MYYNTITUOTOT	-2		-2 012	-1	
MAKSUTUOTOT			0		
TUET JA AVUSTUKSET	49		95 220	48	
MUUT TOIMINTATUOTOT			0		
VUOKRAT			0		
MUUT TOIMINTATUOTOT			0		
TOIMINTAKULUT	160		152 352	76	94
Muutos-%		-99,9	76076,0	-50,0	22,8
HENKILÖSTÖKULUT	108		127 929	64	82
PALKAT JA PALKKIOT	100		101 198	51	65
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	8		26 731	13	17
ELÄKEKULUT	3		22 264	11	14
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	4		4 467	2	3
PALVELUJEN OSTOT	31		14 023	7	10
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT			0		
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	31		14 023	7	10
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	21		10 400	5	
AVUSTUKSET			0		
MUUT TOIMINTAKULUT			0		1
VUOKRAT			0		1
MUUT TOIMINTAKULUT			0		
TOIMINTAKATE	-113		-59 144	-30	-94
Muutos-%		-99,8	29471,8	-50,0	216,6

2.2 Tarkastuslautakunta

2.2.1 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky -näkökulma

Arviointikriteeri: Ulkoisen tarkastuksen kattavuus

Sitova tavoite 2006:

- Tarkastustoiminnan kehittäminen ja painopisteet on määritelty.

- Tilintarkastajien tarkastussuunnitelman hyväksyminen ja toteutumisen valvonta.
- Hallinnon ja talouden tarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Arviointikriteeri: Tulostavoitteiden toteutuminen

Sitova tavoite 2006:

- Arviointi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.
- Arviointi taloudellisuutta ja tuottavuutta kuvaavien tunnuslukujen toteutumisesta ja kehityksestä.

2.2.2 Tuloslaskelma

TARKASTUSLAUTAKUNTA	1000 €	1000 €	€	1000 €	1000 €
TUOSLASKELMA	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008
TOIMINTATUOTOT	1	1	1 300	1	1
Muutos-%		-18,5	-30,0	2,5	5,2
MYYNTITUOTOT	1	1	1 300	1	1
MAKSUTUOTOT			0		
TUET JA AVUSTUKSET			0		
MUUT TOIMINTATUOTOT			0		
TOIMINTAKULUT	51	61	74 173	76	78
Muutos-%		19,3	-21,8	2,6	5,6
HENKILÖSTÖKULUT	20	23	33 827	35	36
PALKAT JA PALKKIOT	15	16	26 416	27	28
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	5	7	7 411	8	8
ELÄKEKULUT	4	6	5 812	6	6
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	1	1	1 599	2	2
PALVELUJEN OSTOT	29	36	37 495	38	39
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT			0		
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	29	36	37 495	38	39
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA		1	1 440	1	1
AVUSTUKSET			0		
MUUT TOIMINTAKULUT	1	1	1 412	1	1
VUOKRAT	1	1	1 202	1	1
MUUT TOIMINTAKULUT			210		
TOIMINTAKATE	-50	-60	-72 873	-75	-77
Muutos-%		20,2	-21,7	2,6	5,6
Henkilökunnan määrä	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3

2.3 Yleinen luottamushenkilöhallinto

2.3.1 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

Arviointikriteeri: Päätöksenteon strategisuus

Sitova tavoite 2006:

- Työnjakoa on selvennetty luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä.

Arviointikriteeri: Osallistumista ja yhteisöllisyyttä edistävien toimintamallien käyttöönotto

Sitova tavoite 2006:

- Osallistumisfoorumit ajankohtaisista asioista on järjestetty.

2.3.2 Tuloslaskelma

YLEINEN LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO TULOSLASKELMA	1000 € 2 004	1000 € 2 005	€ 2 006	1000 € 2 007	1000 € 2 008
TOIMINTATUOTOT	40	5	11 057	11	12
Muutos-%		-87,4	-120,3	2,2	4,5
MYYNTITUOTOT	7		7 624	8	8
MAKSUTUOTOT	-4		-3 676	-4	-4
TUET JA AVUSTUKSET	28		0		
MUUT TOIMINTATUOTOT	9	5	7 109	7	7
TOIMINTAKULUT	714	668	675 757	694	713
Muutos-%		-6,5	-1,2	2,6	5,6
HENKILÖSTÖKULUT	427	410	411 935	423	436
PALKAT JA PALKKIOT	371	362	361 672	371	383
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	55	49	50 263	52	54
ELÄKEKULUT	37	30	31 435	32	34
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	19	19	18 828	19	20
PALVELUJEN OSTOT	233	216	215 559	221	227
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT			0		
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	233	216	215 559	221	227
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	29	19	26 387	27	27
AVUSTUKSET	6	6	6 515	7	7
MUUT TOIMINTAKULUT	19	17	15 361	16	16
VUOKRAT	11	15	7 347	8	8
MUUT TOIMINTAKULUT	8	2	8 014	8	8
TOIMINTAKATE	-674	-663	-664 700	-682	-702
Muutos-%		-1,7	-0,3	2,6	5,6
Henkilökunnan määrä	1	1	1	1	1

2.4 Keskushallinnon strategia ja tavoitteet

2.4.1 Visio

Palveluillamme tuemme asiakkaidemme ja yhteistyökumppaneidemme onnistumista kaupunkimme kehittämisessä ja hyvinvoinnin parantamisessa. Palvelumme on nopeaa, joustavaa ja helposti käytettävissä palvelupisteissä, tietojärjestelmissämme ja tietoverkoissa. Kehitämme itseämme asiakkaidemme odotusten mukaan uudistuvana ja yhteistyökykyisenä henkilökuntana.

2.4.2 Kriittiset menestystekijät

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

1. Palvelutyytyväisyyden arviointi ja muutoksen ohjaaminen
2. Asiakaspalvelun saatavuuden parantaminen
3. Yritysympäristön kilpailukyky
4. Tietoyhteiskuntavalmiudet
5. Osaava ja uudistumiseen motivoitunut henkilöstö
6. Kustannusperusteiset laskenta- ja raportointijärjestelmät taloudellisen palvelu- ja tuotantoverkon toteuttamiseksi
7. Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito
8. Hyvä ja houkutteleva työnantaja
9. Kuntademokratian toimivuus

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

10. Tehokkaat prosessit
11. Palvelujen tuotantotapojen uudistaminen

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

12. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö
13. Henkilöstön kustannustietoisuus

Resurssit –näkökulma:

14. Toimivat tietojärjestelmät
15. Riittävät tukitoiminnot

2.4.3 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky -näkökulma

1. Palvelutyytyväisyyden arviointi ja muutoksen ohjaaminen

Arviointikriteeri: Arviointijärjestelmän hyödyntäminen

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutyytyväisyyden kuvaamisen välineet on valittu, prosessi on kuvattu, toteutus on ohjattu.
- Palvelutyytyväisyyden mittausta on toteutettu I kerran.

2. Asiakaspalvelun saatavuuden parantaminen

Arviointikriteeri: Kaupunkilaisten asiointimahdollisuudet

Sitova tavoite 2006:

- Asiakaspalautejärjestelmä on rakennettu ja käytössä.
- Uusien yhteistyökumppanuuksien kautta on tutkittu voidaanko nykyisen asiakaspalvelukeskuksen toimintaa laajentaa palvelutarjonnan ja aukiolojen osalta.

3. Yritysympäristön kilpailukyky

Arviointikriteeri: Elinkeinopolitiikan seudullisuus

Sitova tavoite 2006:

- Seudullinen kehitysyhtiö on aloittanut toimintansa Hiiden pilotin alueella.

Arviointikriteeri: Markkinointiviestinnän tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkikonserniin on perustettu viestintätiimi.
- Alueellisen viestinnän periaatteet on laadittu.

Arviointikriteeri: Kaupunkiin sijoittuneet uudet yritykset

Sitova tavoite 2006:

- 160 uutta yritystä.

Arviointikriteeri: Avaintoimialakeskittymien kehittämistyön onnistuminen (toimialakohtaiset tunnusluvut)

Sitova tavoite 2006:

- Avaintoimialakeskittymät on määritelty valmistuneessa uudessa elinkeinopoliittisessa ohjelmassa.

Arviointikriteeri: Osaamisintensiivisten yrityspalveluyritysten tarjoamien työpaikkojen määrä

Sitova tavoite 2006:

- KIBS-projekti (osaamisintensiivisten yrityspalveluyritysten kehittämisprojekti) on käynnistynyt.

4. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Arviointikriteeri: Seudullinen tietohallinto ja toimiva ympäristö

Sitova tavoite 2006:

- Seutuverkko on vahvistettu nostamalla tietoliikenne nopeuksia ja uusimalla kriittisissä kohdissa aktiivilaitteita.
- Seudullisen potilastietojärjestelmän rakentaminen on aloitettu.
- Yksittäisiä palvelimia on yhdistetty blade- ja wmware-tekniikoilla yhdelle palvelinalustalle.

Arviointikriteeri: Julkisen sektorin ja sähköisten e-asiointipalvelujen kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Telestrategian toteuttaminen on aloitettu.
- Suuntaviivat hallintokunta-kohtaisten e-strategioiden laatimiseksi on laadittu.
- Luottamushenkilöiden tietoteknisten ratkaisujen selvitys on tehty.

Arviointikriteeri: Tietoyhteiskunnan rakentaminen ja kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Perustietotekniikkaa siirretään pääte- ja keskuskoneympäristöön.
- Tietohallintostrategia on hyväksytty.

5. Osaava ja uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi ja vuorovaikutteinen johtamiskulttuuri

Sitova tavoite 2006:

- Työyksiköiden toimintaa kehitetään työhyvinvointikyselyn tulosten pohjalta laaditun toimenpidesuunnitelman mukaisesti systemaattisesti ja säännöllisesti arvioiden.

Arviointikriteeri: Strategian mukainen osaaminen

Sitova tavoite 2006:

- Ydinprosessien kuvaamisen kautta on määritelty toiminnan/toiminnan kehittämisen kannalta keskeiset ydinosaamisalueet.
- Systemaattinen koulutusohjelma koko organisaation strategisesti tärkeistä osaamisalueista on käynnistetty.

Arviointikriteeri: Muutosvalmius

Sitova tavoite 2006:

- Tulevaisuuden suunta on selvillä työhyvinvointikyselyssä paremmin kuin vuonna 2004.

6. Kustannusperusteiset laskenta- ja raportointijärjestelmät taloudellisen palvelu- ja tuotantoverkon toteuttamiseksi

Arviointikriteeri: Taloudellisuutta ja tuottavuutta kuvaavien analyysijärjestelmien ja vertailutietokantojen käytettävyys

Sitova tavoite 2006:

- Laskentajärjestelmien kehittämistavoitteet on määritelty.
- Analyysijärjestelmät ja vertailutietokannat on määritelty.
- Sisäisten laskutusten ja kustannuslaskennallisten erien käsittelyperiaatteet on määritelty.
- Pääomakustannusten kohdentamisperiaatteet on määritelty.
- Toiminnallisuutta ja taloudellisuutta kuvaavien tunnuslukujen seuranta on käynnistetty.

Arviointikriteeri: Henkilöstön mitoituksen toimivuus

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutason ja resurssien välinen mitoitus on käynnistynyt (valmis 2007).

7. Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito

Arviointikriteeri: Omistusten strategisuus

Sitova tavoite 2006:

- Omaisuuden kartoitus on tehty (omistukset, vaikutukset/tuotot, kustannustehokkuus).
- Palvelustrategiaan perustuvat omistusten periaatteet on määritetty.

Arviointikriteeri: Kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden ja liikelaitosten tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Konserniohjeet on tarkistettu.
- Kaupungille palveluja tuottavien yhteisöjen taloudellisuustavoitteet on määritelty.

8. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Arviointikriteeri: Palkkauksen ja henkilöstöpalveluiden kilpailukykyisyys

Sitova tavoite 2006:

- Palkkojen jälkeensäneisyttä on korjattu niillä aloilla, joissa sitä on eniten.
- Henkilökohtaisen palkanosan käyttöönottoprosessia ja kriteereitä on arvioitu ja tarkistettu sekä soveltamisalaa laajennettu.
- Opettajien, lääkäreiden ja muusikoiden työn vaativuuden arviointi on tehty.

Arviointikriteeri: Henkilöstön vaihtuvuus

Sitova tavoite 2006:

- Lähtöhaastattelut on mallinnettu.

Arviointikriteeri: Rekrytoinnin onnistuminen

Sitova tavoite 2006:

- Lohjan kaupungin rekrytointia on parannettu systemaattisen kehittämistyön tuloksena (rekrytoinnin apuvälineet, täsmämediat, sähköinen rekrytointi jne.).
- Lohjan kaupungin oppisopimuskoulutusperiaatteet on laadittu.

9. Kuntademokratian toimivuus

Arviointikriteeri: Organisaation selkeys ja työnjako

Sitova tavoite 2006:

- Pelisääntökäytännöt käydään valtuustokausittain.

Arviointikriteeri: Strategian ohjaavuus

Sitova tavoite 2006:

- Strategian tarkistaminen ja seuranta sekä talousarvion laadinta- ja seurantaprosessi on määritelty.
- Tarkastustoiminnan kehittäminen ja painopisteet on määritelty.

Arviointikriteeri: Palautteen hyväksikäyttö

Sitova tavoite 2006:

- Vuosittain pidetään keskustelutilaisuus asukasyhdistysten sekä muiden sidosryhmien ja kaupungin johdon kesken.
- Palautejärjestelmä on kuvattu, välineet on valittu ja prosessi on ohjeistettu.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

10. Tehokkaat prosessit

Arviointikriteeri: Palvelujen tuottamisen prosessilähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Taloushallinnon prosessit on kuvattu.
- Asiakirjahallinnon prosessit on kuvattu.
- Henkilöstöhallinnon ydinprosessit on kuvattu.
- Tietohallinnon asiakaspalveluprosessit on kuvattu.
- Keskushallinnon johtamisprosessi on kuvattu.

Arviointikriteeri: Informaatioteknologian hyödyntäminen palveluprosesseissa

Sitova tavoite 2006:

- Keskushallinnon e-strategia on laadittu.
- Web-tallennus on käytössä henkilöstöhallinnossa.
- Sähköinen verkkolasku on käytössä.
- Sähköistä arkistointia on laajennettu (Raindancen laskutus).
- Sähköinen potilastietojen siirtäminen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä

on käytössä.

- Sähköinen palautejärjestelmä on käytössä.

11. Palvelujen tuotantotapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Vaihtoehtoiset tuotantotavat

Sitova tavoite 2006:

- Telepalvelujen infra- ja päätelaitteiden ostopalvelut ovat käytössä nykyisen teleympäristön rinnalla.

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Taloushallinnon, palkanlaskennan, henkilöstöhallinnon ja tietohallintopalveluiden seudullinen tuottaminen on selvitetty.
- Seudullisen telejärjestelmän toteuttaminen on aloitettu (numerokäytäntö, tekniikka, luettelot, vaihdepalvelut, kilpailutus).
- Oikeudellisten neuvontapalvelujen seudullinen tuotantoyksikkö on perustettu.

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

12. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Muutosvalmius

Sitova tavoite 2006:

- Strategian mukaisten ydinprosessien avulla on määritelty ydinosamisalueet ja työyksiköiden kehittämissuunnitelmat/ henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat.
- Työyksiköiden tulevaisuuden muutostarpeiden ja kapasiteetin arviointi on tehty.
- Tulevaisuuden suunta on selvillä paremmin kuin vuoden 2004 työhyvinvointikyselyssä.

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi ja esimiesvalmiudet

Sitova tavoite 2006:

- Työhyvinvointikyselyn pohjalta suunniteltujen toimenpiteiden seuranta on järjestetty.
- Keskushallinto osallistuu 100 % työhyvinvointikyselyn uusintamittaukseen.
  - 100 % kattavat arviointi- ja kehityskeskustelut.

13. Henkilöstön kustannustietoisuus

Arviointikriteeri: Asiakaslähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Asiakastarpeiden selvitys on tehty.

Arviointikriteeri: Prosessikuvaamisen osaaminen

Sitova tavoite 2006:

- Keskushallinnon koulutus on käynnistynyt.
- Kuvaaminen on tehty niin, että kaikki asianosaiset ovat mukana prosessien kuvaamisessa.

Arviointikriteeri: Kustannustietoisuus

Sitova tavoite 2006:

- Kustannuslaskennan koulutus on suunniteltu.

Arviointikriteeri: Työskentely tietoyhteiskunnassa

Sitova tavoite 2006:

- It-perusvalmiuksien koulutus on suunniteltu ja käynnistynyt.
- Muuttuvan perustehtävän edellyttämät it-valmiudet hallitaan.

Resurssit –näkökulma:

14. Toimivat tietojärjestelmät

Arviointikriteeri: Tietojärjestelmän hankinta

Sitova tavoite 2006:

- Prosessien kuvaamiseen ja ohjaamiseen soveltuva järjestelmä on hankittu.
- Asiakaspalautejärjestelmä on hankittu.
- Työhyvinvoinnin kysely- ja raportointijärjestelmä on hankittu.
- Web-henkilöstöhallinnon järjestelmä on otettu käyttöön.
- Verkkolaskuoperaattori on valittu.

15. Riittävä tukitoiminnot Arviointikriteeri: Tarvittavat henkilöstöresurssitSitova tavoite 2006:

- Tietoturvavastaava on aloittanut toiminnan.
- Käyttäjien tukena on koulutettu atk-lähtukihenkilöverkosto.
- Atk-kouluttaja on aloittanut toiminnan.

2.4.4 Keskushallinnon tuloslaskelma

KESKUSHALLINTO TULOSLASKELMA	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
TOIMINTATUOTOT	3 301	3 008	2 796 814	2 865	2 940
Muutos-%		-8,9	-7,0	2,4	2,6
MYYNITUOTOT	2 139	1 910	2 113 093	2 166	2 224
MAKSUTUOTOT	150	149	111 335	114	116
TUET JA AVUSTUKSET	822	680	297 093	305	313
MUUT TOIMINTATUOTOT	189	268	275 293	281	286
TOIMINTAKULUT	7 674	7 472	7 252 247	7 442	7 654
Muutos-%		-2,6	-2,9	2,6	2,9
HENKILÖSTÖKULUT	3 479	3 352	3 478 984	3 577	3 689
PALKAT JA PALKKIOT	2 683	2 530	2 651 285	2 723	2 805
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	796	822	827 699	854	884
ELÄKEKULUT	575	644	633 812	654	677
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	221	177	193 887	200	207
PALVELUJEN OSTOT	3 516	3 555	3 181 159	3 261	3 349
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT		330	0		
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	3 516	3 225	3 181 159	3 261	3 349
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	416	328	328 321	335	342
AVUSTUKSET	68	33	58 985	60	61
MUUT TOIMINTAKULUT	195	204	204 797	209	214
VUOKRAT	179	199	195 249	199	204
MUUT TOIMINTAKULUT	16	5	9 548	10	10
TOIMINTAKATE	-4 373	-4 464	-4 455 433	-4 577	-4 715
Muutos-%		2,1	-0,2	2,7	3,0
Henkilökunnan määrä	74,2	74,8	77,5	77,5	77,5
Henkilökunta, % asukasmäärästä	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Toimintakulut, €/asukas	211,87	204,36	196,29	199,44	203,09
Toimintakate, €/asukas	-120,74	-122,09	-120,59	-122,66	-125,09
Tuotot, % kuluista	43,0	40,3	38,6	38,5	38,4
Ostopalvelut, % kuluista	45,8	47,6	43,9	43,8	43,8
Käyttöomaisuuden poistot	510	468	511731	513	523

2.5 Perusturvalautakunnan strategia ja tavoitteet

2.5.1 Visio

Perusturvatoimen menestyksellisen toiminnan lähtökohtia ovat vastuullisuus, oikeudenmukaisuus, tehokkuus, avoimuus, humanisuus/inhimillisuus ja asiakaslähtöisyys/läheisyys sekä jatkuva olosuhteiden muutokset huomioiva kehittäminen.

Palveluillamme haluamme olla luomassa edellytyksiä

- hyvinvoinnille

* palvelutarjonnan sopeuttaminen muuttuvaan väestörakenteeseen (ikä rakenne, väestönkasvu, sosioekonominen muutos)

* palveluvaatimuksiin vastaaminen (määrä, laatu, hinta, vaikuttavuus)

- yhteistyölle

- seudullisella tasolla

* Sosiaalitalo Oy:n toimintaan ja hankkeisiin osallistuminen

* teknologian hyväksikäyttö

* erityisosaamista vaativista palveluista huolehtiminen

* toimimalla yhdessä seudun muiden kuntien kanssa palvelujärjestelmän yhdenmukaistamiseksi taloudellisesti tehokkaaksi ja asiakkaiden tarpeita vastaavaksi.

- kaupungin sisäisellä tasolla

* hallintokuntien välinen yhteistyö

- oppivalle organisaatiolle

* riittävän henkilöstön ja toimintaedellytysten turvaaminen

* ammattitaitoinen, hyvinvoiva henkilöstö

* jatkuva oppiminen, kehittyminen, kehittäminen

* oma ja ympäristön arvostus.

2.5.2 Kriittiset menestystekijät

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

1. Poikkihallinnollinen yhteistyö
2. Vanhuspalvelujen toimivuus
3. Seudullisten palvelujen edistäminen
4. Palvelutytytyväisyyden arviointi ja laadun varmistaminen
5. Asiakaspalvelun saatavuuden parantaminen
6. Erityisasumisen kehittäminen
7. Ennaltaehkäisyyn ensisijaisuus ja työkäytäntöjen uudistaminen

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

8. Tehokkaat prosessit
9. Palvelujen tuottamistavan uudistaminen
10. Tietojärjestelmien käyttö palveluprosessien kehittämisessä

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

11. Osaava ja motivoitunut henkilöstö
12. Työyksiköiden kehittymisedellytykset
13. Henkilöstön saatavuus

Resurssit –näkökulma:

14. Palveluverkon kehittäminen
15. Maltillinen kustannuskehitys

2.5.3 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky -näkökulma

1. Poikkihallinnollinen yhteistyö

Arviointikriteeri: Yhteistyön toteutuminen

Sitova tavoite 2006:

- Asetettavat tavoitteet on määritelty ja yhteistyöalueet on priorisoitu.
- Oppilashuollon toimintamallin kuvaus on aloitettu.
- Mielenterveyskuntoutujien palveluketjun kuvaus on aloitettu.
- Työhallinnon ja perusturvatoimen yhteistyölle on muodostettu rakenteita.

2. Vanhuspalvelujen toimivuus

Arviointikriteeri: Toimintaprosessien tehostuminen, palvelujen kohdentuminen ja ikäihmisten palvelustrategian toteutuminen

Sitova tavoite 2006:

- Kotiuttamisen toimintamalli on kuvattu (sairaala, vuodeosastot, asumispalvelut, kotihoito)
- Ohjauksen ja neuvonnan toimintamalli on kuvattu.
- Palvelujen myöntämiskriteerejä ja saatavuuden ja tarjonnan perusteita on tarkistettu, jotta palvelut voidaan kohdentaa eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville.
- Omalääkärien työpanos on määritelty ja vakiinnutettu kotihoidossa.
- Vanhusten suun terveydenhuollon toimintakäytäntö on vakiinnutettu.
- Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien määrä suhteessa 75-vuotiaisiin on laskenut.
- Erikoissairaanhoidossa ei ole kertynyt sakkopäiviä (epätarkoituksenmukaisia hoitopäiviä).

3. Seudullisten palvelujen edistäminen

Arviointikriteeri: Seudullisten hankkeiden eteneminen

Sitova tavoite 2006:

- Päätös Hiiden alueen terveydenhuoltoalueen Hiita-hankkeen jatkovalmistelusta on tehty.
- Huuma-hanke eli palveluketjujen sujuvuuden edistäminen on käynnistynyt.
- Tietojärjestelmien yhteiskäyttö eli ns. alue-pegasoksen rakentaminen on edennyt.
- Alueen avohoidon tuotteistamishanke suunnitelmien mukaisesti on toteutumassa.
- Alueen yhteinen laboratoriohanke on käynnistysvalmiudessa 1.1.2007.
- Seudullinen terveyskeskuspäivystys on toteutettavissa 1.1.2007.
- Hoitoketjuja päivitettäessä ja juurrutettaessa on painotettu perusterveydenhuoltoa ja sen mahdollisuuksia ja toimintaedellytyksiä erikoissairaanhoidon asemesta.
- Sosiaalityön seudullinen päivystyshanke on vakiinnutettu.
- Sosiaalityön seudullinen alkuarviointikoulutus on toteutunut ja mahdollistanut työmallien kehittämisen.
- Asumispalvelujen seudullinen kilpailuttaminen on edennyt.
- Suun terveydenhuollon digitaalisen kuvantamisjärjestelmän toteutussuunnitelma on laadittu.

4. Palvelutyytyväisyyden arviointi ja laadun varmistaminen

Arviointikriteeri: Arviointijärjestelmän hyödyntäminen

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutyytyväisyyden mittaus on tehty kattavasti eri yksiköissä.
- Palvelujen itsearviointimenetelmiä on otettu kattavasti käyttöön.
- Palvelujen laatuksikriteerit on määritelty osassa toimintayksiköitä.

5. Asiakaspalvelun saatavuuden parantaminen

Arviointikriteeri: Sähköisten asiointimahdollisuuksien parantaminen

Sitova tavoite 2006:

- Internet-sivujen palvelulähtöinen (ei-organisaatiolähtöinen) uudistus on toteutettu.
- Sähköisiä asiointimahdollisuuksia on lisätty.
- Sähköinen palautejärjestelmä on otettu käyttöön.
- Perusturvakeskuksen e-strategia on luotu.

6. Erityisasumisen kehittäminen

Arviointikriteeri: Erityisasumisen määrän riittävyys ja toimintaketjujen toimivuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaksi uutta asumisyksikköä on valmistunut.
- Asuntotoimen ja päihdetyön avopalvelujen yhteistyön toimintamalli on kuvattu ja otettu

käyttöön.

- Yhteistyössä kaupunkisuunnittelukeskuksen kanssa on valmisteltu erityisyksikköjen sijoittamista pitkäjänteisesti osana kaavoitusprosessia.

7. Ennaltaehkäisy ns. ensisijaisuus ja työkäytäntöjen uudistaminen

Arviointikriteeri: Valtakunnalliset ennaltaehkäisevyyttä kuvaavat mittarit ja käytäntöjen uudistuminen

Sitova tavoite 2006:

- Mitattavat toiminnot on valittu.
- Lastensuojelun uusia menetelmiä ja työmalleja on otettu käyttöön.
- Sosiaalisen muutostyon osuutta sosiaalityössä on vahvistettu.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

8. Tehokkaat prosessit

Arviointikriteeri: Palvelujen tuottamisen prosessilähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Ydinprosessit on tunnistettu ja määritelty tulosalueilla ja tulosalueiden rajapinnoilla.
- Ydinprosessit on kuvattu osassa toimintayksikköjä.

9. Palvelujen tuottamistavan uudistaminen

Arviointikriteeri: Tilaajan roolin selkiytyminen

Sitova tavoite 2006:

- Hankinta- ja osto-osaamista on lisätty.
- Kilpailulle avattavat toiminnot on määritelty.
- Sopimuskäytäntöjä on yhdenmukaistettu.
- Palvelujen vaihtoehtoisten tuotantotapojen selvitys on aloitettu.

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Lohjan sairaalan yhteyteen tulevan perusterveydenhuollon päivystyksen vaatimat yhteistyökysymykset on ratkaistu.
- Sosiaalityön päivystystoiminta on vakiinnutettu.
- Suun terveydenhuollon päivystysjärjestelmä on luotu.

10. Tietojärjestelmien käyttö palveluprosessien kehittämisessä

Arviointikriteeri: Informaatioteknologian hyödyntäminen

Sitova tavoite 2006:

- Perusturvakeskuksen e-strategia on laadittu.
- Sähköisen potilastietojärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia erikoissairaanhoidon kanssa on hyödynnetty saumattoman palveluketjun periaatteiden mukaisesti.
- Uudet tietojärjestelmät sosiaalityössä, vanhus- ja vammaispalveluissa, asuntopalveluissa, suun terveydenhuollossa ja hoivapalvelujen osastokierroissa on otettu käyttöön.

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

11. Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi ja esimiesvalmiudet

Sitova tavoite 2006:

- Työhyvinvointikyselyn kokonaistulokset ovat paremmalla tasolla kuin vuonna 2004.
- Työhyvinvointikyselyn seuranta on järjestetty.
- Erityistä tukea tarvitsevien työyksiköiden lukumäärä on vähentynyt.
- Arviointi- ja kehityskeskustelut ryhmäkeskusteluineen on käyty kattavasti.
- Esimiestyön osaamista ja johtamiskulttuuria on kehitetty.

12. Työyksiköiden kehittämisedellytykset

Arviointikriteeri: Osaamisen kehittyminen ja muutosvalmius

Sitova tavoite 2006:

- Ydinprosessien määrittelyn ja toimintaympäristön muutosten analysoinnin kautta on määritelty ydinosamisalueet.
- Työyksiköiden perustehtävän kirkastamisen kautta tulevaisuuden suunta on paremmin selvillä kuin vuoden 2004 työhyvinvointikyselyssä.
- Osassa työyksiköitä on tehty osaamiskartoituksia.
- Koulutuksen toteutuksessa on hyödynnetty koulutuksenhallintaohjelma LOHKO:a.

13. Henkilöstön saatavuus

Arviointikriteeri: Virkojen ja toimien täyttöasteen seuranta

Sitova tavoite 2006:

- Henkilöstön saannin turvaamiseksi on laadittu vuoteen 2013 ulottuva suunnitelma.
- Rekrytointia on tehostettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (apuvälineet, täsmämediat, sähköinen rekrytointi).
- Kannustavan, kilpailukykyisen palkkapolitiikan merkitys rekrytointiin on kartoitettu.
- Varahenkilöjärjestelmää ja sijaisten hankintaa on kehitetty.

Resurssit –näkökulma:

14. Palveluverkon kehittäminen

Arviointikriteeri: Optimaalinen ja ennakoitu palveluverkko

Sitova tavoite 2006:

- Selvitys väestön ikääntymisen ja muiden toimintaympäristön, asiakastarpeiden ja lainsäädännön muutosten vaikutuksesta palvelutarpeisiin on aloitettu (valmis 2007).
- Avopalvelujen tuotteistamishankkeen tuloksia on hyödynnetty.
- Henkilöstön yhteistyössä ja työnjaossa on edetty kansallisen terveyshankkeen ja sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteiden mukaisesti.

15. Maltillinen kustannuskehitys

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys verrattuna keskisuurten kaupunkien kustannuksiin

Sitova tavoite 2006:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat alle keskisuurten kaupunkien mediaanin.
- Toiminnallisia päällekkäisyyksiä on purettu erityisesti perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä.
- Kuntayhtymien palvelutaso on määritelty talousarvion yhteydessä ja yksikkökustannusten nousu on enintään 2,5 % .

2.5.4 Perusturvalautakunnan tuloslaskelma

PERUSTURVALAUTAKUNTA	1000 €	1000 €	€	1000 €	1000 €
TULOSLASKELMA	2004	2005	2006	2007	2008
TOIMINTATUOTOT	9 525	10 126	9 331 273	11 027	11 211
Muutos-%		6,3	-7,8	18,2	1,7
MYYNTITUOTOT	2 054	2 186	2 131 044	3 473	3 532
MAKSUTUOTOT	3 910	4 149	4 283 447	4 614	4 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 590	1 938	1 068 388	1 070	1 072
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 971	1 853	1 848 394	1 870	1 907
TOIMINTAKULUT	70 546	75 242	77 155 228	81 982	84 119
Muutos-%		6,7	2,5	6,3	2,6

HENKILÖSTÖKULUT	18 789	20 384	21 345 387	21 951	22 639
PALKAT JA PALKKIOT	13 797	14 912	15 529 136	15 948	16 427
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	4 992	5 472	5 816 251	6 002	6 212
ELÄKEKULUT	4 018	4 421	4 652 401	4 801	4 969
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	974	1 051	1 163 850	1 201	1 243
PALVELUJEN OSTOT	42 414	45 509	45 958 547	49 233	50 493
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	38 290	40 968	41 488 146	43 922	45 059
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	4 124	4 542	4 470 401	5 311	5 434
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	1 855	1 778	1 944 102	2 187	2 226
AVUSTUKSET	5 708	5 816	6 029 859	6 130	6 233
MUUT TOIMINTAKULUT	1 780	1 754	1 877 333	2 482	2 527
VUOKRAT	1 686	1 754	1 787 126	2 391	2 434
MUUT TOIMINTAKULUT	93		90 207	91	93
TOIMINTAKATE	-61 021	-65 116	-67 823 955	-70 955	-72 907
Muutos-%		6,7	4,2	4,6	2,8
Henkilökunnan määrä	486,5	493,0	494,0	557,0	557,0
Henkilökunta, % asukasmäärästä	1,3	1,3	1,3	1,5	1,5
Toimintakulut, €/asukas	1948	2058	2088	2197	2232
Toimintakate, €/asukas	-1685	-1781	-1836	-1902	-1934
Tuotot, % kuluista	13,5	13,5	10,8	13,5	13,3
Ostopalvelut, % kuluista	60,1	60,5	59,6	60,1	60,0
Käyttöomaisuuden poistot	771	830	637635	716	771

2.6 Opetuslautakunnan strategia ja tavoitteet

2.6.1 Visio

Monipuolisen osaamisen ja korkeatasoisen kulttuurin Lohja.

2.6.2 Kriittiset menestystekijät

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut
2. Laadukas ja monipuolinen osaaminen
3. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

4. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen
5. Kuntademokratian toimivuus

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

6. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö
7. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Resurssit –näkökulma:

8. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

2.6.3 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky -näkökulma

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut

Arviointikriteeri: Strategisten palveluiden saatavuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkistrategiassa esitettyjä palveluja koskevia linjauksia on tarkennettu.
- Perhepoliittinen ohjelma on valmistunut.
- Poikkihallinnollinen yhteistyö on tehostunut.

Arviointikriteeri: Varhaiskasvatuksen laatu

Sitova tavoite 2006:

- Päivähoidon arviointi ja kotihoidontuen arviointi on käynnistynyt (Stakes).
- Avoimen päivähoidon tarpeen arviointi ja toteutuksen suunnittelu on käynnistynyt.
- Lasten saaman erityisen tuen resurssimittari on otettu käyttöön.

Arviointikriteeri: Koulutustarjonnan laatu

Sitova tavoite 2006:

- Lähikoulun toteutumisesta on tehty selvitys.
- Kouluhyvinvointi on parantunut (Stakesin mittari).
- Perusopetuksen uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön.

Arviointikriteeri: Syrjäytymisen ehkäisy

Sitova tavoite 2006:

- Koulutustakuujärjestelmä on otettu käyttöön.
- Varhaiskasvatuksen ja lastenneuvolan KEHU-menetelmän laajentaminen 3-vuotiaisiin on aloitettu vähintään yhdellä pilottialueella.

Arviointikriteeri: Palveluiden laadun kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Itsearviointityö on käynnistetty, toimenpiteet on aikataulutettu ja ensimmäiset toimenpiteet on tehty.

Arviointikriteeri: Palvelutytytyväisyys

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutytytyväisyyden mittaus on toteutettu ensimmäisen kerran.

2. Laadukas ja monipuolinen osaaminen

Arviointikriteeri: Hiiden korkeakoulukeskuksen kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Korkeakouluhanke on käynnistynyt.

Arviointikriteeri: Toisen asteen kehittäminen

- Yhteistyö Länsi-Uudenmaan koulutuskeskuksen kanssa on lisääntynyt.
- Toisen asteen joustavat koulumahdollisuudet on varmistettu seudullisella yhteistyöllä.

Arviointikriteeri: Aikuisopetuksen kehittäminen

- Suunnittelu Hiiden Opiston, aikuislukion, Innofocuksen ja alueella toimivien korkeakoulujen kanssa on käynnistetty.

3. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Arviointikriteeri: Kansalaisten sähköiset palvelut

Sitova tavoite 2006:

- Opetustoimen e-strategian laatiminen on aloitettu.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

4. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Tilaajan roolin selkeyttäminen

Sitova tavoite 2006:

- Sivistyskeskus on järjestänyt osto-osaamiseen ja kustannustietoisuuteen liittyvää koulutusta.

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Sivistystoimen hankintayhteistyö on toimivaa.
- Seudullinen erityisopettajakoulutus on toimivaa.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön seudullinen koulutus on aloitettu.

5. Kuntademokratian toimivuus

Arviointikriteeri: Päätöksenteon strategisuus

Sitova tavoite 2006:

- Perhepoliittinen ohjelma on valmistunut.
- Erillisohjelmien tarve strategian puitteissa on päätetty.

Arviointikriteeri: Osallistumista ja yhteisöllisyyttä edistävien toimintamallien käyttöönotto

Sitova tavoite 2006:

- Sidosryhmäpolitiikka on aktiivisempaa (seurakunta, vanhempainyhdistykset, kaupunginosayhdistykset, nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntajärjestöt).

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

6. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi

Sitova tavoite 2006:

- Työhyvinvointikyselyn kokonaistulokset ovat paremmalla tasolla kuin v. 2004.
- Erityistä tukea tarvitsevien työyksiköiden lukumäärä on pienentynyt.
- Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
- Esimiestoimintaan ja johtamiskulttuuriin on panostettu.

Arviointikriteeri: Henkilökunnan asiakaslähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen asiakastyytyväisyys on mitattu.
- Asiakaspalautejärjestelmä on rakennettu ja käytössä.

Arviointikriteeri: Osaamisen kehittäminen strategian mukaisesti

Sitova tavoite 2006:

- Strategianmukaisten ydinprosessien avulla on määritelty ydinosamisalueet, joiden pohjalta on laadittu työyksiköiden kehittämissuunnitelmat ja henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat.
- Osaamisen kehittäminen on osa kehityskeskustelua.
- Jokaiselle varhaiskasvatuksen vakinaiselle työntekijälle on laadittu henkilökohtainen koulutussuunnitelma.

7. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Arviointikriteeri: Palkkauksen ja henkilöstöpalveluiden kilpailukykyisyys

Sitova tavoite 2006:

- Opettajien työn vaatavuuden arviointi on tehty.

Arviointikriteeri: Rekrytoinnin onnistuminen

Sitova tavoite 2006:

- Osallistuttu oppisopimuskoulutusprosessiin suunnitteluun.
- Laadittu selvitys, millä aloilla työvoiman saatavuus on vaikeutumassa.

Resurssit –näkökulma:

8. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

Arviointikriteeri: Palvelutarpeen ennakointi

Sitova tavoite 2006:

- Kouluverkkoselvitys on laadittu.

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys

Sitova tavoite 2006:

- Yksikkökustannukset nousevat vähemmän kuin kustannustaso.

Arviointikriteeri: Kustannusperusteiset laskenta- ja raportointijärjestelmät

Sitova tavoite 2006:

- Laskentajärjestelmän kehittämistavoitteet on määritelty.

- Analyysijärjestelmät ja vertailutietokannat on määritelty.

- Osallistutaan tuotteistamisprojekteihin.

- Sisäisten laskutusten ja kustannuslaskennallisten erien käsittelyperiaatteet on määritelty.

2.6.4 Tuloslaskelma

OPETUSLAUTAKUNTA TULOSLASKELMA	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
TOIMINTATUOTOT	2 985	3 106	3 212 948	3 283	3 357
Muutos-%		4,1	3,4	2,2	2,3
MYYNTITUOTOT	973	830	1 109 600	1 137	1 168
MAKSUTUOTOT	1 891	2 170	1 981 947	2 022	2 062
TUET JA AVUSTUKSET	30	70	27 274	28	29
MUUT TOIMINTATUOTOT	90	37	94 127	96	98
TOIMINTAKULUT	45 643	47 468	51 028 817	52 381	53 898
Muutos-%		4,0	7,5	2,7	2,9
HENKILÖSTÖKULUT	30 620	31 851	33 523 222	34 466	35 539
PALKAT JA PALKKIOT	23 871	24 658	26 017 833	26 720	27 522
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	6 749	7 193	7 505 389	7 746	8 017
ELÄKEKULUT	5 172	5 451	5 606 247	5 786	5 988
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	1 577	1 742	1 899 142	1 960	2 028
PALVELUJEN OSTOT	8 689	8 952	9 637 301	9 878	10 145
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	1 136	997	1 175 010	1 204	1 237
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	7 553	7 955	8 462 291	8 674	8 908
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	1 065	1 142	1 108 489	1 131	1 153
AVUSTUKSET	2 775	2 897	4 102 655	4 185	4 268
MUUT TOIMINTAKULUT	2 494	2 627	2 657 150	2 722	2 793
VUOKRAT	2 399	2 583	2 560 702	2 623	2 692
MUUT TOIMINTAKULUT	95	44	96 448	98	100
TOIMINTAKATE	-42 658	-44 362	-47 815 869	-49 098	-50 540
Muutos-%		4,0	7,8	2,7	2,9
Henkilökunnan määrä	824,4	895,0	900,0	900,0	900,0
Henkilökunta, % asukasmäärästä	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4
Toimintakulut, €/asukas	1 260,22	1 298,22	1 381,17	1 403,76	1 430,06
Toimintakate, €/asukas	-1 177,80	-1 213,27	-1 294,21	-1 315,77	-1 340,99
Tuotot, % kuluista	6,5	6,5	6,3	6,3	6,2

Ostopalvelut, % kuluista	19,0	18,9	18,9	18,9	18,8
Käyttöomaisuuden poistot	1 466	1 253	1 749 240	1 869	1 975

2.7 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan strategia ja tavoitteet

2.7.1 Visio

Monipuolisen osaamisen ja korkeatasoisen kulttuurin Lohja.

2.7.2 Kriittiset menestystekijät

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut
2. Laadukas ja monipuolinen osaaminen
3. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

4. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen
5. Kuntademokratian toimivuus

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

6. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö
7. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Resurssit –näkökulma:

8. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

2.7.3 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky -näkökulma

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut

Arviointikriteeri: Strategisten palveluiden saatavuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkistrategiassa esitettyjä palveluja koskevia linjauksia on tarkennettu.
- Kulttuuripoliittinen ohjelma on valmistunut.
- Poikkihallinnollinen yhteistyö on tehostunut.

Arviointikriteeri: Vapaa-ajan ja kulttuuripalvelujen tarjonta

Sitova tavoite 2006:

- Uusi pääkirjasto on otettu käyttöön, lainaus- ja kävijämäärät ovat lisääntyneet.
- Suunnitelma teatterin kehittämiseksi on laadittu.
- Suunnitelma liikunnan terveysvaikutusten arviointiin on laadittu.
- Hiiden Opisto on päivittänyt taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat kuvataiteen, käsityötaiteen ja sanataiteen osalta.

Arviointikriteeri: Syrjäytymisen ehkäisy

Sitova tavoite 2006:

- Nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkin vakinaistaminen on valmistettu.

Arviointikriteeri: Palveluiden laadun kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Itsearviointityö on käynnistetty, toimenpiteet on aikataulutettu ja ensimmäiset toimenpiteet on tehty.
- Hiiden Opistossa on EFQM:n mukaan laadittu laatukäsikirja.

Arviointikriteeri: Palvelutyytyväisyys

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutyytyväisyyden mittaaminen on toteutettu ensimmäisen kerran.

2. Laadukas ja monipuolinen osaaminen

Arviointikriteeri: Aikuisopetuksen kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Suunnittelu Hiiden Opiston, aikuislukion, Innofocusen ja alueella toimivien korkeakoulujen kanssa on käynnistetty.

3. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Arviointikriteeri: Kansalaisten sähköiset palvelut

Sitova tavoite 2006:

- Sivistys- ja vapaa-aikatoimen e-strategian laadinta on käynnistetty.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

4. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Tilaajan roolin selkeyttäminen

Sitova tavoite 2006:

- Sivistyskeskus on järjestänyt osto-osaamiseen ja kustannustietoisuuteen liittyvää koulutusta.

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Sivistystoimen hankintayhteistyö on toimivaa.
- Hiiden Opiston, musiikkiopiston ja kirjaston seudullinen toimivuus on varmistettu.
- Orkesterin, teatterin, museon ja liikuntatoimen seudullinen toiminta on valmisteltu.

5. Kuntademokratian toimivuus

Arviointikriteeri: Päätöksenteon strategisuus

Sitova tavoite 2006:

- Kulttuuripoliittinen ohjelma on valmistunut.
- Erillisohjelmien tarve strategian puitteissa on päätetty.

Arviointikriteeri: Osallistumista ja yhteisöllisyyttä edistävien toimintamallien käyttöönotto

Sitova tavoite 2006:

- Sidosryhmäpolitiikka on aktivitoitunut (seurakunta, vanhempainyhdistykset, kaupungin-osayhdistykset, nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntajärjestöt).
- Hiiden Opistossa on aktiivista kansalaisuutta edistävä kurssitarjonta.

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

6. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvintointi

Sitova tavoite 2006:

- Työhyvintointikyselyn kokonaistulokset ovat paremmalla tasolla kuin v. 2004.
- Erityistä tukea tarvitsevien työyksiköiden lukumäärä on pienentynyt.
- Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
- Esimiestoimintaan ja johtamiskulttuuriin on panostettu.

Arviointikriteeri: Henkilökunnan asiakaslähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Sivistystoimen alaisten yksiköiden asiakastyytyväisyys on mitattu.
- Asiakasपालautejärjestelmä on rakennettu ja käytössä.

Arviointikriteeri: Osaamisen kehittäminen strategian mukaisesti

Sitova tavoite 2006:

- Strategian mukaisten ydinprosessien avulla on määritelty ydinosamisalueet, joiden pohjalta on laadittu työyksiköiden kehittämissuunnitelmat ja henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat.
- Osaamisen kehittäminen on osa kehityskeskusteluja.

7. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Arviointikriteeri: Palkkauksen ja henkilöstöpalveluiden kilpailukykyisyys

Sitova tavoite 2006:

- Muusikoiden työn vaativuuden arviointi on tehty.

Arviointikriteeri: Rekrytoinnin onnistuminen

Sitova tavoite 2006:

- Osallistuttu oppisopimuskoulutusprosessin suunnitteluun.
- Laadittu selvitys, millä aloilla työvoiman saatavuus on vaikeutumassa.

Resurssit –näkökulma:

8. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

Arviointikriteeri: Palvelutarpeen ennakointi

Sitova tavoite 2006:

- Kirjastoverkkoselvitys pääkirjaston käyttöönotosta saatujen kokemusten perusteella on käynnistetty.

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys

Sitova tavoite 2006:

- Yksikkökustannukset ovat nousseet vähemmän kuin kustannustaso.

Arviointikriteeri: Kustannusperusteiset laskenta- ja raportointijärjestelmät

Sitova tavoite 2006:

- Laskentajärjestelmän kehittämistavoitteet on määritelty.
- Analyysijärjestelmät ja vertailutietokannat on määritelty.
- Osallistutaan tuotteistamisprojekteihin.
- Sisäisten laskutusten ja kustannuslaskennallisten erien käsittelyperiaatteet on määritelty.

2.7.4 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan tuloslaskelma

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALK. TULOSLASKELMA	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
TOIMINTATUOTOT	1 733	1 517	1 681 805	1 719	1 759
Muutos-%		-12,5	10,8	2,2	2,3
MYYNTITUOTOT	460	379	545 557	559	574
MAKSUTUOTOT	933	830	842 749	860	877
TUET JA AVUSTUKSET	176	143	118 351	121	125
MUUT TOIMINTATUOTOT	165	166	175 148	179	183
TOIMINTAKULUT	9 185	9 384	9 868 805	10 128	10 417
Muutos-%		2,2	5,2	2,6	2,9
HENKILÖSTÖKULUT	4 961	5 045	5 299 124	5 474	5 645
PALKAT JA PALKKIOT	3 898	3 864	4 080 500	4 216	4 343
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	1 063	1 181	1 218 624	1 258	1 302
ELÄKEKULUT	806	906	916 747	946	979
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	257	275	301 877	312	322
PALVELUJEN OSTOT	2 924	2 910	3 111 152	3 189	3 275

ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	1 760	1 839	1 891 726	1 939	1 991
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	1 164	1 072	1 219 426	1 250	1 284
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	527	473	542 120	553	564
AVUSTUKSET	155	230	203 089	224	229
MUUT TOIMINTAKULUT	618	725	713 321	687	705
VUOKRAT	588	719	702 088	676	693
MUUT TOIMINTAKULUT	30	6	11 233	11	12
TOIMINTAKATE	-7 452	-7 867	-8 187 000	-8 409	-8 659
Muutos-%		5,6	4,1	2,7	3,0
Henkilökunnan määrä	126,8	124,4	126,4	126,4	126,4
Henkilökunta, % asukasmäärästä	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Toimintakulut, €/asukas	253,60	256,65	267,11	271,41	276,40
Toimintakate, €/asukas	-205,75	-215,15	-221,59	-225,34	-229,75
Tuotot, % kuluista	18,9	16,2	17,0	17,0	16,9
Ostopalvelut, % kuluista	31,8	31,0	31,5	31,5	31,4
Käyttöomaisuuden poistot	411	496	490 757	494	490

2.8 Teknisen lautakunnan strategia ja tavoitteet

2.8.1 Visio

Kaupunkisuunnittelukeskus on valtakunnallisesti arvostettu kaupunkikehittäjä, asiakkaidensa arvostama, toimialallaan toivottu yhteistyökumppani. Keskuksen eri tulosalueiden työntekijät tukevat toisiaan Lohjan kaupunkistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

2.8.2 Kriittiset menestystekijät

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointi ja turvallisuutta tuottavat palvelut
2. Selkeä kaupunkirakenne: tiivis kaupunkikeskusta, monipuoliset asumisvaihtoehdot ja laadukas luontoympäristö
3. Laadukas ja monipuolinen osaaminen
4. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Prosessit ja rakenteet -näkökulma:

5. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen
6. Strategiset prosessit; kuntademokratian toimivuus

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

7. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö
8. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Resurssit –näkökulma:

9. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko
10. Vakaa talous
11. Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito

2.8.3 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointi ja turvallisuutta tuottavat palvelut

Arviointikriteeri: Strategisten palveluiden saatavuus
Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkistrategiassa esitettyjä palveluja koskevia linjauksia on tarkennettu, määrittäminen on tehty palveluittain.
- Poikkihallinnollinen yhteistyö on tehostunut.

Arviointikriteeri: Palveluiden laadun kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Itsearviointityö on käynnistetty, toimenpideaikataulu on laadittu.
- Pilotit on valittu, sisäiset arvioijat on valittu ja koulutettu.
- Ensimmäiset arvioinnit on suoritettu.

Arviointikriteeri: Palvelutytyväisyys

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutytyväisyyskyselyt on tehty erikseen asiakkaille ja kuntalaisille.
- Kartoitus suoritetuista kyselyistä on tehty.
- Palvelutytyväisyyskyselyjä on yhtenäistetty, yhtenäinen kyselymalli on luotu.

Arviointikriteeri: Vanhuspalveluiden käyttäjälähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Turvallinen ja toimiva kotipalveluateria tukee kotona asumista.

Arviointikriteeri: Terveiden edistäminen

Sitova tavoite 2006:

- Terveellinen ja monipuolinen kotiruuan omainen koululounas on parantanut nuorten ruokailutottumuksia.

Arviointikriteeri: Energian saatavuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupungin energiastategian laatiminen on aloitettu.
- Loherin strategia on päivitetty.

Arviointikriteeri: Toimiva jätehuolto

Sitova tavoite 2006:

- Toimitaan uusitun seudullisen yhteistyösopimuksen puitteissa.

2. Selkeä kaupunkirakenne: tiivis kaupunkikeskusta, monipuoliset asumisvaihtoehdot ja laadukas luontoympäristö

Arviointikriteeri: Liikenteen sujuvuus ja turvallisuus

Sitova tavoite 2006:

- Tieverkko- ja liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty.
- Keskustan pysäköinnin kehittämisen periaatteet on hyväksytty.
- Keskustan päivitetty liikennesuunnitelma on hyväksytty.

Arviointikriteeri: Luonnonympäristön laatu

Sitova tavoite 2006:

- Kaikista puistoalueista ja -metsistä on tehty hoitokortit (tuotteistettu).
- Järvialueiden erityispiirteiden jalostaminen on aloitettu.
- Pohjaveden laadun turvaamiseen on panostettu.

3. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Arviointikriteeri: Kansalaisten sähköiset palvelut

Sitova tavoite 2006:

- Teknisen toimen e-strategia on laadittu.
- Kaupungin kotisivuilla on palveluportaalit.
- Sähköinen palautejärjestelmä on käytössä.

Arviointikriteeri: Tietoteknologian hyödyntäminen palveluprosesseissa

Sitova tavoite 2006:

- Henkilöstöhallinnossa web-tallennus on käytössä.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

4. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Palvelujen tuottamisen prosessilähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Ydinprosessit on määritelty (prosessit on kuvattu 2007).

Arviointikriteeri: Tilaajan roolin selkeyttäminen

Sitova tavoite 2006:

- Osto-osaaminen ja kustannustietoisuus on lisääntynyt (toimitaan seudullisesti).

Arviointikriteeri: Vaihtoehtojen tuottamistapojen käyttöönotto (markkinat)

Sitova tavoite 2006:

- On päätetty, mitä palvelutuotantoa voidaan avata kilpailulle eli mitä palvelutuotantoa lähdetään valmistelevaan kilpailutukseen.

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Tukipalveluiden seudullinen tuottaminen on selvitetty.
- Vesihuollon seudullisesta palvelutuotannosta on saatu päätös.

5. Strategiset prosessit; kuntademokratian toimivuus

Arviointikriteeri: Päätöksenteon strategisuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkisuunnittelukeskus on konkretisoinut kaupunkistrategiaa (2005 syksy), erillisohjelmat on päivitetty kaupunkistrategian pohjalta.
- Työnjakoa on selvennetty luottamuselinten ja viranhaltijoiden välillä.

Arviointikriteeri: Osallistumista ja yhteisöllisyyttä edistävien toimintamallien käyttöönotto

Sitova tavoite 2006:

- On järjestetty osallistumisfoorumeita ajankohtaisista asioista, esim. talous, kaavoitus, jätehuolto.

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

6. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi

Sitova tavoite 2006:

- Työhyvinvointikyselyn kokonaistulokset ovat paremmalla tasolla kuin v. 2004.
- Erityistä tukea tarvitsevien työyksiköiden lukumäärä on pienentynyt.
- Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
- Esimiestoimintaan ja johtamiskulttuuriin on panostettu.

Arviointikriteeri: Muutosvalmius

Sitova tavoite 2006:

- Työyksiköiden muutostarpeen ja kapasiteetin arviointi on tehty.
- Tulevaisuuden suunta on selvillä paremmin kuin vuoden 2004 työhyvinvointikyselyssä.

Arviointikriteeri: Henkilökunnan asiakaslähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Järjestelmällinen asiakastytyväisyyden mittaaminen ja käsittely.
- Asiakasपालautejärjestelmä on rakennettu ja käytössä.

Arviointikriteeri: Osaamisen kehittäminen strategian mukaisesti

Sitova tavoite 2006:

- Strategianmukaisten ydinprosessien avulla on määritelty ydinosaamisalueet, joiden pohjalta on laadittu työyksiköiden kehittämissuunnitelmat ja henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat.
- Osaamisen kehittäminen on osa kehityskeskusteluja.

7. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Arviointikriteeri: Rekrytoinnin onnistuminen

Sitova tavoite 2006:

- Oppisopimuskoulutuksen käyttö on suunniteltu.
- Rekrytointia on tehostettu työvoimapulasta kärsivillä aloilla – työvoimapula-alueet kartoitettu.

Resurssit –näkökulma:

8. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys

Sitova tavoite 2006:

- Yksikkökustannukset nousevat vähemmän kuin kustannustaso.
- Yksikkökustannusten nousu enintään 2,5%.

Arviointikriteeri: Kustannusperusteiden laskenta- ja raportointijärjestelmät

Sitova tavoite 2006:

- Laskentajärjestelmän kehittämistavoitteet on määritelty.
- Analyysijärjestelmät ja vertailutietokannat on määritelty.
- Tuotteistamispiilotit on käynnistetty.
- Sisäisten laskutusten ja kustannuslaskennallisten erien käsittelyperiaatteet on määritelty.
- Pääomakustannusten kohdentamisperiaatteet on määritelty.

Arviointikriteeri: Toiminnan muutosta vastaava henkilöstörakenne

Sitova tavoite 2006:

- Keskuksen palvelujen palvelutason ja resurssien välinen mitoitus on käynnistynyt (valmis 2007).

Arviointikriteeri: Palvelutarpeiden ennakointi

Sitova tavoite 2006:

- Ruoka- ja siivouspalvelun alue-mallista on päätetty pilottihankkeen pohjalta.

9. Vakaa talous

Arviointikriteeri: Investointien tulorahoitus

Sitova tavoite 2006:

- 40 %.
- Strategiakauden kattava investointiohjelman raami on hyväksytty.
- Käyttöomaisuuden myyntitulot on raamitettu.

Arviointikriteeri: Kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden, osakkuusyhtiöiden ja liikelaitosten tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Tuottovaatimukset vesihuoltolaitokselle: 9,5 % jäännöspääomalle.

10. Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito

Arviointikriteeri: Omistusten strategisuus/omistuksesta luopuminen

Sitova tavoite 2006:

- Selvitys omaisuuden käytöstä eri tarkoituksiin on tehty.
- Omaisuuden hallinnan rekisterit ja ohjelmat on päivitetty, kuntotiedon mittauskriteerit on määritelty ja ensimmäinen mittauskierron on tehty.
- Kiinteistöjen korjausohjelmasta on päätetty.
- Kalusteluettelot, kuntatarkistukset ja korjausohjelmat ovat sähköisessä muodossa.

Arviointikriteeri: Tilojen tehokas käyttö

Sitova tavoite 2006:

- Tilojen käytön tehokkuuden mittareista ja tavoitetasoista on päätetty.
- Suunnittelukriteerit on päivitetty ottamaan huomioon tilojen monikäyttöisyys.

2.8.4 Teknisen lautakunnan tuloslaskelma

TEKNINENLAUTAKUNTA TUOSLASKELMA	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
TOIMINTATUOTOT	18 897	19 685	20 865 154	21 474	22 053
Muutos-%		4,2	6,0	2,9	2,7
MYYNTITUOTOT	13 526	13 941	14 690 952	15 155	15 577
MAKSUTUOTOT	230	393	308 535	315	321
TUET JA AVUSTUKSET	90		25 948	27	27
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 050	5 351	5 839 719	5 978	6 128
TOIMINTAKULUT	20 867	21 515	22 604 142	23 258	23 730
Muutos-%		3,1	5,1	2,9	2,0
HENKILÖSTÖKULUT	9 286	9 844	10 076 986	10 361	10 683
PALKAT JA PALKKIOT	7 153	7 523	7 757 457	7 967	8 206
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	2 133	2 321	2 319 529	2 394	2 478
ELÄKEKULUT	1 650	1 790	1 751 569	1 808	1 871
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	483	532	567 960	586	607
PALVELUJEN OSTOT	5 460	5 630	6 013 133	6 251	6 265
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	1 764	1 815	2 000 288	2 050	2 106
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	3 696	3 815	4 012 845	4 201	4 159
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	5 274	5 208	5 741 434	5 856	5 973
AVUSTUKSET	211	181	191 200	195	199
MUUT TOIMINTAKULUT	635	652	581 389	595	609
VUOKRAT	526	522	452 818	464	475
MUUT TOIMINTAKULUT	109	129	128 571	131	134
TOIMINTAKATE	-1 970	-1 829	-1 738 988	-1 784	-1 677
Muutos-%		-7,2	-4,9	2,6	-6,0
Henkilökunnan määrä	317,8	314,7	310,3	310,3	310,3
Henkilökunta, % asukasmäärästä	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
Toimintakulut, €/asukas	576,15	588,41	611,82	623,29	629,62
Toimintakate, €/asukas	-54,40	-50,03	-47,07	-47,81	-44,49
Tuotot, % kuluista	90,6	91,5	92,3	92,3	92,9
Ostopalvelut, % kuluista	26,2	26,2	26,6	26,9	26,4
Käyttöomaisuuden poistot	3 349	3 689	3 714 449	3 828	3 988

2.9 Ympäristölautakunnan strategia ja tavoitteet

2.9.1 Visio

Kaupunkisuunnittelukeskus on valtakunnallisesti arvostettu kaupunkikehittäjä, asiakkaidensa arvostama, toimialallaan toivottu yhteistyökumppani. Keskuksen eri tulosalueiden työntekijät tukevat toisiaan Lohjan kaupunkistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

2.9.2 Kriittiset menestystekijät

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointi ja turvallisuutta tuottavat palvelut
2. Selkeä kaupunkirakenne: tiivis kaupunkikeskusta, monipuoliset asumisvaihtoehdot ja laadukas luontoympäristö
3. Yritysympäristön kilpailukyky
4. Tietoyhteiskuntavalmiudet

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

5. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

6. Strategiset prosessit; maankäytön suunnittelu ja maapolitiikka, kuntademokratian toimivuus

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

7. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö
8. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Resurssit –näkökulma:

9. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko
10. Vakaa talous
11. Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito

2.9.3 Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2006

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma

1. Käyttäjälähtöiset, hyvinvointi ja turvallisuutta tuottavat palvelut

Arviointikriteeri: Strategisten palveluiden saatavuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkistrategiassa esitettyjä palveluja koskevia linjauksia on tarkennettu, määrittely tehty palveluittain.
- Poikkihallinnollinen yhteistyö on tehostunut.

Arviointikriteeri: Palveluiden laadun kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Itsearviointityö on käynnistetty, toimenpideaikataulu laadittu.
- Pilotit valittu, sisäiset arvioijat valittu ja koulutettu.
- Ensimmäiset arvioinnit suoritettu.

Arviointikriteeri: Palvelutytyväisyys

Sitova tavoite 2006:

- Palvelutytyväisyyskyselyt on tehty erikseen asiakkaille ja kuntalaisille.
- Kartoitus suoritetuista kyselyistä on tehty.
- Palvelutytyväisyyskyselyjä on yhtenäistetty, yhtenäinen kyselymalli on luotu.

2. Selkeä kaupunkirakenne: tiivis kaupunkikeskusta, monipuoliset asumisvaihtoehdot ja laadukas luontoympäristö

Arviointikriteeri: Kaavojen toteutuminen

Sitova tavoite 2006:

- Keskustan kehittämisprojektista on sovittu kiinteistönomistajien kanssa.
- Keskustan osayleiskaavan periaatteista on sovittu (valmis 2007).
- Kaavoitusohjelman toteutuksessa ei ole merkittäviä aikataulupoikkeamia.

Arviointikriteeri: Liikenteen sujavuus ja turvallisuus

Sitova tavoite 2006:

- Tieverkko- ja liikenneturvallisuuksuunnitelma on laadittu ja hyväksytty.
- Keskustan pysäköinnin kehittämisen periaatteet on hyväksytty.
- Keskustan päivitetty liikennesuunnitelma on hyväksytty.

Arviointikriteeri: Luontoympäristön laatu

Sitova tavoite 2006:

- Järvialueiden erityispiirteiden jalostaminen on aloitettu.
- Pohjaveden laadun turvaamiseen on panostettu.
- Hiidenveden kunnostustyötä on jatkettu.
- Jätevesivalvonnan yhteistyötä on jatkettu Länsi-Uudellamaalla.
- Pohjavesiriskien ennaltaehkäisytyö on tehty suunnitelmallisella valvonnalla ja neuvonnalla.
- On osallistuttu pohjaveden yhteistarkkailuun.
- Hiiden alueen luontotietojärjestelmä on otettu käyttöön.

- Kaupungin perinnemaisemien hoitovastuut on sovittu.

Arviointikriteeri: Tonttitarjonnan riittävyys

Sitova tavoite 2006:

- Taajamayleiskaavaan on laadittu selvitys tavoiteltavista asuntotyypeistä huomioiden nykyinen rakennuskanta.
- Maapoliittinen ohjelma on hyväksytty.
- Keskeisillä kehittämisalueilla on toteutettu maanhankintaa ja neuvoteltu tarvittaessa maankäytösopimuksista.

Arviointikriteeri: Maaseudun, järvi- ja harjuluonnon hyödyntäminen

Sitova tavoite 2006:

- Asiaa on painotettu arviointikriteerinä kaavoituksessa.
- Esiselvitys virkistystarpeista on laadittu.

Arviointikriteeri: Asuntoalueiden viihtyisyys ja sosiaalinen eheys

Sitova tavoite 2006:

- Kullekin uudelle asuntoalueelle on pohdittu oma kaavallinen roolinsa osana kaupunkirakennetta kaavatyon yhteydessä.

3. Yritysympäristön kilpailukyky

Arviointikriteeri: Elinkeinopolitiikan seudullisuus

Sitova tavoite 2006:

- Ympäristöklusteriyhteistyö on käynnistynyt Hiiden alueella.
- Tonttitarjonnan riittävyys on mahdollistanut yritysten sijoittumisen.
- Tonttivaranto kattaa 5 vuoden tarpeet, kaupunki osallistuu aktiivisesti hankekaavoitukseen.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

5. Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Palvelujen tuottamisen prosessilähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Ydinprosessit on määritelty (prosessit on kuvattu 2007).

Arviointikriteeri: Tilaajan roolin selkeyttäminen

Sitova tavoite 2006:

- Osto-osaaminen ja kustannustietoisuus on lisääntynyt (toimitaan seudullisesti).

Arviointikriteeri: Vaihtoehtojen tuottamistapojen käyttöönotto (markkinat)

Sitova tavoite 2006:

- On päätetty, mitä palvelutuotantoa voidaan avata kilpailulle eli mitä palvelutuotantoa lähdetään valmistelemaan kilpailutukseen.

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus

Sitova tavoite 2006:

- Tukipalveluiden seudullinen tuottaminen on selvitetty.
- Ympäristöterveydenhuollon/ympäristönsuojelun yhteistyön jatko Länsi-Uudenmaan KEKO-projektin osalta on ratkaistu.
- Ympäristölupien yhteisvalmistelun kokemukset ovat hyödynnettävissä ja alueellinen luontotietojärjestelmä Hiiden alueella on käytössä.
- Länsi-Uudenmaan kuntien yhteinen joukkoliikenteen kehittämisselvitys on käynnistetty.

6. Strategiset prosessit; maankäytön suunnittelu ja maapolitiikka, kuntademokratian toimivuus

Arviointikriteeri: Kaavoitusprosessin vuorovaikutteisuus

Sitova tavoite 2006:

- Osallistuminen ja vaihtoehtojen pohtiminen on osa kaavoitusprosessia.

Arviointikriteeri: Kaavatalous

Sitova tavoite 2006:

- Kaavatalouslaskentamalli on otettu käyttöön.

Arviointikriteeri: Hiiden aluerakenteen kehittäminen

Sitova tavoite 2006:

- Seudullinen kehityskuva on laadittu.
- Perusteltu ja hyväksyttävä ratahankkeen tarveselvitys on valmis.

Arviointikriteeri: Päätöksenteon strategisuus

Sitova tavoite 2006:

- Kaupunkisuunnittelukeskus on konkretisoinut kaupunkistrategiaa (2005 syksy), erillisohjelmat on päivitetty kaupunkistrategian pohjalta.
- Työnjakoa on selvennetty luottamuselinten ja viranhaltijoiden välillä.

Arviointikriteeri: Osallistumista ja yhteisöllisyyttä edistävien toimintamallien käyttöönotto

Sitova tavoite 2006:

- On järjestetty osallistumisfoorumit ajankohtaisista asioista, esim. talous, kaavoitus, jätehuolto.

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

7. Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi

Sitova tavoite 2006:

- Työhyvinvointikyselyn kokonaistulokset ovat paremmalla tasolla kuin v. 2004.
- Erytystä tukea tarvitsevien työyksiköiden lukumäärä on pienentynyt.
- Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
- Esimiestoimintaan ja johtamiskulttuuriin on panostettu.

Arviointikriteeri: Muutosvalmius

Sitova tavoite 2006:

- Työyksiköiden muutostarpeen ja kapasiteetin arviointi on tehty.
- Tulevaisuuden suunta on selvillä paremmin kuin v. 2004 työhyvinvointikyselyssä.

Arviointikriteeri: Henkilökunnan asiakaslähtöisyys

Sitova tavoite 2006:

- Järjestelmällinen asiakastytyväisyyden mittaaminen ja käsittely.
- Asiakaspalautejärjestelmä on rakennettu ja käytössä.

Arviointikriteeri: Osaamisen kehittäminen strategian mukaisesti

Sitova tavoite 2006:

- Strategian mukaisten ydinprosessien avulla on määritetty ydinosaamisalueet, joiden pohjalta on laadittu työyksiköiden kehittämissuunnitelmat ja henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat.
- Osaamisen kehittäminen on osa kehityskeskusteluja.

8. Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Arviointikriteeri: Rekrytoinnin onnistuminen

Sitova tavoite 2006:

- Oppisopimuskoulutuksen käyttö on suunniteltu.
- Rekrytointia on tehostettu työvoimapulasta kärsivillä aloilla – työvoimapula-alueet on kartoitettu.

Resurssit –näkökulma:

9. Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys

Sitova tavoite 2006:

- Yksikkökustannukset ovat nousseet vähemmän kuin kustannustaso.
- Yksikkökustannusten nousu enintään 2,5%.

Arviointikriteeri: Kustannusperusteiden laskenta- ja raportointijärjestelmät

Sitova tavoite 2006:

- Laskentajärjestelmän kehittämistavoitteet on määritelty.
- Analyysijärjestelmät ja vertailutietokannat on määritelty.
- Tuotteistamispiilotit on käynnistetty.
- Sisäisten laskutusten ja kustannuslaskennallisten erien käsittelyperiaatteet on määritelty.
- Pääomakustannusten kohdentamisperiaatteet on määritelty.

Arviointikriteeri: Toiminnan muutosta vastaava henkilöstörakenne

Sitova tavoite 2006:

- Keskuksen palvelujen palvelutason ja resurssien välinen mitoitus on käynnistynyt (valmis 2007).

10. Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito

Arviointikriteeri: Omistusten strategisuus/omistuksesta luopuminen

Sitova tavoite 2006:

- Maanhankinnan kohdealueiden selvitys on käynnistetty.

2.9.4 Tuloslaskelma

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	1000 €	1000 €	€	1000 €	1000 €
TULOSLASKELMA	2004	2005	2006	2007	2008
TOIMINTATUOTOT	1 117	1 239	1 350 460	1 380	1 410
Muutos-%		10,9	9,0	2,2	2,2
MYYNTITUOTOT	150	297	239 729	246	252
MAKSUTUOTOT	433	398	556 852	568	580
TUET JA AVUSTUKSET	180	174	176 056	180	185
MUUT TOIMINTATUOTOT	353	370	377 823	385	393
TOIMINTAKULUT	2 702	3 210	3 551 451	3 646	3 752
Muutos-%		18,8	10,6	2,7	2,9
HENKILÖSTÖKULUT	1 630	1 900	1 945 904	2 001	2 063
PALKAT JA PALKKIOT	1 260	1 450	1 495 473	1 536	1 582
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	370	450	450 431	465	481
ELÄKEKULUT	287	348	340 654	352	364
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	83	102	109 777	113	117
PALVELUJEN OSTOT	940	1 209	1 482 882	1 520	1 561
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	32		34 182	35	36
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	908	1 209	1 448 700	1 485	1 525
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	46	24	48 370	49	50
AVUSTUKSET	17	11	4 962	5	5
MUUT TOIMINTAKULUT	69	67	69 333	71	73
VUOKRAT	62	67	64 880	66	68
MUUT TOIMINTAKULUT	7		4 453	5	5
TOIMINTAKATE	-1 586	-1 972	-2 200 991	-2 266	-2 342
Muutos-%		24,3	11,6	3,0	3,3
Henkilökunnan määrä	45	46	50,8	48,8	48,8
Henkilökunta, % asukasmäärästä	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Toimintakulut, €/asukas	74,61	87,80	96,13	97,71	99,56
Toimintakate, €/asukas	-43,78	-53,92	-59,57	-60,74	-62,14
Tuotot, % kuluista	41,3	38,6	38,0	37,8	37,6
Ostopalvelut, % kuluista	34,8	37,6	41,8	41,7	41,6
Käyttöomaisuuden poistot	19	17	16 669	17	17

2.10 Käyttötalous yhteensä

Määräraha/Tuloarvio	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
TOIMINTATUOTOT	37 646	38 687	39 344 020	41 807	42 743
TOIMINTAKULUT	157 542	165 019	172 362 971	179 576	184 338
TOIMINTAKATE	-119 897	-126 332	-133 018 951	-137 769	-141 594
Muutos-%		5,4	5,3	3,6	2,8
Käyttöomaisuuden poisto	6 526	6 760	7 120 481	7 436	7 764
Henkilökunnan määrä	1876,3	1949,1	1961,3	2022,3	2022,3
Henkilökunta, %-asukamäärästä	5,2	5,3	5,3	5,4	5,4

2.11 Tuloslaskelman rahoitustulot- ja menot

2.11.1 VALTIONOSUUDET

Määräraha/Tuloarvio	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
Valtionosuudet/avustukset					
- Yleinen	432	428	500 491	525	550
- Sosiaali- ja terveystoimi	15 094	16 726	19 457 000	20 381	21 357
- Opetus- ja kulttuuritoimi	9 429	9 472	10 377 000	10 870	11 391
Yhteensä	24 956	26 626	30 334 491	31 776	33 298
Muutos-%		6,7	13,9	4,8	4,8

2.11.2 VEROTULOT

Määräraha/Tuloarvio	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
- Kunnallisvero	87 841	91 925	97 976 000	101 144	105 719
- Kiinteistövero	3 990	4 411	4 242 000	4 278	4 338
- Yhteisövero	6 499	5 986	5 585 000	6 003	6 205
- Koiravero	31	33	32 000	32	33
Yhteensä	98 361	102 355	107 835 000	111 457	116 295
Muutos-%		4,1	5,4	3,4	4,3
Verotettavat ansiotulot (milj. euroa)	495	512	531	554	577
Tuloveroprosentti	18,0	18,0	18,5	18,5	18,5
Kiinteistöveroprosentit					
- Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
- Vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
- Muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

2.11.3 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Määräraha/Tuloarvio	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
Korot ja muut kulut	871	1 327	1 319 720	1 436	1 523
Rahoituskulut yhteensä	871	1 327	1 319 720	1 436	1 523
Tuloarviot					
- Antolainakorot	188	246	228 000	212	203
- Talletuskorot	39	30			
- Viivästyskorot	46	45	45 000	45	45
- Valtionosuuskorot	9	12	23 000	23	23
- Peruspääomien korko	379	380	385 000	385	385
- Muut rahoitustulot	255	24	84 000	84	84
Rahoitustuotot yhteensä	915	737	765 000	749	740
Muutos-%		-19,4	3,8	-2,0	-1,3

Vanhojen lainojen korkokulut on laskettu lainaehtojen mukaisesti. Uusien lainojen ja lyhytaikaisten lainojen koroksi on laskettu keskimäärin 2,7 %.

2.12 Tuloslaskelma

LOHJA

TULOSLASKELMA (sis.sisäiset erät)

14.10.2005

euroina	ARVIO		TA	muutos-%
	TP 2004	TP 2005	2 006	2005-06
Toimintatuotot				
Myyntituotot	19 306 489	19 577 000	20 836 887	6,4
Maksutuotot	7 544 390	7 734 000	8 081 189	4,5
Tuet ja avustukset	2 966 859	3 175 000	1 808 330	-43,0
Muut tuotot	7 827 833	8 287 000	8 617 613	4,0
Toimintatuotot yhteensä	37 645 571	38 773 000	39 344 019	1,5
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	69 326 972	73 274 000	76 243 298	4,1
Palkat ja palkkiot	53 155 345	56 179 000	58 021 256	3,3
Eläkekulut	12 552 218	13 270 000	13 942 926	5,1
Muut henkilöstösivukulut	3 619 409	3 825 000	4 279 116	11,9
Palvelujen ostot	64 236 677	68 148 223	69 651 250	2,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 234 759	9 085 000	9 751 063	7,3
Avustukset	8 938 817	10 034 000	10 597 265	5,6
Muut kulut	5 820 120	6 046 000	6 120 095	1,2
Toimintakulut yhteensä	157 557 345	166 587 223	172 362 971	3,5
TOIMINTAKATE	-119 911 774	-127 814 223	-133 018 952	4,1
Verotulot	98 832 697	101 330 000	107 835 000	6,4
Valtionosuudet	24 955 539	27 952 000	30 334 491	8,5
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	215 390	276 000	273 000	-1,1
Muut rahoitustuotot	819 004	461 000	492 000	6,7
Korkokulut,	715 283	1 110 000	1 308 220	17,9
Muut rahoituskulut	6 786	6 000	11 500	91,7
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	312 325	-379 000	-554 720	46,4
VUOSIKATE	4 188 787	1 088 777	4 595 819	322,1
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista				
	6 525 683	6 759 603	7 120 481	5,3
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä				
TILIKAUDEN TULOS	-2 336 896	-5 670 826	-2 524 662	-55,5
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	21 448			
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 315 448	-5 670 826	-2 524 662	-55,5

LOHJA
TULOSLASKELMA (sis.sisäiset erät)
 14.10.2005

euroina	ARVIO	TA		
	TP 2005	2 006	TS 2007	TS 2008
Toimintatuotot				
Myyntituotot	19 577 000	20 836 887	22 744 302	23 337 777
Maksutuotot	7 734 000	8 081 189	8 488 003	8 651 434
Tuet ja avustukset	3 175 000	1 808 330	1 778 543	1 750 669
Muut tuotot	8 287 000	8 617 613	8 796 291	9 003 250
Toimintatuotot yhteensä	38 773 000	39 344 019	41 807 139	42 743 130
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	73 274 000	76 243 298	78 351 212	80 812 080
Palkat ja palkkiot	56 179 000	58 021 256	59 560 501	61 360 292
Eläkekulut	13 270 000	13 942 926	14 383 586	14 889 778
Muut henkilöstösivukulut	3 825 000	4 279 116	4 407 125	4 562 010
Palvelujen ostot	68 148 223	69 651 250	73 467 223	75 224 757
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 085 000	9 751 063	10 144 682	10 337 595
Avustukset	10 034 000	10 597 265	10 806 174	11 002 294
Muut kulut	6 046 000	6 120 095	6 806 809	6 960 792
Toimintakulut yhteensä	166 587 223	172 362 971	179 576 100	184 337 518
TOIMINTAKATE	-127 814 223	-133 018 952	-137 768 961	-141 594 388
Verotulot	101 330 000	107 835 000	111 457 000	116 294 500
Valtionosuudet	27 952 000	30 334 491	31 776 000	33 298 000
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	276 000	273 000	257 400	247 500
Muut rahoitustuotot	461 000	492 000	492 000	492 000
Korkokulut,	1 110 000	1 308 220	1 424 020	1 511 430
Muut rahoituskulut	6 000	11 500	11 500	11 500
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-379 000	-554 720	-686 120	-783 430
VUOSIKATE	1 088 777	4 595 819	4 777 919	7 214 682
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	6 759 603	7 120 481	7 436 473	7 763 596
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä				
TILIKAUDEN TULOS	-5 670 826	-2 524 662	-2 658 554	-548 914
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)				
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-5 670 826	-2 524 662	-2 658 554	-548 914

**HANKKEIDEN MÄÄRÄRAHAT
TULOARVIOT
KÄYTTÖTARKOITUS**

3.1 Kaupunginhallitus/Keskushallinto

Kiinteä omaisuus ja osakkeet

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Määräraha yhteensä	367	430	835 000	500	500
Kiinteistöjen myynti	-943	-1 500	-1 500 000	-2 900	-2 500
Osakkeiden myynti	-1 092	-300	-150 000		
Määräraha yhteensä	367	430	835 000	500	500
Tuloarvio yhteensä	-2 035	-1 800	-1 650 000	-2 900	-2 500

Vuoden 2006 hankkeet

Määrärahasta käytetään 335 000 euroa kaupunginhallituksen vuonna 2005 käsittelemien kiinteistöhankintojen ja 500 000 euroa vireillä olevien raakamaahankintojen rahoittamiseen.

Tuloarviossa 1 100 000 euroa muodostuu kerros- ja rivitalotonttien, 100 000 euroa omakotitalotonttien, 200 000 euroa liike- ja teollisuustonttien sekä 100 000 euroa rakennettujen kiinteistöjen myynnistä.

Irtain omaisuus

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Määräraha / Tietohallinto	367	430	835 000	500	500

Vuoden 2006 hankkeet

Määräraha käytetään palvelinympäristön ajanmukaistamiseen ja varmistusjärjestelmän parantamiseen, pääteympäristön rakentamisen jatkamiseen, seutuverkon tietoliikenne-nopeuksien nostamiseen ja kehittämiseen voip-tekniikan tasolle, tietoturvan parantamiseen, seudullisen terveystoimen järjestelmän käyttöönottoon ja muiden tietojärjestelmien päivittämiseen, kaupungin strategian toteutukseen liittyvien työkaluohjelmistojen hankintaan sekä työasemien uusimiseen.

Kaupunginhallitus yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Määräraha yhteensä	780	800	1 215 000	900	900
Tuloarvio yhteensä	-2 035	-1 800	-1 650 000	-2 900	-2 500

3.2 Perusturvalautakunta

Irtain omaisuus

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Terveysasemien kalustus ja varustus	80	52	85 000	100	50
Vanhusten kuntosalin kalustus ja varustus			25 000		
Työterveyskeskuksen toimintavarustus			12 000	10	
Hammashoitoloiden kalustus ja varustus	30	50	55 000	80	60
Terveysneuvonnan varustus	15	0	15 000	0	0
Vanhusten palvelukeskuksen kalustus ja varustus		10	53 000	20	20
Vuodeosastojen kalustus ja varustus		28	55 000	50	40
Sairaalan laajennusosan kalustus ja varustus			600 000	555	
Määräraha yhteensä	125	140	900 000	815	170

Vuoden 2006 hankkeet

Terveysasemien varustus

Pääterveysaseman vast.ottotilamuutosten kalustus ja varustus (15.000)

Ohjelmat ekg-tutkimusten saamiseksi sähköiseen muotoon potilastietojärjestelmään (10.000)

Virkkalan terveysaseman muutostyöt:

- laboratorion näytteenottotilat hoitajan vastaanottotiloiksi: kalustus ja varustus (10.000)
- potilastoimiston kalustus ja varustus (10.000)
- välinehuollon kalustus ja varustus (15.000)

Mäntynummen terveysaseman muutostyöt:

- hoitajan vast.ottotilan varustus (10.000)

Ennalta arvaamattomat kohteet (15.000)

Vanhusten kuntosali (ent. palv.keskuksen allastila) varustus (25.000)

Terveysneuvonnan varustus: audiometrien uusiminen (15.000)

Työterveyskeskuksen toimintavarustus:

- kuulontutkimuskoppi laitteineen, näköseula, sinus-ultraäänilaitte ja keittiökaluksen uusintaa (12.000)

Hammashoitoloiden toimintavarustus

Anttilan hammashoitolan välinehuollon saneeraukseen liittyvä laitteisto (15.000)

Kahden hoitoyksikön uusiminen (á 15.000)

Mäntynummen hammashoitolan autoklaavia (10.000)

Vanhusten palvelukeskuksen kalustus ja varustus

Kuuden sähkösängyn ja kahden makuuhaavapatjan hankinta (18.000)

Hoitajakutsujärjestelmän uusiminen (35.000)

Vuodeosastojen kalustus ja varustus

Lääkkeenjako huoneiden uusiminen määräysten mukaiseksi (45.000)

Antennilisäys kannettavan mikron pegasosohjelmaa varten (10.000)

Sairaalan laajennusosan kalustus ja varustus (600.000)

Perusturvalautakunta yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Määräraha yhteensä	125	140	900 000	815	170
Tuloarvio yhteensä					

3.3 Opetuslautakunta

Irtain omaisuus	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Varhaiskasvatus					
Erittelemätön	25	20	20 000	20	20
Muijalan päiväkoti		42			
Lintulan päiväkoti					
Gunnarlan päiväkodin laajennus					40
Määräraha yhteensä	25	62	20 000	20	60
Perusopetus					
Erittelemätön	25	25	15 000	30	30
Jakamaton	39	25	15 000	25	20
Järnefeltin koulu		178	107 000		
- tulot		-71	-43 000		
Källhagen/gymnasium					169
Källhagen/gymnasium					-130
Mäntynummen koulu			200 000		
Muijalan koulu		43	123 000		
Tytyrin koulu				33	
Määräraha yhteensä	59	271	460 000	88	219
Tuloarvio yhteensä	0	-71	-43 000	0	-130
Lukiokoulutus					
Lohjan lukio	20	10			
Källhagen/gymnasium				81	
- tulot				-56	
Määräraha yhteensä	20	10	0	81	0
Tuloarvio yhteensä	0	0	0	-56	0
Vuoden 2006 hankkeet					
Varhaiskasvatuksen erittelemätön					
Päivähoidon erittelemätön toimintavarustus, vanhentuneen toimintavarustuksen uusiminen suunnitelman mukaisesti					
Opetustoimen erittelemättömät kohteet					
Koulujen vanhentuneen toimintavarustuksen uusiminen					
Jakamaton					
Sisältää varauksen neljän sorvin suojan hankintaan					
Järnefeltin koulu					
Laajennuksen toimintavarustus					
Mäntynummen/Linderin koulu					
Laajennuksen toimintavarustus ja kielistudio					
Muijalan koulu					
Laajennuksen toimintavarustus					

Opetuslautakunta yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Määräraha yhteensä	104	343	480 000	189	279
Tuloarvio yhteensä	0	-71	-43 000	-56	-130

3.4 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Irtain omaisuus

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto	140	30			
Pääkirjasto		750	50 000		
- tulot		-149			
Liikuntatoimi	67	80		50	50
Erittelemätön	35	20	50 000	35	35
Määräraha yhteensä	242	731	100 000	85	85
Tuloarvio yhteensä	0	-149			

Vuoden 2006 hankkeet

Pääkirjasto

Pääkirjaston toimintavarustus, jaksotus kahdelle vuodelle, tämä jälkimmäinen vuosi

Erittelemätön

Orkesteriharppu, Laurentius-salin verhojen uusiminen, av-välineistön hankinta sekä muihin toiminnan muutoksista aiheutuviin hankintoihin

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Määräraha yhteensä	242	731	100 000	85	85
Tuloarvio yhteensä	0	-149	0	0	0

3.5 Tekninen lautakunta

Tilapalvelut

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2004	2005	2006	2007	2008
Perusturvatoimen kiinteistöt					
Kartanonmäen vanhainkoti, keittiönkorjaus, iv:n par			70 000	400	
Palvelukeskuksen kuntoustita (ent.allastila)			70 000		
Pääterveysaseman osastojen saneeraus	100			500	500
Pääterveysaseman vastaanottotilojen toimitukset			50 000		
Pääterveysaseman päivystystilojen toimitukset				50	
Erittelemättömät kohteet	450	100	70 000	300	150
Multapäänkatu 1 korjaus tai korvaavat tilat				400	
Päihdeongelmaisten asunoyksikkö		150			
Erittelemättömät asunokohteet	255	50	100 000	100	50
Perusturvan uudisrakentamiskohteet				100	

Opetustoimen kiinteistöt

Järnefeltin koulun korjaus ja laajennus	50	1 540	1 610 000		
- tulot		-755	-346 000		
Järnefeltin koulu Siuntion palautusosuus	150	410	360 000		
Anttilan koulun palautusosuus Sammatille		14			
Mäntynummen koulukeskus laajennus ja korjaus	150	195	1 500 000		1 400
- tulot					-500
Källhagenin laajennus		136		700	1 500
- tulot					-400
Muijalan koulu laajennus	50	425	1 225 000		
Perttilän koulu					
Lukion ilmastointi ja julkisivun kunnostus	320	540		100	
Lukion laajennus, suunnittelun aloitus		50		1 000	1 800
Ojamon koulun korjaus	150	200	300 000	300	
Tytyrin koulun muutos ja salin peruskorjaus				660	
Muijalan päiväkoti		350			
Keskustan päivähoitojärjestelyt, Lintula 2 krs	150	250			
Ojamo/Vappula/Kartanonpuisto koulu ja päiväk					450
Gunnarlan päiväkodin laajennus					450
Nummenkylän koulu, vanhan osan ilmastointi			70 000		
Omenankukan pvk muutos, perusten salaojitus			200 000		
Erittelemättömät kohteet	2 180	200	380 000	640	500
Sivistystoimen kiinteistöt					
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n rakennukset	50	50	50 000	50	50
Pääkirjasto	1 500	3 996			
- tulot	-200	-1 737			
Kierrätyskeskuksen lisätilaelementti		150			
Erittelemättömät kohteet	763	50	50 000	50	50
Teknisen toimen kiinteistöt					
Paloasema	200	3 000	1 000 000		
Hälytyskeskus	1 170	2 250			
Monkolan ilmastointi ja automatiikka				430	100
Varikko uusi työnjohtotila, lämmitysjärjestelmä				70	200
Matkahuollon vuokratut elementtitilat		50			
Aseman vesitorni kunnostus				150	
Keittiöratkaisut					500
Erittelemättömät kohteet	763	50	50 000	50	50
Paloasema	200	3 000	1 000 000		
Hälytyskeskus	1 170	2 250			
Monkolan ilmastointi ja automatiikka				430	100
Varikko uusi työnjohtotila, lämmitysjärjestelmä				70	200
Matkahuollon vuokratut elementtitilat		50			
Aseman vesitorni kunnostus				150	
Keittiöratkaisut					500
Erittelemättömät kohteet	350	220	120 000	380	500

Määräraha yhteensä	8 038	14 376	7 225 000	6 380	8 200
Tuloarvio yhteensä	-200	-2 492	-346 000	0	-900

Kadut ja yleiset alueet

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2008
Liikenneväylät erittelemättömät kohteet	2 214	1 915	2 430 000	2 810	3 600
- tuloarvio	-2				
E 18 / VT 25 rahoitusosuus	903	1 364	341 000		
Ympäristötöyt erittelemättömät kohteet	350	260	385 000	545	475
Liikunta-alueet erittelemättömät kohteet	50	130	75 000	100	200
Määräraha yhteensä	3 517	3 669	3 231 000	3 455	4 275
Tuloarvio yhteensä	-2	0	0	0	0

Vuoden 2006 hankkeet

Määrärahaan sisältyy aluerakentamiskohteina Haikarin puutaloalueen aloittaminen, Maksjoen Haukkavuoren alue, Nälköönlammen alueen loppuunsaattaminen, Gunnarlan, Vienolan ja Vappulan osa-alueen rakentaminen. Lisäksi määrärahalla toteutetaan sorakatuja päällystystä, katuvalaistuksen toteuttamista sekä keskusta-alueen katujen parantamista, Tynninharjun liikennejärjestelyt, Kyröniityntien parantamista ja Vuorisenkadun ja Runokadun liittymän parantamista sekä Vienolan vanhan alueen katujen saneerausta.

Vesi- ja viemärilaitos

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2008
Erittelemättömät kohteet	1 555	1 870	1 710 000	980	1 800
-tulot	-300	-500	-700 000	-700	-700
Pitkäniemen jätevedenpuhdistamo	420	600	1 350 000	450	
Määräraha yhteensä	1 975	2 470	3 060 000	1 430	1 800
Tuloarvio yhteensä	-300	-500	-700 000	-700	-700

(palautusoikeudelliset liittymismaksut, vierasta pääomaa)

Määrärahaan sisältyy aluerakentamiskohteina Haikarin puutaloalueen aloittaminen, Maksjoen Haukkavuoren alue, Nälköönlammen alueen loppuunsaattaminen, Gunnarlan, Vienolan ja Vappulan osa-alueen rakentaminen. Lisäksi määrärahalla toteutetaan Nummenkylän alueen ja Kyröniityntien vesihuolto sekä Vienolan vanhan alueen vesihuollon saneeraus. Pitkäniemen jätevedenpuhdistamon saneeraus jatkuu.

Irtain omaisuus

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2008
Konekeskus	150	100	150 000	120	120
Keittiölaitteet	50	50	50 000	50	50
Määräraha yhteensä	200	150	200 000	170	170

Tekninen lautakunta yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2008
Määräraha yhteensä	13 730	20 665	13 716 000	11 435	14 445
Tuloarvio yhteensä	-502	-2 992	-1 046 000	-700	-1 600

3.6 Ympäristölautakunta

Kiinteä omaisuus

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008
Määräraha yhteensä	50	50	50 000	50	50
Tuloarvio yhteensä	-1 050	-800	-1 100 000	-800	-800
Määräraha yhteensä	50	50	50 000	50	50
Tuloarvio yhteensä	-1 050	-800	-1 100 000	-800	-800

Vuoden 2006 hankkeet

Kiinteistöjen määräraha 50.000 € käytetään mm. asemakaavan toteuttamiseen liittyviin maanhankintoihin, lohkomiskustannuksiin ja katualuekorvauksiin. Tuloarvio 1.100.000 € perustuu mm. Gunnarlan, Haukkavuoren ja Vappulan omakotitonttien myyntiin.

Ympäristölautakunta yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008
Määräraha yhteensä	50	50	50 000	50	50
Tuloarvio yhteensä	-1 050	-800	-1 100 000	-800	-800

3.7 Investoinnit yhteensä

	1 000 €	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008
MENOT	15 031	22 878	16 461 000	13 474	15 929
TULOT	-3 587	-5 812	-3 839 000	-4 456	-5 030
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-502	-3 212	-1 089 000	-756	-1 730
Käyttöomaisuuden myyntituotot	-3 085	-2 600	-2 750 000	-3 700	-3 300
NETTO	11 444	17 066	12 622 000	9 018	10 899

3.8 Rahoitusosan rahoitustulot ja -menot

3.8.1 ANTOLAINAT

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	€	1000 €	1000 €
	2004	2005	2006	2007	2008
Lainananto					
Antolainojen lyhennykset	1 724	437	433 673	413	392

3.8.2 PITKÄAIKAISET LAINAT

Talousarviolainat

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	€	1000 €	1000 €
	2004	2005	2006	2007	2008
Lainojen lyhennykset	1 586	1 579	2 630 000	2 631	2 623
Talousarviolainojen otto		10 000			

3.9 Rahoituslaskelma

LOHJA

RAHOITUSLASKELMA (sis.sisäiset erät)

14.10.2005

	TP 2004	ARVIO TP 2005	TA 2 006	muutos-% 2005-06
VARSAINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA				
Tulorahoitus				
Vuosikate	4 188 787	1 088 777	4 595 819	322,1
Satunnaiset erät	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-83 428	0	0	
Tulorahoitus yhteensä	4 105 359	1 088 777	4 595 819	322,1
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	15 124 033	25 725 000	16 461 000	-36,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	539 208	2 712 000	389 000	-85,7
Käyttöomaisuuden myyntitulot	3 444 233	5 423 000	2 750 000	-49,3
Nettoinvestoinnit	11 140 592	17 590 000	13 322 000	-24,3
VARSAINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTOKASSAVIRTA	-7 035 233	-16 501 223	-8 726 181	-47,1
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0			
Antolainasaamisten vähennykset	1 723 926	437 000	433 673	-0,8
Antolainauksen muutokset	-1 723 926	-437 000	-433 673	-0,8
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		10 000 000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 586 105	1 579 000	2 630 000	66,6
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 000 000	6 900 000	10 200 000	47,8
Lainakannan muutokset	4 413 895	15 321 000	7 570 000	-50,6
Liittymismaksut	392 577	700 000	700 000	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muut.	-28 726			
Vaihto-omaisuuden muutos	1 689			
Pitkäaikaisten saamisten muutos	300 024			
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-1 314 335			
Korottomien velkojen muutos	1 243 664			
Muut maksuvalmiuden muutokset	202 316	43 223	22 508	-47,9
RAHOITUSTOIMINNAN NETTOKASSAVIRTA	6 732 715	16 501 223	8 726 181	-47
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	547 366			
Kassavarat 01.01.	849 884			
Kassavarojen muutos	-302 518			

LOHJA**RAHOITUSLASKELMA (sis.sisäiset erät)**

14.10.2005

	ARVIO TP 2005	TA 2 006	TS 2007	TS 2008
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA				
Tulorahoitus				
Vuosikate	1 088 777	4 595 819	4 777 919	7 214 682
Satunnaiset erät	0		0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0
Tulorahoitus yhteensä	1 088 777	4 595 819	4 777 919	7 214 682
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	25 725 000	16 461 000	13 474 000	15 929 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 712 000	389 000	56 000	1 030 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	5 423 000	2 750 000	3 700 000	3 300 000
Nettoinvestoinnit	17 590 000	13 322 000	9 718 000	11 599 000
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTOKASSAVIRTA	-16 501 223	-8 726 181	-4 940 081	-4 384 318
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	437 000	433 673	412 860	392 047
Antolainauksen muutokset	-437 000	-433 673	-412 860	-392 047
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 579 000	2 630 000	2 631 000	2 623 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 900 000	10 200 000	6 500 000	5 900 000
Lainakannan muutokset	15 321 000	7 570 000	3 869 000	3 277 000
Liittymismaksut	700 000	700 000	700 000	700 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	43 223	22 508	-41 779	15 271
RAHOITUSTOIMINNAN NETTOKASSAVIRTA	16 501 223	8 726 181	4 940 081	4 384 318
TUNNUSLUVUT				
Asukasluku	36 580	36 946	37 315	37 689
Toimintakulut, e/as	4 554	4 665	4 812	4 891
Toimintakate, e/as	-3 494	-3 600	-3 692	-3 757
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23	23	23	23
Verotulot, e/as	2 770	2 919	2 987	3 086
Vuosikate, e/as	30	124	128	191
Investointien omahank. meno, e/as	629	435	360	395
Investointien tulorahoitus, %	5	29	36	48
Lainakanta, e	41 105 000	48 675 000	52 544 000	55 821 000
Lainakanta, e/as	1 124	1 317	1 408	1 481

RAHOITUSTULOT JA -MENOT YHTEENSÄ

4

Määräraha/Tuloarvio	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
Menot yhteensä	2 457	2 906	3 949 720	4 067	4 146
Tuloarviot yhteensä	125 955	130 155	139 368 164	144 395	150 724
Nettotulot yhteensä	123 498	127 249	135 418 444	140 329	146 578

5

TULOT JA MENOT YHTEENSÄ

Määräraha/Tuloarvio	1000 € 2004	1000 € 2005	€ 2006	1000 € 2007	1000 € 2008
Menot yhteensä	175 030	190 803	192 773 691	197 117	204 412
Tuloarviot yhteensä	167 188	174 654	182 551 184	190 658	198 497
Lyhytaik.lainojen ja maksuvalmiuden muutokset	-7 842	-16 149	-10 222 507	-6 458	-5 915

Talousarvion sitovuus

Vuoden 2006 talousarvio kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa sitoo hallintokuntia seuraavasti:

1. Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimielimelle hyväksytyistä sitovista tavoitteista, seurattavista suoritteista ja tunnusluvuista sekä arvioiduista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Talousarvion investointiosa muodostuu kullekin hankkeelle hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ja tuloarviosta.

Käyttötalouden toimielinkohtaisten toiminnallisten tavoitteiden ja määrärahasi vahvistettavan toimintakatteen sekä investointiosan hankkeen kokonaiskustannuksista muodostuvan määrärahan ja tuloarvion muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Mikäli kuitenkin jonkin investointiosan hankkeen toteuttamisessa syntyy säästöä, voi kaupunginhallitus päättää säästön käyttämisestä muiden saman investointiryhmän hankkeiden mahdollisten ylitysten rahoittamiseen. Teknisellä lautakunnalla on oikeus päättää tilahallinnon investointiryhmään ”Teknisen toimen kiinteistöt” sisältyvien hankkeiden välisistä määrärahojen muutoksista siten, että investointiryhmän määrärahojen yhteismäärä ei muutu.

2. Toimielimillä tai niiden alaisilla tulosalueilla ja tulosityksiköillä toimielimen päättämässä laajuudessa on oikeus suorittaa toimielimen/palvelukeskuksen sisäisiä siirtoja. Päättäessään tulosalueen tai tulosityksikön toimintakatteen tai investointiosan kohteen osamäärärahan ylittämisestä on toimielimen samalla käyttösuunnitelmaan tehtävin muutoksin osoitettava, miltä tulosalueelta tai tulosityksiköltä tai kohteelta osoitetaan ylitystä vastaavan suuruinen säästö.

Tuloarvion ylittävillä tuloilla ei saa kattaa toimintakulujen kokonaismäärän ylitystä ilman kaupunginhallituksen lupaa. Jos toiminta kuitenkin luonteeltaan perustuu ulkoiseen tulo-rahoitukseen, voidaan palvelujen lisääminen toimielimen päätöksellä kattaa niistä saatavilla tuloilla (esim. teatteri, orkesteri , muut myytävät palvelut).

3. Päättäessään henkilöstön sisäisistä siirroista palvelukeskusten välillä kaupunginjohtajalla on oikeus päättää henkilöstökulujen aiheuttamasta vastaavasta määrärahan muutoksesta.
4. Kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkaamiseen osoitettuja menovarauksia saa käyttää ainoastaan henkilöstöliitteessä esitettyjen virkojen/tehtävien palkkakustannuksiin. Muutoin henkilöstöresurssien lisäyksestä päättää kaupunginvaltuusto.
5. Talousarviossa lautakunnalle osoitettua määrärahaa saadaan käyttää vain ao. lautakunnan toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Toiminnasta vastaavien toimielimien on tammikuun 9. päivään mennessä hyväksyttävä tarkistetut käyttösuunnitelmat ja osatavoitteet tulosalueille ja tulosityksiköille sekä määriteltävä ne toimenpiteet, joilla tavoitteet toteutetaan. Samassa yhteydessä toimielimen on määriteltävä osamäärärahojen käyttövaltuudet tulosityksiköille ja viranhaltijoille.

Päätösvaltuudet

Ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, hankintojen suorittamisesta sekä suunnitelmista, pääpiirustuksista, kustannusarvioista, rakentamisen suorittamisesta, työn

aloittamisen ajankohdasta, urakoitsijan ja työn suorittajan valinnasta päättävät hallintosäännön 15 ja 16 §:ien mukaisesti toimitelimet ja vastuuhenkilöt myönnettyjen määrärahojen puitteissa seuraavien päätösvaltuuksien rajoissa:

- **kaupunginvaltuusto** päättää yli 1 700 000 euron hankkeiden huonetilaohjelmasta, yleissuunnitelmasta ja yleisestä laatutasosta. Muutoin toteuttamisesta päättää kaupunginhallitus;
- **kaupunginhallitus** päättää enintään 1 700 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- **lautakunta** päättää omalla toimialallaan enintään 850 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- **kaupunginjohtaja ja palvelukeskusten päälliköt** päättävät omalla vastuualueellaan enintään 100 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- **kunkin tulosalueen** esimiehenä toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 20 000 euron hankkeista ja hankinnoista; sekä
- **kunkin tulosyksikön esimiehenä tai vastuullisena työnjohtajana tai laitoksen johtajana** toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 10 000 euron hankkeista ja hankinnoista.

Edellä olevia päätösvaltuuksia käytettäessä päätöksenteon taso määritellään hankkeen tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella. Mikäli hanke ositetaan useammaksi hankintakohteeksi tai osahankinnaksi, päättää sen osittamisesta, osahankinnan suorittamisesta sekä muista menettelytavoista se toimielin tai viranhaltija, jonka päätösvaltaan se hankkeen määrärahan tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella kuuluu.

Talousjohtajalla on talousarviossa hyväksytyyn 48,7 milj. euron kokonaislainamäärän ottamisen/uusimisen lisäksi oikeus ottaa kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhteismäärä saa olla enintään 10 milj. euroa.

PERUSTELUOSA

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE

7

7.1 Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalain 65 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolme tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2006 tulo- ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 17. päivänä 2005.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä myös toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelukaudella katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 67 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Kuntalain 68 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, johon kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

7.2 Rakenne ja sisältö

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

- kokonaistalouden näkökulma, jota kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla;
- tulosohjauksen näkökulma, jota toteutetaan käyttötalousosan toiminnallisilla ja taloudellisilla tavoitteilla sekä määrärahoilla ja investointiosan suunnitelmilla.

Kokonaistalouden näkökulmasta talousarvion ja suunnitelman on annettava oikea kuva kaupungin taloudesta, osoitettava kaupungin taloudellisen tuloksen muodostuminen sekä keinotkokonaistalouden tasapainottamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi. Tuloslaskelmassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan miten kaupungin menot katetaan. Sen avulla kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kaupungin on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kaupunki voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Lohjan kaupungin talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Talousarvion käyttötalous- ja investointiosat puolestaan jakautuvat toimielimien vastuualueisiin ja ne edelleen organisaatorakenteen ja toiminnan mukaisesti tulosalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin. Rahoitustuloista ja -menoista kokonaisuudessaan vastaa kaupunginhallitus. Uuden suunnittelu- ja kirjanpitojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä on tarkasteltu kaupungin laskentatarpeita ja siihen liittyen uusittu kustannuspaikka- ja tilirakenne. Numerokoodit on määriteltävä ainoastaan kirjaustasolle.

7.3 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet sekä osoitetaan asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kunkin toimielimen toiminnalliset tavoitteet perustuvat kaupungin ja toimialan strategiaan ja ne muodostuvat kriittisistä menestystekijöistä sekä niille määritellyistä vuoden 2006 tavoitteista. Tulostavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi aikaansaannoksiksi tai mitattavina palvelujen määrinä, tunnuslukuina tai muina tavoitearvoina.

Toiminnallisten tavoitteiden lisäksi talousarvion perusteluosassa kuvataan kaupungin toiminnan laajuutta sekä toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta. Lohjan kaupunki on ollut kehittämässä ”JohdonVertti” -tietokantaa, joka sisältää tärkeimmät ominaisuus- ja tuloksellisuustiedot kunnasta, sen taloudesta ja keskeisimmistä toiminnoista. Tietokanta on suunniteltu kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja virkamiesjohdon käyttöön strategisen johtamisen ja kunnan johdon tasolla toteutettavan vertailutoiminnan tarpeisiin. Koska vertailutietokannan kehittämisessä oli keskeisesti esillä valtuuston ja hallituksen näkökulma, nyt käsiteltävänä olevassa talousarvio- ja taloussuunnitelmaraportissa on käytetty soveltuvin osin JohdonVertin ominaisuustietojen sekä suorite- ja panostustietojen määrittelyjä.

Niin ikään tässä raportissa on käytetty JohdonVertissä määritellyjä tunnuslukuja, joilla kuvataan taloudellisuutta (= kustannukset / tuotos tai palvelusuoritteet), ”kannattavuutta” (= tuotot – kustannukset / tuotos tai palvelusuoritteet) ja tuottavuutta (= tuotos tai palvelusuoritteet / panostukset). Useissa tapauksissa taloudellisuutta ja tuottavuutta kunnallisen toiminnan luonteesta johtuen on jouduttu mittaamaan sijaismittareilla, jolloin on käytetty tuotostekijänä kohderyhmää tai asukaslukua. Vertin määrittelyjen mukaisesti lasketuissa toimintokohtaisissa tunnusluvuissa toimintakulut ja toimintakate sisältävät sisäiset laskutukset sekä vyörytyserinä hallinnon kustannukset, joita talousarvion varsinaiset määrärahat eivät sisällä. Kuitenkaan JohdonVertin tunnusluvut eivät osoita todellisia kustannuksia, koska niistä on puhdistettu sellaiset kustannuserät, jotka kaupungin sisällä vaihtelevat vuosittain huomattavasti ja eri kuntien laskentaperusteet poikkeavat toisistaan.

JohdonVertin mukaisesti on määriteltävä seuraavien toimintojen määrä- ja tunnuslukutavoitteet:

Yleishallinto

- Elinkeinopalvelut
- Työllistäminen

Sivistystoimi

- Varhaiskasvatus
- Perusopetus
- Lukio
- Vapaa-aikatoimi
- Kirjasto

Sosiaali- ja terveystoimi

- Vanhuspalvelut
- Perusterveydenhuolto
- Erikoissairaanhoito
- Toimeentulotuki
- Sosiaalityö

Tekninen toimi

- Liikenneväylät
- Puistot ja yleiset alueet
- Palo- ja pelastustoimi
- Toimitilat
- Vesihuolto
- Ruokapalvelut

Muiden toimintojen osalta on sovellettu kaupungin omaa määrittelyä noudattaen kuitenkin Vertin tarkastelunäkökulmaa.

7.4 Määräraha

Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Vuoden 2006 talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin on sisällytetty myös tulosalueiden väliset sisäiset laskutukset. Sisäisinä ostoina laskutetaan siivouspalvelut, ruokapalvelut, atk-palvelut, monistamopalvelut, puhelinpalvelut, postituspalvelut, asianhallinta- ja arkistopalvelut sekä tilojen vuokrat. Sisäisessä laskutuksessa laskutusperusteet ja hinnat määritellään ja sovitaan tuottajan ja tilaajan välillä ennakkoon. Laskutushinnat ovat myös lopulliset hinnat, jolloin tilinpäätöksen yhteydessä ei enää erikseen selvitetä sisäisiä kustannuksia. Talousarvion laatimisessa hinnoittelun lähtökohtana on tuottavan yksikön kannalta nollatulos.

Käyttötalouden määrärahaksi vahvistetaan toimielinakohtaisten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Toimintakatteen muodostumisesta ja käytöstä päättää toimielin edellä sitovuusmääräyksissä esitetyin rajoituksin. Toimintakatteen muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Investointiosan määrärahan muodostaa hankkeen kokonaiskustannukset.

8.1 Kaupungin väestökehitys

Vuoden 2004 lopussa Lohjan väestömäärä oli 36 218 henkeä. Vuonna 2004 väestön kasvu oli 214 asukasta eli 0,6 %. Lohjan väestön kasvu oli vuosina 1997 - 2004 keskimäärin 0,8 %. Vuosina 1997 - 2004 nettomuuton vaikutus väestön kasvuun on ollut merkittävä, sillä väestön lisäyksestä nettomuuton osuus oli 56 %.

Lohjan kaupungin maankäytön kehityskuvassa vuoteen 2025 on kaupungin tavoiteltavaksi väestönkasvuksi määritelty 1 %:n vuosittainen kasvu. Tämän tavoitteen mukaisesti vuoden 2005 lopussa kaupungin väkiluku on 36 580 asukasta, v. 2006 36 946 asukasta, v. 2007 37 315 asukasta ja v. 2008 37 689 asukasta. Vuoteen 2025 mennessä asukasluku on kivunnut 44 600 asukkaaseen. Kehityskuvassa arvioitua 1 %:n väestönkasvua voidaan pitää realistisena viime vuosien kehitys ja tulevaisuuden mahdollisuudet huomioiden.

Väestön kasvu 1990 -luvun lopulla on kohdistunut voimakkaimmin Pohjois-Lohjan sekä Lohjan keskustan ja Nummentaustan alueille. Vuoden 2004 kehityksen perusteella on kuitenkin nähtävissä Pohjois-Lohjan väestönkasvun pysähtyminen, mikä johtui maaseutualueiden väestön vähenemisestä. Väestön kasvu oli suurinta Lohjan keskustassa, jossa kasvu kohdistui ydinkeskustan lisäksi Ojamon (Vivamo / Vohloinen) ja Gunnarlan uusille pientaloalueille. Etelä-Lohjan alueen väestönkasvu kohdistui Vappulan ja Kirkniemen alueille. Länsi-Lohjan väestönkasvu oli vähäistä.

Lohjan maaseutu on pysynyt varsin asuttuna, sillä väestömäärä on kasvanut vuosien 1997 - 2004 aikana. Vuonna 2004 maaseudun väestö kuitenkin väheni kaikilla osa-alueilla. Yleinen taajamoitumiskehitys näkyy siinä, että vuonna 1975 maaseudulla / haja-alueilla asui 15,5 % Lohjan väestöstä, kun vuonna 2004 osuus oli 13,0 %. Maaseudun ikärakenteessa on nähtävissä ikääntyvän väestön määrän lisääntyminen samoin kuin kaupungin väestössä yleensä.

Lohjan kaupungin väestöstä vuoden 2004 lopussa oli 0 - 14 -vuotiaita 19,4 %, 15 - 24 -vuotiaita 11,4 %, 25 - 64 -vuotiaita 55,5 % ja yli 65 -vuotiaita 13,7 %. Väestössä nuorten ikäluokkien osuus vähenee. Suurinta vähennys on ollut 15 - 24 -vuotiaiden ikäluokissa, mihin vaikuttaa nuorten poismuutto. Vuosien 1997 - 2004 nettomuutosta johtuen kuitenkin 7-14 -vuotiaiden ikäryhmä on kasvanut. Alle kouluikäisten 0 - 6 -vuotiaiden kokonaismäärä väheni vuosina 1997 - 2004. Aikuisväestön (25 - 64 -vuotiaat) määrä kasvaa erityisesti ikäluokissa 50 - 64, mikä johtuu mm. suurista ikäluokista. Yli 65 -vuotiaiden määrä on kasvanut 2000 -luvulla keskimäärin 150 henkeä/vuosi. Yli 75 -vuotiaiden määrä kasvaa myös voimakkaasti, 2000 -luvulla kasvu on ollut noin 3 %/vuosi.

Demografinen eli väestöllinen huoltosuhde, mikä ilmoittaa kuinka monta alle 15 -vuotiasta ja yli 64 -vuotiasta on yhtä työkäistä (15 - 64 -vuotiasta) kohti, oli Lohjalla 0,52 vuonna 2004.

8.2 Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmankaupan kasvun merkittävä hidastuminen yhdessä korkealle kohonneen öljyn hinnan kanssa ovat painaneet euroalueen teollisuuden ja kuluttajien luottamusta vuoden alkupuoliskolla. Kuitenkin Suomen vienti ja tuonti lisääntyivät alkuvuonna merkittävästi maailmankaupan kasvun hidastumisesta huolimatta. Tavaraviennin arvon kasvu nopeutui huhti - toukokuussa 10 prosenttiin huolimatta siitä, että metsäteollisuuden tuotantoseisokit alensivat vientiä kuusi prosenttiyksikköä. Kesäkuussa seisokkien tavaraviennin kasvua alentava vaikutus oli runsaan 10 prosenttiyksikön luokkaa, mutta ripeästi kasvanut elektroniikan vienti vaimentaa seisokin kokonaistaloudellisia vaikutuksia. Paperiteollisuuden työkiistat leikkaavat kokonaisuudessaan kokonaistuotannon kasvusta vuositasolla prosenttiyksikön

verran. Teollisuuden kasvunäkymät loppuvuodelle ovat kohentuneet, mitä tukee vahvana jatkuva kotimainen kysyntä. Kuitenkin kokonaistuotannon kasvu jää vuonna 2005 kahteen prosenttiin, vaikka loppuvuoden kasvu tulee olemaan ripeää.

Vaikka kokonaistuotannon kasvu ensi vuoden alkupuoliskon jälkeen hidastuu suhdanneluontoisesti, metsäteollisuustuotannon alhainen vertailutaso tältä vuodelta nostaa kokonaistuotannon kasvuluvun vuonna 2006 tätä vuotta suuremmaksi. Työllisyys lisääntyy edelleen ja kotimainen kysyntä tukee edelleen tuotantoa ja työllisyyttä. Keskituloisen palkansaajan verotus kevenee 0,5 prosenttiyksiköllä, mutta toisaalta palkkojen korotukset jäävät tätä vuotta vähäisemmiksi ja asuntorakentamisen nopein vaihe ohittunee. Ennustelaitosten näkemykset vuoden 2006 talouskehityksestä eroavat jonkin verran toisistaan. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kokonaistuotanto kasvaa vuonna 2006 runsaat kolme prosenttia.

Tuotannon kasvun työntensiteetti on lisääntynyt merkittävästi viime vuoden puolivälistä lähtien. Työpaikkojen määrä oli tämän vuoden ensi puoliskolla 1,6 prosenttia suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Kuluvana vuonna työpaikkoja syntyy noin 30 000 ja työllisyysaste nousee edellisen vuoden 67,2 prosentista 68 prosenttiin. Työttömyysasteen arvioidaan alenevan kahdeksaan prosenttiin. Vuonna 2006 työttömyysasteen arvioidaan pienenevän puoli prosenttiyksiköä. Työllisyyden kohoaminen riippuu palvelualojen työllistämismahdollisuuksien ohella myös muiden yritysten kysyntänäkymistä ja kannattavuuskehityksestä.

Työllisyyden myönteinen kehitys näkyy myös Lohjan kaupungin luvuissa. Työvoimaviranomaisten selvityksen mukaan vuoden 2004 heinäkuussa oli Lohjan kaupungissa 1 450 työtöntä ja työttömyysaste oli 7,8 %. Samaan aikaan avoimia työpaikkoja oli 82. Vuoden 2005 heinäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden määrä oli 1 323 ja työttömyysaste 7,1 %. Avoimia työpaikkoja oli 117.

8.3 Palkat ja hinnat

Vuosille 2005 - 2007 solmitun tulopoliittisen sopimuksen perusteella solmitut virka- ja työehtosopimukset päättyvät pääosin vuoden 2007 syyskuun lopussa. Sopimusten mukaisten palkankorotusten ja palkkaliukumien perusteella yleisen ansiotason arvioidaan vuonna 2005 olevan nimellisesti 3,5 prosenttia ja reaalisesti 2,5 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2004. Sopimusten rakenteesta johtuen toisena sopimusvuonna palkankorotusten vaikutus on ensimmäistä vuotta pienempi ja ansiotason arvioidaan nousevan nimellisesti 2,5 prosenttia ja reaalisesti runsaan prosentin vuonna 2006. Edellä oletetulla ansiotasolla työpanoksen kasvusta johtuen palkkasumman arvioidaan kasvavan 3,6 prosenttia.

Kuluttajahintojen nousuvauhti on ollut Suomessa edelleen hidasta joskin hieman nopeutumassa. Kotimaiset inflaatiopaineet ovat olleet toistaiseksi melko vähäiset muun muassa kaupan lisääntyneen kilpailun johdosta. Toteutettu alkoholijuomaveron alennus osaltaan laskee kuluttajahintoja. Tietotekniikkaan liittyvien hintojen ja maksujen sekä korkotason lievä aleneminen ovat myös vaikuttaneet samaan suuntaan. Kuluvana vuonna raakaöljyn ennätyskorkealle kohonneet maailmanmarkkinahinnat ovat kuitenkin lisänneet kustannus- ja hintapaineita. Kuluttajahintaindeksi kohoaa keskimäärin prosentin tänä vuonna ja 1,5 prosenttia vuonna 2006. Ensi vuoden arvio perustuu alhaisemman palkkakehityksen ohella siihen, että raakaöljyn hankintahinnat pysyvät nykyisellä tasolla ja tuontihinnoista johtuvat kustannuspaineet jäävät tätä vuotta pienemmiksi.

8.4 Verotulot

Verovuoden 2004 verotus valmistuu lokakuun 2005 loppuun mennessä. Verovuoden 2004 ansio- ja pääomatulojen osalta tehdään marraskuussa ns. maksuunpanotilityksen kaltainen tilitys. Verovuodelta 2004 jo tilitetyt verot oikaistaan vastaamaan lopullisen verotuksen mukaisia maksuunpanosuhteita. Lisäksi kunnilta vähennetään näiden osuus verovelvollisille verovuodelta 2004 maksettavista ennakonpalautuksista. Lohjan kaupungin vuoden 2004 kunnallisveron tuotto oli 2,1 % suurempi kuin edellisellä vuonna. Lohjan kaupungin tilitetyn määrän oikaisu on -482 000 euroa, mikä vähentää vuodelle 2005 kirjattavaa verotuloa.

Edellä selvitetyn lisäksi verovuoden 2005 ennakkoperinnän jako-osuuksia oikaistaan joulukuussa 2005 tehtävässä tilityksessä. Tällöin muutetaan paitsi yksittäisten kuntien myös veronsaajaryhmien jako-osuudet. Jako-osuuksien muutoksen yhteydessä oikaistaan verovuodelta jo tilitettyt verot vastaamaan uusia jako-osuuksia. Vuoden 2004 osuuden perusteella on ennakoitavissa, että myös vuoden 2005 oikaisu pienentää Lohjan tilitysosuutta. Verovuodelle 2006 lasketaan sekä uudet ryhmäosuudet että yksittäisten kuntien jako-osuudet, joita sovelletaan ensimmäisen kerran helmikuussa 2006 tehtävissä tilityksissä. Edellä olevan perusteella vuoden 2006 lähtökohdat ovat hieman huonommat kuin alkuvuoden 2005 tilitysten perusteella oli ennakoitavissa.

Kokonaisuutena yleisen taloudellisen kehityksen sekä palkkasumman kasvun perusteella kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan 3,3 % vuonna 2006. Lohjan kaupungin kunnallisveron perusteena olevien ansiotulojen arvioidaan kasvavan 3,9 % ja verotettavien tulojen 3,7 % vuonna 2006. Nostettaessa tuloveroprosentti 18,5 prosenttiin ja huomioituna tilitysjärjestelmään sisältyvillä edellisten vuosien oikaisuille kunnallisveron tuotto olisi vuonna 2006 6,4 % suurempi kuin kuluvana vuonna. Vuoden 2006 verotuloihin vaikuttaa paperiteollisuuden työntekijöiden palkkatulon menetykset seisokkien ajalta.

Kuntien yhteisöveron tuoton arvioidaan vuonna 2005 kasvavan 7,6 %. Yritysten kannattavuuskehityksen parantuessa kasvun arvioidaan säilyvän samansuuntaisena myös ensi vuonna. Kuntasektorin osuus yhteisöveron tilityksistä on 22,03 %, josta Lohjan kaupungin osuus määräytyy vuosien 2003 ja 2004 verotusten perusteella laskettujen jako-osuuksien keskiarvona. Vuoden 2005 talousarviossa Lohjan yhteisöveron tuotoksi arvioitiin 6,0 milj. euroa. Vuosien 2002 ja 2003 tulosten johdosta Lohjan jako-osuus on pudonnut ennakoitua pienemmäksi, jonka pohjalta yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 4,7 milj. euroa. Lohjan osuus on pudonnut 0,00709:stä vuonna 2002 0,00445:een vuonna 2005. Vuoden 2006 yhteisöveron tuotoksi on arvioitu 5,2 milj. euroa, mikä perustuu yhteisöveron tuoton kasvuun Lohjan kaupungin osuuden pysyessä vuoden 2005 tasolla.

Kiinteistöverolain mukaan valtuuston on määrättävä kaupungin kiinteistöveroprosenttien suuruus vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella. Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi on määrättävä vähintään 0,50 ja enintään 1,00. Vakituisten asuinrakennusten veroprosentiksi on määrättävä vähintään 0,22 ja enintään 0,50. Muiden asuinrakennusten veroprosentti voidaan määrätä 0,60 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten kiinteistöveroprosentti yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin puitteissa. Kunnanvaltuusto voi erikseen määrätä kiinteistöverolaisissa tarkoitetun rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin, joka on vähintään 1,00 ja enintään 3,00. Vuoden 2006 talousarviossa Lohjan kiinteistöveroprosentit pidetään ennallaan. Kiinteistöverotulojen arvioimiseksi kiinteistöjen yhteenlaskettujen verotusarvojen on arvioitu olevan noin 1,6 % korkeammat kuin edellisenä vuonna.

8.5 Valtionosuudet vuonna 2006

Valtionosuus- ja avustusjärjestelmä muodostuu tehtäväkohtaisista opetus- ja kulttuuritoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksista, verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksesta sekä yleisestä valtionosuudesta. Järjestelmää täydentää harkinnanvarainen rahoitusavustus tilapäisissä tai poikkeuksellisissa talousvaikeuksissa oleville kunnille. Tehtäväkohtaiset valtionosuudet määräytyvät siten, että laskennallisten kustannusten ja yksikköhintojen perusteella lasketusta valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan rahoitusosuus. Kunnan rahoitusosuus on valtionosuustehtävissä kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuri. Sen sijaan valtionosuuden määräytymisperusteissa otetaan huomioon kuntien erilaista palvelutarvetta kuvaavat tekijät sekä olosuhdetekijät. Tehtäväkohtaisten valtionosuuksien valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa koko maan tasolla kuvaava valtionosuusprosentti on opetus- ja kulttuuritoimessa 45,30 sekä muussa kulttuuritoimessa 29,70 vuonna 2006. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusprosentti on 33,26.

Vuoden 2006 valtion talousarvioesityksessä ehdotetaan kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisen ensimmäisenä vaiheena muutettavaksi kuntien

valtionosuuslakia, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä ammatillista ja aikuiskoulutuskoulutusta, teatteri-, orkesteri- ja museotoimintaa koskevia lakeja. Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että joka neljäs vuosi tehtävässä tarkistuksessa valtionosuuden määräytymisperusteina käytettävät laskennalliset kustannukset ja yksikköhinnat tarkistettaisiin toteutuneiden kustannusten mukaisiksi ja valtio osallistuisi näiden mukaisiin kustannuksiin laissa säädettävällä prosenttiosuudella. Valtionosuusprosentteista säädettäisiin erikseen joka neljäs vuosi, ensimmäisen kerran määrättäessä valtionosuuksia vuodelle 2008. Määräytymisperusteita tarkistettaisiin lisäksi vuosittain uudella kunnallisten peruspalvelujen kustannuskehitystä kuvaavalla indeksillä. Uusi indeksi otettaisiin käyttöön vuoden 2006 alusta.

Uudistuksen ensimmäinen vaihe on tarkoitus toteuttaa pääosin kustannusneutraalisti siten, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjako ei kokonaistasolla muutu. Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuusjärjestelmässä tarkistetaan eräitä yksittäisiä valtionosuuden määräytymisperusteita, mistä johtuen valtionosuuksien kuntakohtainen kohdentuminen muuttuu. Kokonaisuutena uudistus on kuitenkin sosiaali- ja terveydenhuollon osalta kustannusneutraali. Sen sijaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmään esitetään eräitä muutoksia, jotka merkitsevät valtionosuuksien kasvamista tai alenemistä. Museoiden, teattereiden ja orkestereiden rahoitukseen esitetyt muutokset lisäävät valtionosuutta vuodesta 2008 lukien.

Yleisen valtionosuuden laskennallinen perusosa on 27,81 euroa/asukas, josta tehdään vähennyksenä vanhat leikkaukset sekä vuoden 2006 uudistuksen aiheuttamien lisäkustannusten vähennykset. Perusosan lisäksi maksetaan eräille kunnille olosuhdelisänä korotusta saaristolaisuudesta, syrjäisyydestä ja kaksikielisyydestä sekä taajamaväestöstä silloin, kun taajamaväestön määrä ylittää 40 000 asukasta. Valtionosuustarkistuksessa on korjattu saaristolais-, syrjäisyys- ja taajamaliisän sisältöä sekä otettu käyttöön asukasluvun muutokseen perustuva lisä. Tämän lisäksi yleiseen valtionosuuden määrään vaikuttaa joko positiivisesti tai negatiivisesti työmarkkinauudistuksen kustannusneutraali toteutus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusperusteissa on otettu huomioon indeksitarkistus sekä kustannusjakoa koskeva vuoden 2006 tarkistuserä. Järjestelmän tarkistuksina sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusperusteena oleva syrjäisyyskerroin ehdotetaan uudistettavaksi siten, että kerroin määräytyisi kuntien valtionosuuslaissa säädetyin paikallisen ja seudullisen väestöpohjan mukaan määräytyvän syrjäisyysluvun perusteella. Uudeksi valtionosuusperusteeksi otetaan vammaisten määrään perustuva kerroin, joka ottaisi nykyistä paremmin huomioon vaikeavammaisten henkilöiden palveluista aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi erillinen todellisiin kustannuksiin perustuva lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmä ehdotetaan korvattavaksi lastensuojelun tarvetta kuvaavalla laskennallisella kertoimella.

Laskennallisen valtionosuusjärjestelmän rinnalle luodaan uusi valtionavustusjärjestelmä uudistamalla työmarkkinatukea koskeva lainsäädäntö vuoden 2006 alusta. Uudistuksessa on tarkoitus siirtyä järjestelmään, jossa valtio ja kunta rahoittavat yhtä suurilla osuuksilla kustannukset, jotka aiheutuvat yli 500 päivää maksetusta ns. passiivituesta ja toimeentulotuen normitettavissa olevasta osasta. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjako ei ehdotuksen johdosta muutu. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi lisäämällä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia ja korottamalla kuntien verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausrajaa yhdellä prosenttiyksiköllä. Tarkoituksena on, että uudistus ei myöskään vaikuta yksittäisen kunnan talouteen. Tämä toteutettaisiin yleiseen valtionosuuteen sisällytettävällä erillisellä kuntakohtaisella korjauserällä kolmen vuoden siirtymäkauden ajan.

Työmarkkinatuki uudistuksen johdosta sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia lisätään 13 euroa/asukas. Valtionosuuden laskennallisista kustannuksista poistetaan toimeentulotukimenojen osuutta vastaavaa valtionosuutta keskimäärin 28 euroa/asukas. Erillisen toimeentulotukimenojen valtionavustuksen määräksi on laskettu keskimäärin 42 euroa/asukas. Työmarkkinatuki uudistuksesta kunnille aiheutuviksi lisämenoiksi on arvioitu keskimäärin 49 euroa/asukas, joka kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuuksia lisäämällä.

Opetus- ja kulttuuritoimessa yksikköhintoihin vaikuttavat indeksitarkistus ja vuoden 2006 osuus opetus- ja kulttuuritoimen kustannustenjaon tarkistuksesta. Vuoden 2006 alusta voimaantuleva valtionosuustarkistus muuttaa yksikköhintojen määräytymistapoja olennaisesti. Yksikköhinnan määräytymistapaa yksinkertaistetaan ja määräytymistekijöiden painoarvoa muutetaan läpinäkyvyyden parantamiseksi. Lainsäädännössä määrätään kertoimet, joilla vahvistettua keskihintaa suoraan kerrotaan. Kertoimella on tarkoitus ottaa huomioon sellaisten kuntien lisääntyneitä kustannuksia, joissa on paljon maahanmuuttajia ja muita vieraskielisiä.

Yksikköhinnan perusosa saadaan keskihinnasta vakiokertoimella, jossa on otettu huomioon muiden vakiokertoimien vaikutus. Muita perusteita yksikköhinnan määrittämiseksi ovat asukastiheys, kouluverkko, yläasteen oppilaiden lukumäärä, vaikeimmin kehitysvammaisten lukumäärä, muiden vammaisten lukumäärä, erityisoppilaiden määrä, ruotsinkielisten oppilaiden määrä, saaristoisuus ja kaksikielisyys. Uusi asia on kouluverkon vaikutuksen vähentäminen yksikköhinnan määräytymisessä. Ns. pienen koulun korotusta tulisi enää vain saaristokunnille ja kunnille, joiden asukastiheys on alle 4 asukasta/km².

Kirjaston ja kansalaisopistojen asutusrakenneryhmyksestä luovutaan vuoden 2006 alusta. Valtionosuustarkistus sisältää muutokset myös ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen määräytymisperusteisiin. Ammatillisen koulutuksen osalta tuloksellisuus otetaan käyttöön uutena porrastusperusteena. Ammattikorkeakoulun yksikköhinta muodostuu kahdesta laskennallisesta osasta opiskelijoiden määrän mukaan ja suoritettujen tutkintojen määrän mukaan.

Ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeiden valtionosuudet, investointilisät ja vuosivuokran perusteella määrättävät yksikköhinnan korotukset korvataan järjestelmällä, jossa kirjanpidon mukaiset poistot sisällytettäisiin yksikköhinnan laskennassa käytettäviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Koska poistot eivät täysin kata aiempaa erillistä valtionosuutta, rahoituksen taso turvattaisiin siirtymäkaudella ns. takuusummalla, joka on laskettu poistuvien erien perusteella.

Lohjan kaupungille tilitettävistä valtionosuuksista vähennetään kuntien tulopohjaa tasaava verotulojen tasaus. Valtionosuustarkistuksessa muutetaan myös tasauksen laskennallisia perusteita. Voimalaitoskuntien osalta tasauksessa käytetään yleistä kiinteistöveroprosenttia. Työmarkkinauudistuksesta johtuen uudistuksen menetysten kompensoimiseksi tasausrajaa nostetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. Sairausvakuutuksen rahoitusuudistuksen aiheuttamien veromenetysten kompensoimiseksi tasausrajaa korotetaan lisäksi 0,5 prosenttiyksikköä. Tasauksen määrä muuttuu vuosittain verotustietojen perusteella.

Valtionosuusperusteiden muutoksista johtuvat kuntakohtaiset valtionosuuksien lisäykset tai vähennykset ehdotetaan rajoitettavaksi siirtymäkaudella erillisellä hallinnonaloittain jaettavalla siirtymätasauksella.

8.6 Laskentaperusteet

Kaupungin taloudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi lautakunnat oikeutetaan hallintosäännön 15 §:n nojalla tarkistamaan vuonna 2006 perittäviä maksuja, myyntihintoja ja korvauksia 3 %:lla, jos hintoja on tarkistettu vuodelle 2005 ja enintään 5 %:lla, jos hintoja on tarkistettu viimeksi vuodelle 2004. Suuremmat korotukset on saatettava kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi samoin kuin käyttöönotettavat uudet maksut. Talousarvioon sisältyvät maksujen ja hintojen korotukset on erikseen selvitetty toimialakohtaisesti toiminnallisissa muutoksissa

Talousarvion määrärahojen perustana olevien käyttösuunnitelmien laatimisessa on noudatettu seuraavia arviointiperusteita:

1. Yleinen hintataso on vuonna 2006 keskimäärin 2,5 % korkeampi kuin vuonna 2004 ja 1,5 % korkeampi kuin vuonna 2005.

Kunnallisten palvelujen ja yksityisten asiakaspalvelujen kustannustason muutos vuosina 2006 - 2008 on keskimäärin 2,5 % vuodessa.

2. Kokouspalkkiokustannukset on arvioitu jäsenmäärän, kokousten lukumäärän sekä 1.1.2005 (kv 13.12.2004) voimaantulleen luottamushenkilöiden palkkiosäännön ja henkilöstöjaoston 10.1.2005 tekemän päätöksen mukaisesti.

3. Vuoden 2006 palkkataso on KVTES:n, teknisten sopimuksen ja tuntipalkkaisen henkilöstön sopimuksen piiriin kuuluvien osalta 2,3 % korkeampi kuin 1.3.2005 palkkataso. Opettajien palkkojen osalta muutos on kuitenkin 4,2 % ja lääkärien osalta 6,7 %. Vuonna 2007 palkkojen korotus on 2,7 % ja vuonna 2008 3 %.

4. Yhteenlaskettu sosiaaliturva- ja työttömyysvakuutusmaksuprosentti on vuosina 2006 - 2008 7,2 %.

5. Eläkevakuutusmaksujen kokonaisprosentti vuosina 2006 - 2008 on keskimäärin 23,5 %, joka sisältää eläkemaksut ja eläkkeiden omavastuuosuudet. Mikäli eläkkeiden omavastuuosuudet budjetoidaan erikseen (kuten perusturva), on laskennallinen prosentti 22,5. Opettajien eläkemaksuprosentti on vanhan järjestelmän piirissä olleilla 20,5 %.

6. Lämmitysöljyn ja kaukolämmön hinnan arvioidaan olevan vuonna 2006 keskimäärin 6 % korkeampi kuin vuonna 2004.

7. Sähköenergian ja siirron hinnan arvioidaan vuonna 2006 olevan keskimäärin 5 % korkeampi kuin vuonna 2004.

8. Kokonaisuutena huoneistomenojen ja sisäisten vuokrien hintataso on vuonna 2006 5,8 % korkeampi kuin vuonna 2004.

9. Sisäisten palvelujen käytön ja sisäisen laskutuksen osalta tuottajayksiköt ovat ilmoittaneet tilaajille sovellettavat laskutushinnat. Määräraharatpeen arvioimiseksi tilaajayksiköt ovat yhdessä tuottajayksiköiden kanssa arvioineet palvelujen käytön.

Yleisen hinta- ja palkkatason lisäksi menoihin vaikuttavia tekijöitä ovat palvelumäärään ja laatuun perustuva resurssien käytön muutos sekä keskimääräisistä hinnoista ja palkoista poikkeavat muutokset. Tuloihin lisäksi vaikuttavia tekijöitä ovat vastaavasti myytyjen palvelujen määrän muutokset sekä maksujen ja hintojen keskimääräisistä tarkistuksista poikkeavat muutokset.

9.1 Kaavavaranto ja alueiden käyttöönotto

Kaavavarantoon 1.1.2005 sisältyy kerrostaloasuntojen (AK) rakennusoikeutta n. 76 000 k-m² (n. 1 000 asuntoa), rivitalojen (AR) rakennusoikeutta n. 168 000 k-m² (1 950 asuntoa) ja omakotitontteja (AO) 760 kpl. Laskennallisesti varanto riittää n. 9 600 asukkaalle. Kunnallisteknisesti valmista aluetta on seuraavasti: AK 64 000 k-m², AR 71 000 k-m² ja 420 AO-tonttia, mikä laskennallisesti riittää n. 5 300 asukkaalle.

Kaavoihin sisältyvän tonttivarannon määrää koskevaa erillistä selvitystä päivitetään vahvistettujen kaavojen ja tonttien rakentamisen perusteella. Inventointiin eivät sisälly eräiden vanhentuneiden kaavojen alueet eivätkä vajaasti rakentuneet tontit. Myöskään keskeneräisten kaavojen tonttivarantoa ei ole otettu huomioon.

Keskusta

Ydinkeskustassa on n. 15 pääasiassa rakennusliikkeiden ja pankkien omistuksessa olevaa rakentamatonta kerrostalotonttia, joista useiden arvioidaan rakentuvan suunnittelukaudella. Kaupungin omistuksessa ovat kerrostalotontit kortteleissa 42 (Nyyrikinkatu) ja 36 (Sepänkatu). Keskustan kerrostalokortteleiden asemakaavoihin on tehty useita tarkistuksia viime vuosina. Hiidensalmen alueen maankäytöstä järjestetään vuosina 2005 - 2006 arkkitehtikilpailu. Kilpailualueen rakennettavaksi kerrosalaksi on arvioitu n. 100 000 - 200 000 k-m². Alueella on vireillä yleiskaavoitus. Alueen rakentuminen ajoittunee 10 - 15 vuodelle alkaen kuluvan vuosikymmenen lopulla. Kiviniemenrannan ensimmäiset 1990 -luvulla asemakaavoitetut pientalot valmistuvat vuoden 2005 aikana Pitkäniemessä. Alueelle valmistunee vuoden 2006 loppuun mennessä 80 asuntoa.

Rajavartiostonkadun ympäristöön rakentuu vuoden 2006 kesään mennessä 23 asunnon rivitalokohde. Alueelle on haettu rakennuslupaa lisäksi n. 12 asunnon rivitalotontille. Gunnarlan käyttöönotetulla alueella on rakentamattomia kerrostalotontteja n. 130 asunnolle ja rakentamattomia tai rakenteilla olevia ja rivitalotontteja n. 150 asuntoa varten. Omakotitonteista on rakentamatta tai rakenteilla 16 kpl. Gunnarlan vireillä olevan asemakaavamuutoksen alueelle tulee n. 70 omakotitonttia ja rivitalorakennusoikeutta n. 70 asunnolle. Vuonna 2006 aloitettavalla alueella on 26 omakotitonttia, joista 5 on kaupungin omistuksessa. Gunnarlan alueen loppuosa otetaan käyttöön v. 2009. Vienolassa voidaan alueen asemakaavan tarkistamisen jälkeen ottaa käyttöön Metsärinteenkadun ja radan välisellä alueella n. 20 omakotitonttia. Nummentaustan alueella on Gunnarlan ja Vienolan lisäksi lähes 100 yksityisten omistamaa yksittäistä omakotitonttia. Haikarin uuden asuntoalueen asemakaavaan sisältyy rakennusoikeutta n. 100 kerrostaloasunnolle ja n. 100 pientaloasunnolle. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2006.

Etelä-Lohja

Virkkalan keskustassa on useita kaupungin ja yksityisen omistuksessa olevia asemakaavoitettuja ja kunnallistekniikan piirissä olevia kerrostalotontteja. Vappulan IV vaiheen rakentaminen alkaa v. 2005. Koko tähän mennessä käyttöönotetulla alueella on rakentamatta tai rakenteilla n. 50 omakotitonttia. Alueen rivitalotontteille on rakennettavissa 150-170 asuntoa. Vappulantien pohjoispuolisen asemakaava-alueen loppuosalla on n. 20 kaupungin ja n. 20 yksityisten omistamaa omakotitonttia. Rivitalotontit ovat valmiin kunnallistekniikan piirissä ja Vappulantien pohjoispuolisen omakotialueen kunnallistekniikan on tarkoitus valmistua vuoden 2006 loppuun mennessä.

Maksjoella kaupungin omistaman Haukkavuoren alueen asemakaavaan sisältyy 26 omakotitonttia ja yksi rivitalotontti. Alueen rajalle ulottuvaa kunnallistekniikkaa on tarkoitus jatkaa vuonna 2006. Jönsbölessä entisen Lasitehtaan / Konepajakoulun alueella on vireillä asemakaavanmuutos, johon sisältyy 4 kaupungin omistamaa omakotitonttia ja 24 - 29 Wärtsilä Oyj:n tonttia. Alueen kunnallistekniikka on tarkoitus rakentaa vuonna 2007.

Länsi-Lohja

Routiolla alkoi v. 2005 Salmelan alueen rakentaminen. Alueella on kaupungin myymiä omakotitontteja 14 kpl ja yksityisten omistamia tontteja 5 - 6 kpl. Roution asuinalueen ja Karnaisten liittymän väliin jäävän alueen yleiskaavoitus ja Roution asemakaavoitetun alueen laajentaminen on esitetty kaavoitusohjelmassa toteutettaviksi vuosikymmenen loppuun mennessä. Moottoritien rakentuminen Karnaisten kautta lisännee Länsi-Lohjalle suuntautuvaa asutokysyntää. Rajaporttiin ollaan laatimassa asemakaavaa, jossa alueelle muodostuu n. 80 kaupungin ja 30 yksityisten omistuksessa olevaa omakotitonttia sekä kaksi rivitalotonttia. Alueella ei ole kunnallistekniikkaa. Paloniemessä on vireillä yleiskaavoitus.

Pohjois-Lohja

Muijalassa Muijalannummentien eteläpuolella oleva osa-alue on otettu käyttöön vuonna 2005. Alueella on 15 kaupungin myymää ja 8 yksityisten omakotitonttia. Alueen asemakaavaan sisältyy myös rivitalotontteja, joiden rakennusoikeus on n. 2600 k-m² eli n. 30 asuntoa. Muijalan laajentamisesta on tarkoitus tehdä erillinen selvitys. Immulan asemakaavaluonnoksessa on n. 40 kaupungin omistuksessa olevaa omakotitonttia ja 4 - 11 rivitalotonttia. Asemanrinteessä on valmiin kunnallistekniikan rajalla pien- ja rivitalotontteja. Lempolassa ja Asemanpellolla on yksityisessä omistuksessa olevaa pientalotonttivarantoa.

Haja-asutus

Haja-asutuksen kasvun arviointi suunnittelukaudella perustuu vuosien 2000 - 2004 aikana ympärivuotiseen asuinrakentamiseen taajaman ulkopuolella myönnettyihin lupiin. Viiden vuoden ajanjaksolla myönnetystä n. 210 poikkeamisluvasta tai myönteisestä suunnittelutarveratkaisusta lähes 60 % sijoittui Pohjois-Lohjan alueelle. Hajarakentamisen on arvioitu jatkuvan ja jakautuvan alueellisesti edellisvuosien tapaan siten, että taajaman ulkopuolisille alueille rakentuisi noin 40 omakotitaloa vuodessa. Noin 20 % hajarakentamisesta tapahtuisi Lehmijärvellä ja 20 % Muijala - Nummenkylä -alueella. Pullin, Roution, Hiiden, Karstun sekä Ristin alueille rakentuisi kullekin muutama omakotitalo vuosittain. Perttilän, Asemanpellon, Maksjoen, Rauhalan ja Lohjansaaren oppilasalueille haja-asutuksen arvio merkitsisi 1 - 2 omakotitaloa vuodessa. Haja-asutuksen kasvun yhteydessä vesihuollon tarpeet kasvavat nykyisten vesihuollon toiminta-alueiden ulkopuolella, jossa asuu tällä hetkellä n. 6 000 ihmistä. Vesihuollon kehittämiskäsitteitä on esitetty ”Lohjan kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmassa” (23.9.2003) alueille, joilla on asukastiheyden takia olemassa edellytykset verkostojen rakentamiselle.

9.2 Valtion tukema asuntotuotantotavoite vuosina 2006 - 2009

Vuonna 2003 vuokralla asuvia asutokuntia oli 5 035 kpl eli 31,8 % kaikista asutokunnista (yhteensä 15 840 kpl). Vuokralla asuvien asutokuntien määrä on vuodesta 2000 kasvanut 6,5 %, mutta suhteellinen osuus pudonnut koko ajan 1990 -luvun loppuvuosista.

Vuokra-asuntojen osuus asutokannasta on Lohjalla alhaisempi kuin kaupungeissa keskimäärin. Vuokra-asuntoja 100 asukasta kohti vuonna 2002 oli Lohjalla 14,4, kun vastaava luku Suomen kaupungeissa oli keskimäärin 18,8 ja koko maassa 15,8. Uudenmaan maakunnan keskiarvoluvusta 19,4 Lohja jäi selvästi. Aravavuokra-asuntojen osuus Lohjalla (6,8 asuntoa 100 asukasta kohti) oli vuonna 2003 maan valtakunnallista keskiarvoa (7,5) alempi. Uudellamaalla ja koko Suomen kaupungeissa aravavuokra-asuntojen osuus (8,9; 8,7) on tuntuvasti suurempi kuin Lohjalla.

Asuntomarkkinoiden tasapainon, kehittyvän elinkeinoelämän ja kaupunkilaisten tarpeiden huomioiminen edellyttää, että Lohjalle valmistuu myös tulevana vuosina vuokra-asuntoja. Kaupunginvaltuusto päätti v. 2003 liittyä Kunta-asunnot Oy:n osakkeenomistajaksi. Kunta-asunnot Oy:n tulo Lohjan asuntomarkkinoille varmisti vuokra-asuntotuotannon jatkumisen. Muut yleishyödylliset yhteisöt (YH-Suomi, Sato-konserni, Suomen Asumisoikeus Oy) monipuolistavat vuokra-, osaomistus- ja asumisoikeusasuntomarkkinoita. Valtion tukeman asuntotuotannon tarpeeksi arvioidaan noin 50 asuntoa vuosittain. Tämä määrä taannee vuokra-asuntojen absoluuttisen määrän säilymisen, vaikka niiden suhteellinen osuus edelleen laskee ja omistusasuntojen osuus kasvaa.

Vuokra- ja asumisoikeusasuntotalojen rakentaminen tasaa käyttöön otettavan alueen palvelutarvetta pitkällä tähtäimellä. Vuokra- ja asumisoikeusasunnoissa asukkaiden vaihtuvuus on suurempi kuin omistusasunnoissa. Alueelle, jonne rakennetaan pelkästään uusia omakotitaloja, asukkaiden päivähoito- ja koulupalvelujen tarve ajoittuvat samaan ajankohtaan, sillä muuttavien asukkaiden perherakenne on samankaltainen. Tämä ”piikki” menee muutamassa vuodessa ohi, kun lapset kasvavat ja asteittain muuttavat pois, mutta talo jää usein edelleen supistuneen perheen käyttöön.

Vuokra- ja asumisoikeustaloissa asukkaiden lukumäärä ja ikärakenne säilyvät varsin vakioina. Asukkaat muuttavat suurista vuokra- tai asumisoikeusasunnoista yleensä toisaalle viimeistään silloin, kun asunto käy tarpeettoman isoksi ja kalliiksi. Tilalle muuttaa yleensä uusi lapsiperhe. Tämä takaa palvelujen kysynnän suhteellisen stabiliteetin. Tältä kannalta alueiden monipuolinen asuntojen hallintamuotojakauma tukee palvelujen säilymistä alueilla, joissa esimerkiksi päivähoitotarpeen väheneminen muutoin uhkasi jättää päiväkodin tyhjilleen tai vajaakäyttöön.

Vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannon yleiset edellytykset ovat seuraavat: soveliaita tontteja kyetään osoittamaan riittävästi, arava- ja korkotukilainamäärärahoja saadaan riittävästi, rakennuskustannukset saadaan optimaaliseksi ja asuntojen tuottajiksi löytyy kiinnostuneita tahoja.

Suunnittelukaudella 2006 - 2009 asetetaan tavoitteeksi rakentaa arava- ja korkotukilainoitettuja vuokra-, osaomistus- tai asumisoikeusasuntoja seuraavasti:

2006:

30 vuokra-asuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)
20 asumisoikeusasuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)

2007:

30 vuokra-asuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)
20 asumisoikeusasuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)

2008:

30 vuokra-asuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)
20 asumisoikeusasuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)

2009:

30 vuokra-asuntoa (yleishyödyllinen yhteisö)
20 asumisoikeusasuntoa (yleishyödyllinen yhteisö).

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

10.1 Tarkastuslautakunta

10.1.1 Tunnusluvut ja suoritteet

	2004 Tot.	2005 Tavoite	2006 Tavoite	2007 Tavoite	2008 Tavoite
Lautakunnan kokoukset, kpl	8	8	8	8	8
Tarkastuspäivät, tilintarkastajat	57	60	60	60	60
Tehty työaika, henkilötyövuodet	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3
*Toimintakulut, eur/asukas	1,41	1,66	2,01	2,04	2,08
Ostopalvelut % kuluista	57,6	58,9	50,6	50,5	50,4

10.2 Yleinen luottamushenkilöhallinto

10.2.1 Tunnusluvut ja suoritteet

	2004 Tot.	2005 Tavoite	2006 Tavoite	2007 Tavoite	2008 Tavoite
Valtuuston kokoukset, kpl	9	11	11	11	11
* eur/kokous	19905	18438	17651	18113	18632
Hallituksen kokoukset	24	28	26	26	26
Henkilöstöjaoston kokoukset	10	12	12	12	12
Kehittämisen- ja elinkeinojaoston kokoukset	9	15	12	12	12
*eur/kokous	10007	7437	8852	9085	9346

10.3 Keskushallinto

10.3.1 Toiminnalliset muutokset

Elinkeinopalvelut

Elinkeinoyhtiön perustaminen ja elinkeinopalvelujen tuottaminen yhteisen elinkeinoyhtiön puitteissa selvitetään Hiiden pilotissa. Elinkeinopoliittisen ohjelman valmistuminen ajoittuu talousarviovuoteen. SeutuYPP -toimipisteen toiminnan syventäminen ja kehittäminen etenee ja seudullinen työvoimapalvelukeskus aloittaa toimintansa. Karjaanjoki-Life -projekti on päättynyt ja projektin tulosten perusteella toimintaa kehitetään. Matkailustrategian valmistelu jatkuu alueellisena, jossa on mukana koko Länsi-Uusimaa (Raaseporin ja Hiiden alue).

Hallinto- ja talouspalvelut

Perintätoiminnan tehtäväjärjestelyjen seurauksena oikeuspalvelujen toimistosihteri on siirtynyt hallinto- ja talouspalvelujen tilastointitehtäviin, minkä lisäksi osa tarkastuspäällikön tehtävistä ja palkkauksesta sisältyy tulosalueelle. Pankkipalvelujen kustannusten pienentyminen ja arvio verotuskustannusten kasvun pysähtymisestä pienentää ostopalvelukustannuksia edellisestä vuodesta.

Kaupungin strategian mukaisesti prosessien kehittämiseksi ja tietotekniikan soveltamiseksi

toimintaprosesseissa hankitaan prosessien kuvaus- ja dokumentointijärjestelmä, siirrytään ostolaskutuksessa verkkolaskun käyttöön, asiakaspalautteen vastaanottamiseksi ja käsittelemiseksi luodaan sähköinen palautejärjestelmä ja palvelujen asiakastyytyvyyden arvioimiseksi hankitaan kysely- ja raportointijärjestelmä. Kehittämishankkeisiin käytetään keskushallinnon yhteisiä projektiresursseja.

Henkilöstöpalvelut

Luottamusmiestoimintaan on lisätty henkilöstöjaoston päättämät luottamusmiesten ajankäytön lisäyksestä aiheutuvat kustannukset. Virka- ja työsuhdehallinnosta on poistettu ennenai-kaisten eläkkeiden omavastuuosuuksien 40 000 euron varaus, joka sisältyy laskennalliseen eläkevakuutusmaksuun. Työllisyystöistä on vähennetty ns. velvoitetyöllistettyjen määrärahat siten, että talousarviossa on varauduttu yhden velvoitetyöllistetyn palkkaamiseen 8 kuukau- deksi (lakisääteinen velvoite) ja 16 nuoren pitkäaikaistyöttömän palkkaamiseksi nuorisotyö- pajaan 6 kuukaudeksi. Henkilöstöeduissa on vähennetty 20 -vuotis-kuntoutuslomien määrä 75 lomasta 60 lomaan. Virkistystoiminnasta on poistettu TUKE:n jäsenmaksu, koska TUKE on lakkautettu. Työterveyshuollosta on vähennetty 15 000 euroa erikoislääkärikonsultaati- oita. Kesätyöntekijöiden palkkaukseen osoitetussa 190 000 euron varauksessa ei ole otettu huomioon indeksin mukaista korotusta.

Henkilöstöhallinnon prosessia kehitetään siten, että hankittavalla web-tallennus- ja tulostusjärjestelmällä esimiesten vastuulla ja päätettävissä olevien tietojen tallennus suoritetaan työyksiköissä. Samanaikaisesti esimiehille rakennetaan henkilöstötietojen ja tapahtumien raportointimahdollisuudet. Järjestelmän määrittelyyn ja rakentamiseen tarvitaan konsultointi- ja koulutusresursseja.

Oikeuspalvelut

Pysäköinninvalvonnan henkilökuntaa on esitetty vahvistettavaksi yhdellä henkilöllä, jolloin henkilöstöressurssien vahvuus nousee aikaisemmin vallinneelle tasolle. Yhden pysäköinnintarkastajan lisäys vahvistaa toimintavalmiuksia lomakauden ja muiden poissaolojaksojen aikoina. Viran palkkakustannukset kyetään kattamaan toiminnallisilla tuotoilla.

Sovittelutoiminta siirtyy vuoden 2005 aikana sivistystoimen vastuualueelle ja poistuu oikeuspalveluiden talousarviosta.

Tietopalvelut

Tietohallinnon vuoden 2006 suunnitelma noudattaa vuoden 2005 toimintalinjoja. Suuria uusia toiminnallisia projekteja ei käynnistetä, vaan nykyisten tietotekniikkaprojektien käyttöönottoa jatketaan. Käyttöönottoprojektien käynnistämisen periaatteena pidetään tietojärjestelmien rakentamista useammalle kunnalle yhtä aikaa, jolloin saadaan vähennettyä tietohallinnon manuaalisyötä. Vuoden 2006 aikana jatketaan seudullisen potilastietojärjestelmän rakentamista, vahvistetaan tietoverkkoa telestrategian toteuttamista varten ja uusitaan työasemia, konesalipalvelimia ja -laitteistoja. Tietohallinnon nykyinen budjettitaso kattaa nykyisen toiminnan ylläpitämiseen tarvittavat käyttökustannukset ja pienempien hankintojen toteuttamisen. Suurimmat kehittämishankkeet toteutetaan investointibudjetin kautta.

Seudullisen tietohallinnon toiminnan kehittämistä jatketaan. Tämä tarkoittaa työtehtävien uudelleenjärjestelyä ja uusien työtä helpottavien tietojärjestelmien hankintaa. Toiminnallisena järjestämistapamuutoksena talousarvioon sisältyy atk-kouluttaja. Atk-kouluttaja korvaa ulkopuolisilta koulutusyrityksiltä ostettua atk-koulutusta. Atk-koulutuksen järjestäminen sisäisesti mahdollistaa joustavamman atk-koulutuksen järjestämisen henkilöryhmille, jotka eivät voi irrottautua päivittäisestä toiminnasta. Atk-kouluttaja toimii samalla kaupungin lähitukihenkilöstön kouluttajana ja koordinaattorina.

Seudullisen tietohallinnon toimintakulut koostuvat Lohjan ja Karkkilan kaupunkien, Nummi- Pusulan kunnan ja Länsi-Uudenmaan ammatillisen koulutuskuntayhtymän atk-budjeteista. Em. organisaatioiden yhteistoimintakulubudjetti on 1 590 679 euroa, josta Lohjan kaupungin

osuus on 897 061 euroa (vuonna 2005: 931 009 euroa). Tästä on tietotekniikan osuus 754 389 (vuonna 2005: 793 018 euroa) ja teletekniikan 142 672 (vuonna 2005: 137 991 euroa). Karkkilan kaupungin osuus yhteistoimintakuluista on 304 878 (vuonna 2005: 295 090 euroa) ja Nummi-Pusulan kunnan osuus 145 132 (vuonna 2005: 145 765 euroa). Kuntayhtymän toimintakustannuksien osuus on 243 608 euroa.

10.3.2 Tunnusluvut ja suoritteet

	2004	2005	2006	2007	2008
	Tot.	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Elinkeinopalvelut					
Työpaikkojen määrä, kpl	16200	16300	16400	15500	15500
Perustetut/siirtyneet yritykset, kpl	136	185	160	160	160
Työttömyysaste, %	7,6	7,5	7,0	7,0	7,0
Maatalouden aktiivivilat (yli 3 ha), kpl	149	145	145	140	140
Hakemukset, kpl	694	600	600	600	600
Elinkeinopalvelut yhteensä					
(JohdonVertin mukaiset tunnusluvut: sisältää työllistämisestä aiheutuvat kustannukset)					
Tehty työaika, henkilötyövuodet	14,0	14,0	6,0	6,0	6,0
*Toimintakulut, eur/asukas	42,67	34,06	25,18	25,55	25,99
*Toimintakate, eur/asukas	-27,16	-22,42	-23,64	-23,99	-24,40
Hallinto- ja talouspalvelut					
Taloushallinto					
Ostolaskut, kpl	52066	55000	53000	53000	53000
Tositteet, kpl	62441	70000	63000	63000	63000
*Toimintakulut, eur/tosite	4,90	4,80	5,42	5,57	5,73
Keskusjohdon hallintopalvelut					
Kokoukset, kpl (kv, kh, jaostot)	52	66	61	61	61
*Toimintakulut, eur/kokous	3770	3301	3673	3774	3889
Virastopalvelut					
Arkistohyllyt, m	1944	1944	1944	1944	1944
*Toimintakulut, eur/m	48,04	47,98	50,98	52,37	53,94
Monistamon kopiot, milj. kpl	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
*Toimintakulut, eur/kopio	0,04	0,07	0,06	0,06	0,06
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä					
Tehty työaika, henkilötyövuodet	25,00	25,0	25,0	25,0	25,0
*Toimintakulut, eur/asukas	51,70	56,89	57,18	58,11	59,20
*Toimintakate, eur/asukas	-44,96	-49,11	-49,78	-49,29	-48,80
Henkilötyövuodet/10 000 asukasta	6,9	6,8	6,8	6,7	6,6
Henkilöstöpalvelut					
Kaupungin vakinaisen henkilökunnan määrä	1876,3	1946,5	1960,0	2021,3	2021,3
Määräaikaiset työntekijät	690,0	420,0	450,0	450,0	450,0
Työllistettyjen määrä	32,0	25,0	18,0	18,0	18,0
Kesätyöllistetyt	81,0	70,0	65,0	65,0	65,0
*Työllistämiskulut, eur/asukas	15,27	11,79	10,80	10,99	11,22
*Henkilöstöpalvelut, eur/vak.työntekijä	52,97	79,19	66,45	66,01	67,74
*Työsuojelu ja työterveydenhuolto, eur/vak.työntekijä	233,52	269,14	285,64	283,99	291,77
Henkilöstöpalvelut yhteensä					
Henk.hallinnossa tehty työaika, henkilötyövuodet	14,7	14,7	15,7	15,7	15,7
*Toimintakulut, eur/asukas	54,39	54,78	51,30	52,15	53,14
*Toimintakate, eur/asukas	-44,44	-45,81	-43,00	-43,73	-44,58

Vak+määräaik.työntekijä/henkilötyövuosi	174,58	160,98	153,50	157,41	157,41
Oikeuspalvelut					
Kuluttajaneuvonnan asiakkaat	1776	1800	1850	1900	1900
*Toimintakulut, eur/asiakas	34,78	28,40	26,67	26,67	27,46
Velkaneuvonnan asiakkaat	196	200	200	200	200
*Toimintakulut, eur/asiakas	265,61	247,43	307,05	315,35	324,71
Sovittelutoiminnan asiakkaat	103	85	85	85	85
*Toimintakulut, eur/asiakas	147,87	306,53	88,13	90,24	92,55
Pysäköintivirhemaksut	6341	8350	8400	8400	8400
*Toimintakulut, eur/virhemaksu	14,23	16,66	18,79	19,31	19,90
*Toimintakate, eur/virhemaksu	22,80	25,04	19,73	19,99	20,19
Perintätehtävät	6 942	830			
*Toimintakulut, eur/perintätoimenpide	5,13	6,96			
Oikeuspalvelut yhteensä					
Tehty työaika, henkilötyövuodet	9,40	9,4	10,4	11,4	11,4
*Toimintakulut, eur/asukas	10,95	12,09	12,07	12,28	12,52
*Toimintakate, eur/asukas	-0,31	1,18	0,85	0,79	0,69
Henkilötyövuodet/10000 asukasta	2,6	2,6	2,8	3,1	3,0
Tietopalvelut					
Käyttäjätunnukset yhteensä	1505	1600	1700	1720	1730
Kaupungin käyttäjätunnukset	-				
Internet-sähköpostiosoite	-				
Internet-liikenne, Gb/vuosi	-				
Tehty työaika, henkilötyövuodet	10,00	9,0	13,0	13,00	13,00
*Toimintakulut, eur/käyttäjätunnus	518,69	495,64	476,31	482,95	493,65
*Käyttäjätunnuksia/henkilötyövuosi	151	178	131	132	133
Puheviestintä					
Puhelinvaihteen ala-liittymät, kpl	816	808	811	820	830
Centrex-alaliittymät, kpl	252	247	247	250	250
Matkapuhelimet, kpl	463	347	495	505	505
Tehty työaika, henkilötyövuodet	1	1	1	1	1
Toimintakulut, eur/vaihteen liittymä	137	131	135	137	139
Tietopalvelut yhteensä					
Toimintakulut, eur/asukas	26	25	26	26	27
Asukasmäärä	36218	36564	36946	37315	37689

10.4 Perusturvalautakunta

10.4.1 Toiminnalliset muutokset

Hallinto- ja talouspalvelut

Vakiintuneet toiminta-avustukset (monitoimikeskus, Apuomena, työttömien yhdistys ja muut yhdistykset) maksetaan ilman määrärahakorotusta. Yhteisöjen avustusmääräraha on yhteensä n. 130 000 euroa. Uusiin kehittämishankkeisiin varataan 20 000 euroa.

Asuntopalveluiden tulosityksikössä poistuu käytöstä arviolta viisi yksittäistä huoneistoa myynnin kautta. Sekä Paloniemen että Takasenkadun alueelle valmistuu nelipaikkainen päihderiippuvaisten asumisyksikkö. Kunta-asunnot Oy ja YH-Suomi Oy rakennuttavat uusia valtion tukemia asuntoja.

Vanhus- ja vammaispalvelut

Vanhuspalveluita kohdennetaan strategian mukaisesti yhä huonokuntoisempien asiakkaiden kokonaisvaltaiseen hoitoon. Koska asiakkaat ovat yhä huonompikuntoisia, kriteerejä määritellään uudelleen ja kehitetään myös työn sisältöjä, jotta henkilöstöresurssit saadaan riittämään. Samoin varahenkilöjärjestelmää, oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä sekä muita tulevaisuuden rekrytointiin liittyviä keinoja kehitetään. Vastuuhoitajajärjestelmän käyttöönotto kaikilla kotihoidon palvelualueilla sekä vanhusten palvelukeskuksessa parantaa asiakaslähtöisen hoidon sisältöä ja laatua. Vastuuhoitajuus ja vanhuspalveluiden yhtenäisen tietojärjestelmän käyttöönotto kohentaa tiedonvälitystä eri yksiköiden välillä. Kotihoidon ja omalääkäreiden yhteistyötä kehitetään edelleen. Kotihoidon kuudes palvelualue parantaa palveluiden kattavuutta, palveluohjausta ja neuvontaa sekä tasapainottaa eri alueiden henkilöstön ja esimiestyön kuormitusta.

Omaishoitajien jaksamiseen kehitetään rahapalkkion lisäksi ja/tai sitä korvaamaan keinoja yhteistyössä oppilaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Omaishoidontukea myönnetään vain hoidollisin perustein ja sen saamisen kriteereitä selkiytetään.

Kehitysvammapalvelut paranevat vuonna 2006, kun Uudenmaan vammaispalvelusäätiön palvelukoti valmistuu Nummentaakse. Palvelukodissa voidaan järjestää asumispalvelut myös vaikeammin kehitysvammaisille ja laitoshoidtoa voidaan vähentää. Asumispalvelupaikat lisääntyvät kahdella paikalla. Useat asiakkaat siirtyvät rakennuksen valmistuttua tarkoituksenmukaisempaan asumisyksikköön ja näin kehitysvammapalveluiden kokonaistilanne helpottuu ja laatu paranee.

Yksityisten sosiaalipalveluiden valvontaa tiivistetään ja kehitetään yhteistyössä lääninhallituksen kanssa. Tavoitteena on turvata alueella toimivien palveluntuottajien laadukkaat palvelut asiakkaille.

Sosiaalityö

Perussosiaalityöhön on sisäisin kustannusjärjestelyin sisällytetty johtavan sosiaalityöntekijän palkkauskuluihin 41 000 euroa. Johtavan sosiaalityöntekijän työpanos kohdennetaan lastensuojelun asiakastyön johtamiseen sekä kehittämiseen. Johtavan sosiaalityöntekijän avulla vahvistetaan vuonna 2005 aloitettua lastensuojelun palvelurakenteen muutosta avohuoltopainotteiseen ja ennaltaehkäisevään suuntaan. Avohuollon palveluja kehittämällä voidaan pitkällä aikavälillä vaikuttaa alentavasti sijaishuollon kulukehitykseen.

Lastensuojelun laitoshoidon määrärahoja lisätään sisäisin siirroin lastensuojeluntasausrahaston tuottoja kasvattamalla. Määrärahan laskennallinen vaje on silti edelleen 500 000 euroa. Huostaan otettujen lasten määrä on kasvanut ja kasvaa. Erityishoidon tarve on lisääntynyt lasten vaikeahoitoisuuden vuoksi.

Vuonna 2004 alkanut työttömien tukihanke Hiiden Palke -projekti jatkuu vuonna 2006 tai vaihtoehtoisesti aloitetaan toiminnaltaan vastaava yhteispalvelutoiminta. Hanketta koskeva kaupungin rahoitusosuus sisältyy toimeentulotuen määrärahoihin.

Hiiden Pilotin seudullinen sosiaalipäivystyshanke alkoi 15.8.2005 ja jatkuu vuoden 2006 loppuun. Päivystysjärjestelmä toteutetaan seitsemän kunnan alueella seudullisen sosiaalityöntekijän ja seudullisen varallaolon yhdistelmään perustuvan mallin pohjalta. Lisäksi sosiaalipäivystyskokeiluun sisältyy osana poliisilaitoksella tapahtuva sosiaalityö. Lohjan perusturvakeskus hallinnoi hanketta. Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi hankkeelle 75 %:n hankerahoituksen. Lohjan kuntarahoitusosuus katetaan nykyisen varallaolojärjestelmän määrärahoista. Toiminta muuttuu lakisääteiseksi vuonna 2007.

Perusterveydenhuollon avopalvelut

Perusterveydenhuollon avopalveluiden toiminnallisilla muutoksilla pyritään turvaamaan olemassa olevat palvelut ja jatketaan kansallisen terveyshankkeen asettamiin haasteisiin vastaamista. Tämä tapahtuu pääosin toimintaa tehostamalla ilman merkittäviä lisäresursseja.

Sammatin lopetettua vastaanotto- ja neuvolapalveluiden ostamisen Lohjan terveyskeskukselta Sammattiin käytetty työpanos tulee Lohjan käyttöön. Toisaalta muutos vähentää myyntituloja, joskin ne on kompensoitu sisäisin siirroin. Avopalvelujen osalta kysymyksessä ovat seuraavat vakanssit: 50 % terveyskeskuslääkäriin, 60 % terveydenhoitajan ja 50 % terveyskeskusavustajan vakansseista.

Perusterveydenhuollon päivystys- ja vastaanotto-osaston tilojen valmistumiseen Lohjan sairaalan yhteyteen loppuvuodesta 2006 valmistaudutaan yhteistyössä Lohjan sairaalan ja muiden sairaanhoitoalueen kuntien kanssa. Käytännössä valmistelu edellyttää mittavaa toiminnallisten kysymysten läpikäymistä.

Terveyskeskuksen kate-hankkeessa jatketaan lääkäreiden ja hoitajien yhteistyön ja työnjaon kehittämistä kansallisen terveystieteen tavoitteiden mukaisesti. Kate-hankkeen painopiste siirtyy valtimotautien ehkäisyyn ja hoidon kehittämiseen. 1.1.2006 siirretään kolmen terveydenhoitajan vakanssi terveysneuvonnasta vastaanottotoimintaan. Kyseisten terveydenhoitajien tehtäväkuvat (esimerkiksi diabeteshoitajan ja aikuisterveysneuvonnan terveydenhoitajan tehtävät) ovat sellaiset, että ne soveltuvat paremmin vastaanottotoimintaan kuin terveysneuvontaan. Muutos tukee kate-ohjelman mukaista valtimotautien ehkäisyyn ja hoidon kehittämistä terveyskeskuksessa. Muutoksen jälkeen terveysneuvonnan toiminnan sisältö on aikaisempaa selvemmin primaaripreventio ja vastaanottotoiminta hoitaa sekundaaripreventiota, mikä vastaa kaupungin strategisia tavoitteita perusterveydenhuollon edistämiseksi.

Terveysneuvonnassa panostetaan lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisyyn. Kuntoutuksessa alun perin vuonna 2005 aloitettavaksi suunniteltu ikäihmisten kuntosalitoiminta aloitetaan yhteistyössä vanhuspalveluiden ja liikuntatoimen kanssa. Tarkoitukseen remontoidaan vanhusten palvelukeskuksen entinen allastila.

Mammografiaseulontoja laajennetaan 60- ja 61-vuotiaisiin. Vuonna 2005 aloitettu luuston tiheysmittaustoiminta Lohjan sairaalan Lohjan pääterveysasemalle sijoittamalla Dexam-laitteella vakiintuu. Laboratoriotoiminnan seudullista yhteistyötä jatketaan ja valmistaudutaan mahdolliseen laboratorion yhdistämiseen vuoden 2007 alusta. Lohjan terveyskeskuksen laboratorion osalta selvitetään mahdollisuudet näytteenottotoiminnan keskittämiseen pääterveysasemalle.

Hiiden alueen saumattoman palveluketjun hankkeissa osana Uudenmaan aluehanketta (UUMA) parannetaan olemassa olevia ja otetaan käyttöön uusia yhteistyökäytäntöjä sähköisten palvelujen avulla. Avohoidon tuotteistusta jatketaan valtionavustuksen turvin Hiiden alueen terveyskeskusten avohoidon tuotteistus -hankkeessa, joka on osa laajempaa terveyskeskusten avopalvelujen ohjaus-, seuranta- ja vertailujärjestelmää (benchmarking) ja sen hyödyntämisen -hanketta.

Päihdehuollossa suurin haaste on nopeasti kasvavien laitoshoitokustannusten saaminen hallintaan; paine aiheutuu erityisesti pitkistä huumeongelmaisten hoidoista.

Perusterveydenhuollon hoivapalvelut

Lohjan sairaalan yhteyteen valmistuu 2006 - 2007 vuodenvaihteessa 30-paikkainen terveyskeskuksen vuodeosasto. Vuoden 2006 aikana valmistellaan Lohjan sairaalan kanssa tuleva yhteistyö, kun uusi osasto valmistuu ja selvitetään vuodeosaston vaikutusta hoivapalvelujen muiden osastojen toimintaan.

Uusi vuodeosasto keskittyy lyhyempiin hoitoihin ja niiden potilaiden hoitamiseen, jotka tarvitsevat erikoissairaanhoidon käyntejä hoidon yhteydessä. Pääterveysaseman osastoilla keskitytään pidempiaikaiseen kuntoutukseen ja jaksohoidon kehittämiseen. Meltolan ja Jokelan ostolaitospaikoista luopumista selvitetään.

Henkilöstön kouluttamista tuetaan edelleen, jotta pyrkimys hoitaa yhä enemmän perusterveydenhuoltoon kuuluvia ja aiempaa sairaampia potilaita terveyskeskuksen vuodeosastoilla ja Kartanomäessä voisi toteutua. Henkilöstörakennetta muutetaan vielä jonkin verran sairaanhoitajapainotteisemmaksi.

Suun terveydenhuolto

Hammashuoltoa koskeva kansanterveyslain muutos astui kokonaisuudessaan voimaan 1.12.2002. Kansanterveyslain muutoksessa, joka tuli voimaan 1.3.2005, suun terveydenhuolto rinnastetaan muuhun terveydenhuoltoon kaikkine hoitotakuuvelvoitteineen.

Suun terveydenhuollossa jonotusajat ovat n. 2-3 kk ja hoitoonpääsyajat ovat pitkät. Tulosalueen sisäistä organisaatiota kehitetään edelleen vastuuhammaslääkärijärjestelmän avulla. Seudullista yhteistyötä kehitetään Hiiden alueella sähköisten potilastietojärjestelmien osalta ja selvitetään mahdollisuuksia yhteispäivystykseen. Valmistaudutaan Lohjan sairaalan laajentumiseen suunterveydenhuollon leikkaussalitoiminnan osalta. Selvitetään mahdollisuuksia toimia akateemisenä terveyskeskuksena suun terveydenhuollon osalta mm. hammaslääkäreiden erikoistumispaikkana ja orientoivien harjoittelupaikkana.

Hammashuoltajien nimike muuttuu suuhygienistiksi. Valmistaudutaan omalta osaltaan mahdolliseen yhteiseen Hiiden terveydenhuoltoaluehankkeeseen. Suun terveydenhuolto on mukana Stakesin SUHAT:ssa – suunterveydenhuollon valtakunnallisessa kehittämishankkeessa sekä Hiiden pilotin seutuverkkohankkeessa suun terveydenhuollon osiona, yhtenä tavoitteena digitaalisen kuvantamisen toteuttaminen suunterveydenhuollossa.

Henkilöstöressurssien lisäämiseksi on laadittu pitkántähtäyksen suunnitelma. Maksutuloihin vaikuttaa alentavasti Sammatin kunnan ostopalveluiden poisjäänti ja kasvattavasti lisääntynyt maksullinen aikuispotilastoiminta.

Terveydenhuollon täydentävät palvelut

Työterveyshuollon väestövastuuvelvoite on rajattu koskemaan Lohjan kaupungin työntekijöitä. Työterveyshuolto keskittyy ennaltaehkäisyyn sekä yritysten kanssa tehtyjä sairaanhoitosopimuksia. Tuotteistuksen kehittämistä jatketaan niin, että hinnoittelussa päästään mahdollisimman lähelle todellisia tuotantokustannuksia. Yliopistoon ja Työterveyslaitokseen ollaan tiiviissä yhteistyössä erityisesti koulutustehtävän takia. Kansallinen terveysohjelma ja asetus terveydenhuollon henkilöstön täydenniskoulutuksesta edellyttää kattavaa täydenniskoulutuksen järjestämistä. Tähän varaudutaan 25 000 euron määrärahalta.

Rintamaveteraanien kuntoutusta kehitetään tukemalla kotona selviytymistä avohoitoa lisäämällä esimerkiksi päivätoimintana.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidossa on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) kanssa neuvoteltu palvelussopimus, jonka loppusumma on 30 788 000 euroa. Kasvua vuoteen 2005 verrattuna on 1,1 %. Hoitotakuun toteutumista seurataan tiiviisti. Hoitoketjujen toimivuutta tarkistetaan ja erityisesti ortopedian poliklinikkajonoa pyritään lyhentämään myös perusterveydenhuollossa tehtävillä toimenpiteillä. Erikoissairaanhoidon talousarvion toteutuminen edellyttää, että ns. kalliin hoidon tasaus ja ylijäämähyvitys ovat yhteensä vähintään 450 000 euroa.

Lohjan sairaalan ja Hiiden alueen kuntien kanssa tehdään laajaa yhteistyötä. Lohjan sairaalan ja terveyskeskuksen yhteinen laajennushanke valmistuu marraskuussa 2006. Työryhmät työskentelevät päämääränä synergiaetujen saavuttaminen tilaratkaisujen myötä. Osa tällä hetkellä erikoissairaanhoitoon hakeutuneista päivystyspotilaista ja osa geriatriasta hoidosta siirtyy terveyskeskukseen, jolloin erikoissairaanhoito voi keskittyä paremmin työnjaon mukaisesti omaan osaamiseensa. Saumattoman palveluketjun UUMA-hanketta viedään käytännön tasolle. Tavoitteena on, että potilaan luvalla potilastiedot ovat sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon käytössä. Hiiden terveydenhuoltoalueselvitystyön ensimmäinen vaihe on saatettu päätökseen vuoden 2006 alussa ja kunnat tekevät sen jälkeen päätöksen jatkosta.

10.4.2 Tunnusluvut ja suoritteet

	2004 Tot.	2005 Tavoite	2006 Tavoite	2007 Tavoite	2008 Tavoite
Hallinto- ja talouspalvelut					
Kaupungin hallitsemat vuokra-asunnot, kpl	1690	1650	1630	1630	1620
Asukasvalintapäätökset, kpl	593	500	600	600	600
Valvottavat aravavuokra-asunnot, kpl	1368	1380	1380	1380	1380
Valmistuvat arava- ja korkotukilainoitettut asunnot, kpl	44	30	30	30	30
Korjausavustukset yksit.henkilöille, kpl	4	5	5	5	5
Korjausavustukset yhtiöille	17	30	20	20	20
Asumisoikeuden saajat	46	70	50	50	50
Vanhus- ja vammaispalvelut					
<i>Vanhuspalvelut (sis.vanhainkotihoidon suoritteet)</i>					
Yli 65-vuotiaat	4960	4917	5013	5107	5204
% väestöstä	13,7	13,4	13,6	13,7	13,8
Yli 75-vuotiaat	2102	2081	2111	2139	2169
% väestöstä	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8
Laitoshuoltopaikat yli 75-v.kohden,%	2,81	3,00	3,00	4,00	4,00
Asumispalvelupaikat yli 65-v.kohden,%	6,14	6,00	6,00	6,00	6,00
Tehty työaika, henkilötyövuodet	127	130	130	130	130
Toimintakulut, e/yli 65-vuotias	1915	2069	2114	2127	2140
*Toimintakate, e/yli 65-vuotias	-1439	-1623	-1665	-1675	-1685
Yli 65-vuotiaita/henkilötyövuosi	39,1	37,8	38,6	39,3	40,0
Kotihoidon piirissä yli 75-vuotiaita,%	16	18	18	18	18
<i>Vammaispalvelut</i>					
Asiakas, kpl	669	670	670	670	670
Hoitopäivät	54244	51000	51000	51000	51000
*Toimintakulut, e/asukas	111	112	114	117	119
*Toimintakate, e/asukas	-107	-110	-112	-115	-118
Sosiaalityö (sis. päihdehuollon ja perheneuvolan)					
Tehty työaika, henkilötyövuodet	37	39	40	40	40
*Toimintakulut, e/asukas	168	177	180	182	185
*Toimintakate, e/asukas	-119	-120	-123	-125	-127
Henkilötyövuosia/10 000 asukasta	10,2	10,6	10,8	10,7	10,6
<i>Lastensuojelu</i>					
Avohuollon asiakasmäärä	295	300	310	310	310
Huostaanotettujen määrä	69	80	85	85	85
<i>Toimeentulotuki</i>					
Asiakasruokakunnat	1576	1650	1600	1600	1600
% kaikista ruokakunnista	10	11	11	11	11
*Toimintakulut, e/asukas	71	75	99	99	100
*Toimintakulut, e/asiakasruokakunta	1635	1658	2277	2310	2344
*Toimintakate, e/asiakasruokakunta	-1557	-1563	-1580	-1620	-1660
<i>Elatusturva</i>					
Tehty työaika, henkilötyövuodet	1,5	1,6	2,0	2,0	2,0

Elatustukea saavat lapset	902	954	900	900	900
*Toimintakulut, e/tuensaaja	1461	1455	1508	1545	1585
*Toimintakate, e/tuensaaja	-845	-882	-875	-897	-919
Henkilötyövuosia/10 000 asukasta	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Perusterveydenhuolto					
Avohoidon käynnit	271599	280000	280000	280000	280000
Hoitopaikat	100	100	100	148	148
Hoitopäivät	36972	36800	36800	48845	48845
Lääkärit ja hammaslääkärit/10 000 asukasta	13,0	12,7	12,6	13,2	13,2
Hoitohenkilöstö/10 000 asukasta	58,5	53,5	52,9	65,0	65,0
Tehty työaika, henkilötyövuodet	215	207	215	274	274
*Toimintakulut, e/asukas	426	438	456	463	470
*Toimintakate, e/asukas	-338	-346	-406	-413	-419
Asukasta/henkilötyövuosi	169	177	172	136	138
Käynnit/asukas	7,5	7,7	7,6	7,5	7,4
Hoitopäivät/asukas	1,02	1,01	1,00	1,31	1,30
Vanhainkotien suoritettiedot sisältyvät vanhuspalveluiden suoritettietoihin					
Erikoissairaanhoido					
Hoitojaksot	6861	6800	6800	6500	6500
Hoitopäivät	13465	14700	13800	13800	13800
Avohoitokäynnit	56693	57000	57000	55000	55000
*Toimintakulut, e/asukas	801	857	847	859	872
*Toimintakulut, e/hoitojakso	4229	4605	4599	4931	5055
*Toimintakulut, e/hoitopäivä	2155	2130	2266	2323	2380
*Toimintakulut, e/avohoitokäynti	512	549	549	582	597
Erikoissairaanhoidon osuus sos.- ja terveydenhuollon kuluista,%	41	42	41	41	41

10.5 Opetuslautakunta

10.5.1 Toiminnalliset muutokset

Hallinto

Opetuslautakunta on asettanut toimikunnan, jonka tehtäväksi on annettu 28.2.2006 mennessä laatia selvitys perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmien kehittämistä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen palkataan kolme uutta varahenkilöä (lastenhoitajaa). Kolmen uuden varahenkilön palkkaamisella ei ole budjettivaikutusta, vaan määräraharahatarve (n. 78 310 €) katetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön henkilöstömenoista.

Koululaisten iltapäiväkerhotoimintaan palkataan yksi varahenkilö. Henkilöstökustannus säästyy sijaisten palkkaamisesta eikä kustannusvaikutusta näin ollen ole. Koululaisten iltapäivätoiminnan järjestämiseksi toimii Lohjalla yhteensä 15 iltapäiväkerhoa. Lapsia kerhoissa on n. 220. Suurimmissa, yli 15 oppilaan kerhoissa tarvitaan kaksi ohjaajaa. Kaikkiaan ohjaajia on 18. Ohjaajien viikkotyöaika on 16 - 20 tuntia, joten se vaikeuttaa ulkopuolisten sijaisten saatavuutta ja tekee varahenkilön tehtävän perustamisen välttämättömäksi.

Perusopetus

Oppilasmäärän arvioidaan säilyvän nykytasolla. Perusopetuksen tuntikehys on samalla tasolla kuin vuonna 2005. Lopullinen kehys määräytyy oppilasmäärän mukaan. Källhagenin kouluun palkataan vahtimestari 1.1.2006 lukien. Koulunkäyntiavustajien tarve mitoitus on hyväksytty opetuslautakunnassa. Tällä hetkellä opetustoimessa on 52 pätevää ja 29 epäpätevää koulunkäyntiavustajaa. Pätevistä työntekijöistä yhdeksän on määräaikaaisessa työsuhteessa. Näistä seitsemällä on toinen tai kolmas työsuhde, yksi heistä hoitaa avointa tointa. Kuusi koulunkäyntiavustajan tehtävää täytetään vakinaisesti vuoden 2006 alusta.

Lukiokoulutus

Lukion aloituspaikat pyritään pitämään vuoden 2005 tasossa.

Lukion psykologipalvelut on ostettu Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymältä kahtena päivänä viikossa. Projekti, jonka puitteissa psykologipalveluja järjestettiin, on loppunut. Opetuslautakunta pitää välttämättömänä lukion psykologipalvelujen järjestämistä palkkaamalla osa-aikainen psykologi, joka toimii lukiolla kahtena päivänä viikossa. Perusopetuksen neljännen psykologitoimeen perusteluihin sisältyi esitys, että ao. työntekijän työpäivistä yksi päivä myydään Helsingin kaupungille. Nyt esitetään, että tämä päivä siirretään lukion psykologin tehtäviin, jolloin hänen osa-aikaprosentiksi tulee 60. Palvelujen myynti ei ole toteutunut, koska neljästä perusopetuksen psykologista kolme on virkavapaalla tai työlomalla ja heidän työtehtäviään ovat hoitaneet sijaiset.

10.5.2 Toiminnalliset muutokset 2007-2008

Källhagen/gymnasiumin laajennus v. 2008, mikäli hankkeelle saadaan valtionosuus tai sopimuskunnat (Inkoo ja Siuntio) hyväksyvät hankkeen.

10.5.3 Tunnusluvut ja suoritteet

Toimielin/toiminta	2004 Tot.	2005 Tavoite	2006 Tavoite	2007 Tavoite	2008 Tavoite
Varhaiskasvatus					
- 0-6-vuotiaat	2 987	3 070	3 094	3 116	3 138
- Läsnaolopäivät 1 (sis. kotihoidon tuki)	538 287	590 000	550 000	560 000	570 000
- Läsnaolopäivät 2 (ilman kotihoidon tukea)	253 275	253 000	255 000	260 000	265 000
- Hoitopaikat (sis. kotihoidon tuki)	2 915	2 840	2 998	3 000	3 000
- Päiväkotipaikat, % paikoista	38,0	29,0	40,1	40,0	40,0
- Perhepäivähoidon paikat, % paikoista	14,4	13,0	13,5	13,5	13,5
- Kotihoidontuen ja yksit. hoidon tuen paikat, % paikoista	41,5	42,0	40,1	40,3	40,3
- Ostopalvelupaikat, % paikoista	6,1	6,0	6,3	6,2	6,2
- Kotihoidontuen saajia (lapsia)	844	805	805	808	808
- Yksityisen hoidon tuen saajia (lapsia)	287	295	300	300	300
- Tehty työaika, henkilötyövuodet	256,2	270,0	277,0	280,0	282,0
* Toimintakulut, euroa/0-6 v.	5 191	5 018	5 804	5 907	6 024
* Toimintakulut, euroa/läsnaolopäivä 1	28	26	33	33	33
* Toimintakate, euroa/0-6-vuotias	-4 538	-4 322	-5 159	-5 254	-5 363
* Toimintakate, euroa/läsnaolopäivä 1	-25	-22	-29	-23	-30
- Läsnaolopäivät 2/henkilötyövuosi	989	937	921	929	940
- Käyttöaste, %	81,48	85	85	85	85
Peruskoulut					
- Peruskoulut	25	25	25	25	25

- Oppilasmäärä	4 963	4 960	4 960	4 960	4 960
- Kokonaistuntimäärä	362 375	357 316	357 316	357 316	357 316
- Päätoimiset opettajat	366,1	367	367	367	367
* Toimintakulut e/oppilas	4624	4950	5123	5095	5247
* Toimintakate, e/oppilas	-4 433	-4 778	-4 907	-4 875	-5 021
- Tuntia/oppilas	73,0	72,0	72,0	72,0	72,0
- Oppilaita/Päätoiminen opettaja	13,6	13,5	13,5	13,5	13,5
- Oppilas/koulu	198,5	198,4	198,4	198,4	198,4
- Vieraspaiikkakuntalaisten osuus oppilaista %	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Lukio					
- Lukiot	3	3	3	3	3
- Opiskelijamäärä	912	931	931	931	931
- Kokonaiskurssimäärä	1 296	1 296	1 296	1 296	1 296
- Päätoimiset opettajat	52,4	53	53	53	53
* Toimintakulut, e/opiskelija	4 173	3 933	4 051	4 161	4 285
* Toimintakate, e/opiskelija	-4 029	-3 812	-3 892	-3 998	-4 118
- Kurssimäärä/opiskelija	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
- Opiskelijoita/päätoiminen opettaja	17,4	17,6	17,6	17,6	17,6
- Vieraspaiikkakuntalaisten osuus oppilaista %	21,1	22,0	22,0	22,0	22,0
Asukasmäärä	36 218	36 564	36 946	37 315	37 689

10.6 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

10.6.1 Toiminnalliset muutokset

Hallinto

Sivistystoimen irtaimen omaisuuden investoinneissa on 50.000 euron määräraha mm. konserttiharpun hankintaan sekä Laurentius-salin verhojen uusimiseen ja av-välineistön hankintaan.

Hiiden Opisto

Hiiden Opistoon perustetaan päätoiminen tuntiopettajan (terveysliikunta ja tanssi) virka 1.8.2006 lukien. Vastaava opetus hoidettu tuntiopetuksena, josta syntyy säästöä viran myötä. Kustannusvaikutus vuonna 2006 noin 8 000 € Muilta osin toiminta säilyy vuoden 2005 tasolla. Tilauskurssitoimintaa kehitetään edelleen.

Musiikkiopisto

Musiikkiopetuksessa Solfa.net-projekti (ESR) päättyy 31.12.2005. Verkko-opetusta kehitetään edelleen.

Muu opetus

Muussa opetuksessa Kuvataidekoulun avustuksen osalta varaudutaan uusien tilojen vuokraamisesta johtuvaan korotustarpeeseen, joka on suuruusluokaltaan enintään 20.000 euroa. Funkan avustus pidetään vuoden 2005 tasolla.

Nuorisotoimi

Leiritoiminta pidetään vuoden 2005 tasolla eli leiritoimintaa järjestetään n. 250 lapselle. Nuorten kesätyösetelikoekilua jatketaan. Määräraha sisältyy nuorisotoimen talousarvioon.

Kierrätyskeskukseen palkataan nuoriso-ohjaaja. Tämä ei aiheuta nettolisäystä, vaan menolisäys katetaan kierrätyskeskuksen tuloilla. Nuorisotyöpajan määräaikainen verhoilijan tehtävä vakinaistetaan 1.1.2006 lukien. Nuorten tukitoiminnassa kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään tarpeen mukaan.

Lääninhallitus varautuu rahoittamaan Nuorten tuki- ja neuvontakeskus-projektia (Linkki) vuosina 2005 - 2006 enintään 145 590 €lla, mikäli projektin toteutus etenee projektisuunnitelman mukaisesti ja rahoittavalla viranomaisella on käytettävissään tarvittava myöntövaltuus. Valmistelutyö Linkin vakinaistamiseksi käynnistetään.

Museotoimi

Nykyinen toimistos sihteeri-vahtimestari siirtyy hoitamaan päätoimisesti Lohjan museon ja kaivosmuseon vahtimestarin tehtäviä. Museolle palkataan toimistos sihteeri. Ei kustannusvaikutusta eikä henkilöstön määrä lisäännny. Museolla on eläköitymisten johdosta avoimeksi tulleita paikkoja jätetty täyttämättä. Lavastaja/ammattimiehen työpanoksesta siirretään 25 % teatterin toimintaan.

Orkesteri

Vakinaisten soittajien opetusvelvollisuuden tarkistaminen, ei kustannusvaikutusta. Alueellisen toiminnan vahvistaminen. Vierailukonserttien lisääminen.

Teatteri

Lavastaja/ammattimiehen työpanosta lisätään teatterilla 25 %:lla, resurssi vähennetään museolta. Teatterissa valmistuu kolme produktiota vuoden 2006 aikana.

Kulttuuritoimi

Linder-juhlavuoden näyttelyn suunnitteluun ja rakentamiseen on 8 000 €n määrärahavaraus sekä Linder-tilausnäytelmän kirjoitus- ja sävellyspalkkioihin 6 500 €n määrärahavaraus. Kulttuuritoiminnassa yleisen kulttuuritoiminnan avustukset pidetään vuoden 2005 tasolla. Avustuspäärärahaan on varattu Hjalmar Linderin muistomerkin pystyttämisen valmisteluun 5 000 € Asukasyhdistyksen toiminta-avukseen on varattu 3 800 €n määräraha.

Laurentius-salin vahtimestari vakinaistetaan 1.1.2006 lukien. Työväentalon vuokriin varataan 16 400 € sekä siivouskustannuksiin 9 800 € Tenoripäivien ja Menneen ajan joulumarkkinoiden jatkoon varaudutaan v. 2006. Käsityökeskuksen avustamiseen on varattu 10 000 €n määräraha.

Kirjastotoimi

Kirjastotoimessa aineistomääräraha on korotettu 2,6 %:lla vuoden 2005 tasosta. Kirjastotoimeen palkataan vahtimestari ja kirjastoavustaja 1.1.2006 lukien. Vuoden 2006 investoinneissa on 50 000 €n määrärahavaraus uuden pääkirjaston toimintavarustuksen jatkohankintoihin.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimelle tulevaa rahoitusosuutta on korotettu 3,4 %:lla vuoden 2005 tasosta.

10.6.2 Toiminnalliset muutokset 2007 – 2008

Musiikkiopiston ja orkesterin yhteiset viisi soitonopettaja/muusikon virkaa, Linkin vakinaistaminen 1.1.2007 lukien, nuorisotyöntekijä sekä museon näyttelyamanuenssi ja kaivosmuseon uusi suurnäyttely.

10.6.3 Toimielimen tunnusluvut ja suoritteet

	2004	2005	2006	2007	2008
	Tot.	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Kirjasto					
-Kirjastokäyntien lukumäärä vuodessa	358 888	384 000	438 000	440 000	442 000
-Lainausten määrä	664 367	707 700	684 000	685 000	686 000
-Tehty työaika, henkilötyövuodet	34,0	32,5	34,1	34,1	34,1
*Toimintakulut, e/asukas	35,90	38,97	39,67	39,82	40,58
*Toimintakulut/lainaus	1,96	2,01	2,12	2,17	2,23
-Toimintakate, e/asukas	-34,12	-36,80	-37,36	-37,50	-38,25
*Toimintakate/lainaus	-1,86	-1,90	-2,00	-2,04	-2,10
-Lainaukset/henkilötyövuosi	18 982,0	21 775,0	20 076,0	20 106,0	20 135,0
-Lainausten määrä/asukas	18,45	19,40	18,51	18,36	18,20
-Kirjastokäyntien määrä/asukas	9,90	10,50	11,86	11,79	11,73
Vapaa-aikatoimi					
-Opiskelijämäärä	11 898	11 920	12 000	12 500	12 600
-Nuorisotoimen kerhojen. kävijäm.	18 738	10 500	14 000	14 000	14 000
-Nuorisoleirien leirivuorokaudet	591	800	750	750	750
-Orkesterin konsertit, kpl	88	50	55	60	60
-Teatterin näytökset, kpl	38	60	60	60	60
-Näyttelyt, kpl	16	20	15	15	15
-Museon kävijämäärä (sis kaivos)	32 188	35 000	35 000	35 000	35 000
-Neidonkeidas, kävijämäärä	264 221	260 000	264 000	265 000	265 000
-Muiden liikuntapalvelujen käyttäjämäärä	749 846	740 000	846 000	847 000	848 000
-Tehty työaika, henkilötyövuodet	84,9	87,7	90,2	90,2	90,2
-Järjestöjen avustukset, e/asukas	4,15	6,09	5,84	5,91	5,96

*Toimintakulut, e/asukas	183,91	181,53	189,69	193,19	196,75
*Toimintakate, e/asukas	-141,97	-145,70	-151,15	-154,19	-157,26
-Henkilötyövuodet	23,6	24,0	24,7	24,7	24,7
Asukasmäärä	36 218	36 564	36 946	37 315	37 689

10.7 Tekninen lautakunta

10.7.1 Toiminnalliset muutokset

Kaupunkisuunnittelukeskuksen toimintaa ohjaa kaupunkistrategia ja siitä laadittu oma keskuksen strategia.

Hallinnon tulosalue

Kuntatekniikan alalle on syntynyt uusi Foorumi-ajatus tarpeesta kehittää alan verkostoitumista, viestintää ja yhteistoimintaa maassamme. Foorumista on laadittu esiselvitys, jonka taustalla ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Oulu, Jyväskylä, Vaasa, Lahti, Pori, Lohja, Suomen Kuntaliitto, Tekes ja Skty ry. Foorumi edistää alueellista tasa-arvoa maan eri osien välillä helpon ja yksinkertaisen viestintäkanavan avulla. Verkoston kautta kaikki kunnat hyötyvät foorumissa tuotetuista tuloksista. Parhaimmat käytännöt ja innovaatiot voidaan sitoa vetovoimaisten elinympäristöjen luomiseen kaikkialla Suomessa. Foorumi toimii tiedonsiirtoverkostona kuntatekniikan ammattilaisille sekä helpottaa tietopalveluiden saatavuutta yhdestä osoitteesta. Henkilöt toimivat verkostossa ja levittävät tietoa toisilleen. Foorumi tuottaa uusia palveluita alan toimijoiden käyttöön. Kuntatekniikan foorumiin osallistumisen kustannus on 10 000 € varaus on sisällytetty puoliksi maankäytön yksikön ja kunnallistekniikan yksikön yhteistoimintaosuuksiin.

Alueellinen pelastuslaitos aloitti toimintansa 1.1.2004. Pelastuslaitoksen toiminnan käynnistyessä on ilmennyt tarve sekä kustannustason että palvelutason seurantajärjestelmän luomiseen. Maksuosuuden kasvu on vuonna 2006 yleistä kustannuskehitystä korkeampi. Pelastusalueen kunnille on haasteena varmistaa palvelutason toteutuminen siten, että kustannuskehitys on maltillinen.

Valtuuston päätösten perusteella Lohjan kaupungin jätehuollon järjestäminen on eriytyvässä jätehuoltoyhtiön pääosan kuntien jätehuollon järjestämistävästä. Ratkaisut syntyvät vuoden 2005 aikana. Jätehuollon järjestämisen tavoitteena on jatkossakin mahdollisimman laaja sopimusyhteistyö sekä muiden kuntien että yhtiön kanssa. Eriytyminen saattaa johtaa Lohjan kaupungin omaan panostukseen jätehuollon järjestämisen tehtävissä.

Kaupungin alueella toimivan energiahuollon ja kaupungin enemmistöomisteisen kaukolämpöyhtiön ratkaisuja varten on laadittava kaupungin oma energiastrategia.

Hallinnon haasteena on jatkuvasti muuttuvan ja kehittyvän toimistoautomaation mahdollisimman tehokas hyödyntäminen. Henkilöstön osaaminen on varmistettava jatkuvalla koulutuksella. Työprosesseja on tarkasteltava ja muutettava mahdollisimman pitkälle tietojärjestelmiä hyödyntäviksi manuaalitoimintoja vähentämällä. Sähköinen tiedottaminen ja asiointimahdollisuus tulee saada mahdollisimman tehokkaasti käyttöön.

Yksityistieavustuksiin on osoitettu 180 000 euroa eli saman suuruinen varaus kuin v. 2005.

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikan ja vesihuollon työaika- ja päivytyjärjestelyjen muutos on valmisteilla. Kunnallistekniikka ja vesihuolto toimivat kaupunkisuunnittelukeskuksessa samassa tulosalueessa. Tulosalueella on käynnistetty neuvottelut työaika- ja päivytyjärjestelyiden yhtenäistämiseksi. Uudet järjestelyt saataneen käyttöön ja/tai kokeiluun alkuvuodesta 2006. Arvioitu kustannussäästö on 25 000 €a.

Vesihuollon seudullisen palveluyksikön valmistelutyö on ollut vireillä jo useamman vuoden.

Seudullisella yhteistyöllä tavoitellaan vesihuollon toiminnan turvaamista, resurssien varmistamista tulevaisuudessa, säästöjä operatiivisissa kuluissa sekä investointien parempaa yhteissuunnittelua ja investointisäästöjä. Hiiden alueen kuntien yhteinen palveluysikkö voisi aloittaa toimintansa vuoden 2007 alussa. Palveluysikön pohjaksi tarvitaan joukko selvityksiä ja sopimuksia (esim. palvelutasosopimus ja henkilöstösopimus). Hankkeeseen on varattu 10 000 €n määräraha.

Tilapalvelut

Tilojen kiinteistökannan merkittävimmät muutokset ovat hätäkeskus/palolaitos rakennuksen valmistuminen ja vuokraus sekä pääkirjaston valmistuminen. Hätäkeskus/palolaitoksen investointien takaisinmaksuna vuokratulot parantavat teknisen lautakunnan toimintakatetta nettomääräisesti 441 000 euroa.

Rakennusten kuntotutkimukset varaudutaan toteutettavaksi vuosina 2006 ja 2007 (arvio yhteensä 200 000 euroa). Kaupungin omistamien rakennusten kunnan ylläpitäminen edellyttää pitkän tähtäimen suunnittelua ja korjausrakentamisen oikeaa kohdentamista. Kuntotutkimuksia on tehty määrärahojen puitteissa aina silloin kun korjaustarpeet ovat jo tavalla tai toisella nousseet esiin. Tämä on johtanut korjausrakentamisen toteutumiseen suunnittele mattomasti ja kohdentuen akuutteihin, monesti jo varsin pitkälle kehittyneisiin ongelmiin. Kattavan kuntotutkimussarjan tulosten pohjalta voidaan toteuttaa tavoitteeksi asetettu omaisuuden suunnitelmallinen ylläpito.

Huomattavaa on, että esitetyllä summalla saadaan kuntotutkimukset vasta alkuun vuonna 2006, kun tavoitteena kuitenkin on saada korjausrakentamisen ohjelma laadittua vuoden 2007 syksyyn mennessä ja korjausrakentamisen ohjelma käyntiin vuodesta 2008 lähtien. Vuoden 2006 määrärahavaraus hankkeelle on 50 000 €a.

Talousarvioesitys sisältää LVI-tekniikan palkkaamisen tilapalvelun ja rakennusvalvonnan yhteisresurssiksi. Vanhentuvan kiinteistökannan, lisääntyvien tilamäärien sekä jatkuvasti teknistyvän talotekniikan vuoksi tilapalvelut -tulosalue tarvitsee LVI- osaajan. Palkattava henkilö tekisi myös rakennusvalvonnan LVI-tarkastuksia. Tarkastusmaksutulot (70 000 euroa) näkyvät ympäristölautakunnan talousarviossa. Menomäärärahavaraus tilapalvelujen kohdalla on 20 000 €a.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Työntekoa tulosalueella on kehitetty viime vuosina entistä kustannus- ja laatutietoisemmaksi. Ruoka- ja siivouspalveluiden tulevaisuuden kehityssuuntana on asiakaslähtöinen kustannustehokas tulosalue Lohjan kaupungissa. Asiakaslähtöisen ja kustannustehokkaan tulosalueensaavuttamiseksi on nykyistä toimintatapaamuutettava. Ruoka- ja siivouspalveluiden tavoitteena on luoda kolme maantieteellistä aluetta, joissa ruoka- ja siivouspalvelut tuottavat palvelun tiiviissä yhteistyössä. Jokaisella alueella toimisi yksi valmistuskeittiö, tai toisena vaihtoehtona ruokapalvelut tuotteisiin yhdestä isosta keskuskeittiöstä koko kaupungille. Vuonna 2005 käynnistyi aluemallikokeilu, joka jatkuu vuoden 2006 loppuun. Kokeilu on toteutettu yhdellä maantieteellisellä alueella. Kokeiluajan kokemusten perusteella tehdään erikseen esitykset aluemallin laajemmasta käyttöönotosta. Aluemallikokeilu on toteutettu sisäisin järjestelyin.

10.7.2 Tunnusluvut ja suoritteet

	2004 Tot.	2005 Tavoite	2006 Tavoite	2007 Tavoite	2008 Tavoite
Liikenneväylät					
Liikenneöimäalueen pinta-ala, 1000m ²	1627	1606	1651	1663	1675
Liikenneväylät, km	244	247	249	251	253
Päällystysprosentti	82	83	84	84	85
Valaistut liikenneväylät, km	228	229	231	233	235
Valaisinpisteitä, kpl	7935	7950	7970	7990	8150
Maksullisia p-paikkoja, kpl	468	468	468	468	468
Yksityistiet, km	237	237	238	238	238
* yksityistieavutukset euro/asukas	4,96	4,92	4,06	4,10	4,14
Tehty työaika, henkilötyövuodet	9	9	9	9	9
* Toimintakulut euro/as	49,67	53,02	56,20	56,98	57,86
* Toimintakulut euro/m ²	1,11	1,21	1,26	1,28	1,30
* Toimintakate euro/m ²	-0,95	-1,02	-1,06	-1,08	-1,10
* Liikenneöimäalueen pinta-ala, 1000 m ² / hlötv	180,78	178,40	183,44	184,78	186,11
Puistot ja yleiset alueet					
Hoidettuja puistoalueita, ha	77	77	77	77	77
Puistometsiä, ha	429	429	429	429	429
Talousmetsiä, ha	840	840	840	840	840
Leikkipuistoja kpl	30	32	32	32	32
Uimarantoja, kpl	17	17	17	17	17
Venepaikkoja, kpl	1229	1229	1229	1229	1229
Matonpesupaikkoja, kpl	12	12	12	12	12
Vuokrattavia palstoja, kpl	141	141	141	141	141
Tehty työaika, henkilötyövuodet	16	16	16	16	16
* Toimintakulut euro/as	20,71	21,70	21,66	22,00	22,40
* Toimintakate euro/as	14,45	-17,17	-15,04	-15,30	-15,60
Rakennettuja hoidettuja puistoja ha/hlötv	4,81	4,81	4,81	4,81	4,81
Vesi- ja viemärlaitos					
Verkoston pumpattu vettä, m ³	2499517	2520000	2532000	2544000	2556000
Myyty vesi, m ³	2022091	2268000	2279000	2390000	2400000
Puhdistettu jätevesi, m ³	4457247	3900000	4100000	4300000	4500000
Vesijohtoverkoston pituus, km	268	268	274	277	280
Verkoston liittyneitä	29700	30000	30300	30600	30900
Liittymisaste %	85	85	85	85	85
Jätevesiverkoston pituus, km	273	271	279	282	285
Liittymisaste %	86	86	86	86	86
Sadevesiverkoston pituus, km	108	109	112	114	116
Henkilötyövuodet	16	15,5	16,5	16,5	16,5
* Toimintakulut euro/myyty m ³	1,00	0,90	0,94	0,91	0,93
* Kokonaiskulut (sis. poistot) euro/myyt /m ³	1,58	1,40	1,71	1,67	1,70
* Toimintakate/euro/myyty m ³	0,86	1,35	1,44	1,42	1,45
* Tulos (sis poistot) euro/myyty m ³	1,44	0,85	0,67	0,66	0,67
* Myyty m ³ /henkilötyövuosi	126381	146323	138121	144848	145455
Veden hinta	0,92	0,93	0,94	0,95	0,96
Jäteveden hinta	1,35	1,36	1,38	1,40	1,42
Tilapalvelut					
Hallinnassa olevat tilat, k-m ²	167900	173800	172000	172000	172000
Hallinnassa olevat tilat hum ²	151700	156600	154955	154955	154955
Tehty työaika, henkilötyövuodet	35	35	35	35	35
* Toimintakulut, euro/as	127,37	131,40	139,59	144,07	142,05

* Toimintakulut, euro/hum ²	30,49	30,68	33,28	34,69	34,55
* Kokonaiskulut (sis poistot) euro/hum ²	31,73		35,18	36,71	36,72
* Hallinnassa olevat tilat/hlötyövuosi	4323	4474	4914	4914	4914
Pelastustoimi					
* Toimintakulut euro/as	58,67	58,22	53,10	53,89	54,80
* Toimintakate euro/asukas	-53,99	-53,51	-53,10	-53,89	-54,80
Ruokapalvelut					
Ateriat, kpl	1786217	1765000	1810217	1810217	1810217
Tehty työaika, henkilötyövuodet	76,5	81,1	79,3	79,3	79,3
Ostopalvelu %	0	0	0	0	0
* Toimintakulut euro/ateria	2,42	2,50	2,57	2,63	2,70
* Ateriat/henkilötyövuosi	23349	21763	22827	22827	22827
Siivouspalvelut					
Siivousala hum ²	111626	109000	117174	117174	117174
Tehty työaika, henkilötyövuodet	108,9	107,5	109,6	109,6	109,6
* Toimintakulut euro/as	86,12	93,04	98,26	99,99	102,02
* Toimintakulut euro/hum ²	27,94	31,21	30,98	31,84	32,81
* siivousala hum ² /henkilötyövuosi	1025	1014	1069	1069	1069
Asukasmäärä	36218	36580	36946	37315	37689

10.8 Ympäristölautakunta

10.8.1 Toiminnalliset muutokset

Kehittämis- ja elinkeinojaosto

Kehittämis- ja elinkeinojaosto perustettiin tarpeeseen panostaa kaupungin maankäytön kehittämiseen. Yleis- ja hankekaavoituksen edistämiseksi tarvittavia asiantuntijarahoja on varattu 272 000 € Tästä määrärahasta 180 000 € kohdentuu Hiidensalmen alueen ja korttelin 42 arkkitehtikilpailujen järjestämiseen. Määrärahaa tarvitaan lisäksi taajamayleiskaavan, osayleiskaavojen ja hankekaavojen perusselvityksiin, tieverkko- ja liikenneturvallisuussuunnitelman laatimiseen yhteistyössä tiehallinnon kanssa, keskustan liikennesuunnitelman päivitykseen, numeerisen ajantasa-asemakaavan laadintaan sekä ideasuunnitelmiin. Riittävät selvitykset yleiskaavatasolla mahdollistavat hyvän ja taloudellisen suunnittelun myös asemakaavatasolla sekä taloudellisen kaava-alueiden toteutuksen ja palveluiden oikean mitoituksen.

Maankäyttö ja ympäristö

Kaupunginhallituksen kehittämis- ja elinkeinojaoston sekä ympäristölautakunnan hyväksymän kaavoitusohjelman läpiviemi edellyttää riittäviä resursseja perusselvitysten tekemiseen ja vaihtoehtotarkasteluihin. Kolmen viime vuoden ajan perustietotyötä tehneen projektisuunnittelijan tehtävä esitetään vakinaistettavaksi ja asiantuntijamäärärahoihin korotusta vastaamaan päivitettyä kaavoitusohjelmaa.

Kaavoitusohjelma

	tavoitevuosi
PERUSTIEDOT, LÄHTÖTIEDOT	
Meluvaikutusalueet - kartan päivitys	2005
Rakennettavuuskartta - maaperä, pohjavesitasot	2005-2006
Liikuntapaikkaselvitys, kehityssuunnitelma	2005
Tieverkko ja liikenneturvallisuussuunnitelma	2006
Vanhan rakennuskannan inventointi	2005
Kulttuurimaiseman inventointi	2006
Ratalinjaus / kannattavuus	2006
Kaupungin palveluverkko 2020	2006
Paikallishistoria & nimistökartoitus	2007
Luontotiedot	2005-2006
YLEISKAAVOITUS	
Nummenkylä	2006
Karnainen	2006
Taajamaosayleiskaava	2007
Tytyri-Hiidensalmi	2007
Paloniemi	2006
Lempolan laajennus, Saukkolantie	2007
Routio	2008
Keskusta & Moisiopelto	2008

Muijala	2007
Pohjois-Lohjan haja-asutus 1	2008
Länsi-Lohjan haja-asutus	2009
Etelä-Lohjan haja-asutus	2010

ASEMAKAAVOITUS

Gunnarla	2005
Asemanrinne, tehostaminen	2005
Munkkaan jätekeskus	2006
Lindkulla	2006
Paloniemi, Rajaportti	2006
Immula	2006
Keskusta – Shell	2006
Keskusta – OP	2006
Porla	2006
Lasitehtaan alue	2006
Vappulan muutos	2006
Lempolan yritysalueet	2006
Karnaisten palvelualue	2006
Vienola	2006
Nummenkylän mastoalue	2007
Tynniharju- Ravirata	2007
Virkkala, Finnsementti	2007
Kisakallio	2007
Hiidensalmi, niemen kärki	2007
Paloniemi 2, Haukilahti	2007
Keskusta, (kortteli 18)	2007
Nummenkylä, Nälköönlampi laajennus	2007
Tytyrin tehdasalue / sisääntulotie	2007
Keskusta - kortteli 42	2007

Vuonna 2005 palkattiin maankäytön yksikköön uutena henkilöresurssina yleiskaavoittaja.

Lohjan keskusta-alueiden kehittämistyötä tiivistetään syksyllä 2005. Kaupunginarkkitehti osallistuu korttelikohtaisiin kehittämissyihin ja kaupunkisuunnittelujohtaja kutsuu kiinteistönomistajia kahdesti vuodessa keskustelemaan ja sopimaan yhteisistä kehittämistoimista. Korttelisuunnitelmien ja yhteisjärjestelyjen tutkimiseksi tarvitaan asiantuntijapalveluita. Kaupungin tulee osaltaan osallistua korttelisuunnitteluun ja laatia keskustan osayleiskaavan mahdollistavat suunnitelmat.

Kaavoituksen suunnittelujärjestelmää tulee kehittää siten, että havainnollistamista parannetaan ja vuorovaikutusmahdollisuuksia parannetaan. Lisäpanostusta asiantuntijapalveluihin on kohdennettu 6 000 €

Hiidensalmen osayleiskaavan pohjaksi järjestetään arkkitehtikilpailu. Kilpailun tulokset selviävät keväällä 2006. Osayleiskaava pyritään saamaan valmiiksi vuonna 2007 ja asemakaavoitus siten, että rakentaminen voisi käynnistyä 2008. Kaavatyötä varten on teetetty tutkimuksia maa-alueiden pilaantumisesta. Tehtyjen tutkimusten pohjalta pilaantuneisuutta, kustannusarviota ja mahdollisia puhdistustekniikoita ei vielä voida riittävän hyvin varmistaa. Hiidensalmen pilaantuneiden maiden tutkimusten täydentämiseen on varattu 10 000 €

Länsi-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään joukkoliikenteen seudullisen toiminnan koordinoimiseen yhteistä seudullista suunnittelijan virkaa. Joukkoliikenteen ja kuntien palveluliikenteen yhtenäinen koordinointi on tarpeellista. Lohjan kaupunki hankkii liikennepalveluja vuositasolla noin 1,9 miljoonalla eurolla ja Hiiden sekä Raaseporin alueen

kunnat yhteensä noin 8 miljoonalla eurolla. Seudullinen koordinointi on tärkeää palvelutason turvaamiseksi ja kehittämiseksi, kustannuskehityksen hillitsemiseksi sekä yhteisen edunvalvonnan kannalta.

Vuoden 2006 aikana on tarkoitus laatia perusselvitys joukko- ja palveluliikenteen kehittämisestä Länsi-Uudellamaalla. Selvityksen laatiminen sisältyy kuntaosuuksiin. Lohjan kustannusosuus on 10 000 €

Vuoden 2005 aikana käynnistyi alueellinen ympäristölupavalmistelu, jonka johdosta palkattiin määräaikainen ympäristötarkastaja 1.4.2006 - 31.3.2007 väliseksi ajaksi. Toiminnan lupatuloilla katetaan aiheutuvat kustannukset, jolloin nettovaikutus taloudessa arvioidaan olevan 0 €

Ympäristötoimintojen seudullisen yksikön toiminnan valmistelua jatketaan. Tavoitteena on yhteistoiminnan aloitus vuoden 2007 alusta Hiiden alueen kunnissa. Yhteistyön taustaselvityksenä on valmistunut alueellinen KEKO -selvitys. Seudullisella yhteistyöllä tavoitellaan niukkojen resurssien tehokkaampaa käyttöä, erikoistumista ja tätä kautta palvelun parantamista kaikissa alueen kunnissa. Lohjan kustannusosuus jatkovalmistelussa on 15 000 €

Hiidenveden kunnostusmäärärahaa korotettiin vuodelle 2005, jotta laajemman kunnostushankkeen valmistelu voisi edetä. Valtion tehtyä periaatepäätöksen hankkeeseen osallistumisesta varattiin vuoden 2006 talousarvioraamiin yhteensä 87 000 euroa. Vihdin kunta teki keväällä 2005 päätöksen, olla lähtemättä laajaan kunnostushankkeeseen. Hiidenveden kunnostukseen on varattu maksuosuutta vuodelle 2006 suppeamman kunnostushankkeen edellyttämä maksuosuus, jolloin raamiin varattua laajan hankkeen määrärahavarausta alennettiin. Asiantuntijapalvelujen kokonaisvaraus on 47 000 euroa. Hormajärvi -yhdistys on hakenut kaupungilta 10 000 euron kunnostusavustusta, jolla on tarkoitus tehdä mm. niittotöitä. Aiemmin yhdistys on saanut tukea 2 000 euroa vuodessa. Yhdistys on tilannut vuoden 2005 syksyllä valmistuvan laajan kunnostussuunnitelman (arvo 6 500 euroa) ja osoittanut näin aktiivisuutta järven tilan parantamiseen. Talousarvioon sisältyvän asiantuntijapalveluksiin varatun määrärahan jakaantuminen Hormajärven kunnostustoimiin ratkaistaan kunnostussuunnitelman valmistuttua.

Taloussuunnitelma sisältää LVI-tekniikan palkkaamisen tilapalvelun ja rakennusvalvonnan yhteisresurssiksi. Rakennusvalvonnan toiminnan painopiste on lupien käsittelyssä. Vuosittaiset lupamäärät ovat olleet hienoisessa kasvussa. Erityisesti tarkastustoimintaan tarvitaan lisäresursseja. Palkattava henkilö toimisi myös tilapalvelun lvi-tehtävissä. Rakennusvalvonnan osuus kustannuksista on 20 000 €

Taloussuunnitelma sisältää LVI-tarkastusmaksun käyttöönoton. Lisäresurssin myötä Lohjalla voidaan tarkastustoiminnan tasoa parantaa ja ottaa myös käyttöön monissa kunnissa käytössä oleva tarkastusmaksu. LVI-tarkastusmaksutuloja on arvioitu kertyvän 70 000 €

Kiinteistö ja kartastotoimi

Kiinteistötoimessa vuoden 2005 aikana käyttöön otetun uuden valtakunnallisen kiinteistötietojärjestelmän ylläpidon vastuualue laajenee kaavoituksen myötä. Ylläpitoalueen laajentamista entiselle rakennuskaava-alueelle selvitetään yhteistyössä maanmittauslaitoksen kanssa. Ylläpidosta aiheutuvat mahdolliset resurssitarpeet pyritään toteuttamaan sisäisin työjärjestelyin.

Talousarviovuonna myydään mm. Gunnarlan, Haukkavuoren ja Vappulan omakotitontteja.

Kiinteistötoimen tehtäviin heijastuu suoraan kaavoitusohjelman tiivistyminen. Tulosalueelle esitetään palkattavaksi kaupungingeodeetti, jonka tehtäviin kuuluu kiinteistöyksikön esimiestehtävät sekä paikkatietojärjestelmien kehittäminen. Tulosalueella on tapahtumassa eläketapahtumia vuosina 2006 ja 2007. Uuden viran vaikutus tehtäväjärjestelyjen kautta olisi noin 1/2 henkilötyövuotta. Esitetty varaus on 20 000 €

Kiinteistö- ja kartastotoimen ohjelmistopäivitykset edellyttävät lisäpanostusta. Normaalien päivitysten lisäksi vuonna 2006 ohjelmistoista Kuntiaisen Facta – tarvitsee päivityksen ja ArcView –ohjelmiston ylläpitomuutoksen. Päivityksiin on esitetty 10 000 €varaus.

10.8.2 Tunnusluvut ja suoritteet

Suoritteet ja tunnusluvut	2004 Tot	2005 Tavoite	2006 Tavoite	2007 Tavoite	2008 Tavoite
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
Maankäytön suunnittelu					
Hyväksytyt kaavat ha					
- yleiskaavat, ha	-	150	760	760	760
- asemakaavat, ha	88	50	75	75	75
- ranta-asemakaavat, ha	35	50	10	10	10
Kaavoitettua aluetta yhteensä, ha	5 119	5120	5180	5180	5180
Kaavoitettu tonttivaranto					
- omakotitontit, kpl	140	200	150	150	150
- rivitalotontit, kpl	50	40	40	40	40
- kerrostalotontit, kpl	20	15	10	10	10
- liike- ja teollisuustontit, kpl	70	50	50	50	50
Maa-ainesluvut, m ³	-	50 000	50000	50000	50000
Poikkeamisluvat, kpl	125	80	135	135	135
Joukkoliikenne					
- Tuetut matkat	318907	327 300	335 000	335 000	335 000
* Toimintakulut €/tuettu matka (netto)	0,51	0,49	0,53	0,54	0,56
Tehty työaika, henkilötyövuodet	8,2	8,7	10,3	10,3	10,3
* Toimintakulut €/asukas	21,18	13,05	24,03	24,20	24,64
* Toimintakate €/asukas	-15,73	-11,41	-18,18	-18,26	-18,61
Henkilötyövuosia/10 000 asukasta	2,26	2,40	2,79	2,76	2,73
Kiinteistö- ja kartastotoimi					
Maanhankinta, ha	11	30	50	50	50
Maanluovutus, ha	17	15	10	10	10
Omakotitontit, kpl	58	50	45	45	45
Rivitalotontit, kpl	0	3	5	5	5
Kerrostalotontit, kpl	1	2	2	2	2
Liike- ja teollisuustontit	4	5	5	5	5
Vapaa-ajantontit, kpl	0	0	0	0	0
Pohjakartta					
yhteensä, ha	8 450	8300	8300	8300	8300
täydennetty, ha	0	200	200	200	200
Rakennusten merkitsemisiä, kpl	207	150	150	150	150
Tonttijaot, kpl	32	20	25	25	25
Lohkomiset, kpl	88	40	70	70	70
Yleisten alueiden mittauksia, kpl	4	15	15	15	15
Tehty työaika, henkilötyövuodet	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7
* Toimintakulut, euroa/asukas	21,76	25,76	24,14	24,28	24,76
* Toimintakate, euroa/asukas	-7,84	-9,70	-9,45	-9,43	-9,74
Henkilötyövuosia/10 000 asukasta	6,5	6,0	6,4	6,4	6,3
Rakennusvalvonta					
- Rakennusluvut (+ilmoitukset), kpl	652	560	620	620	620
- Katselmus, kpl	1 745	1500	1800	1800	1800
Tehty työaika, henkilötyövuodet	4,3	4,3	4,8	4,8	4,8
* Toimintakulut, euroa/rakennuslupa	318,42	396,39	387,45	398,14	410,25
* Toimintatuotot, euroa/rakennuslupa	453,48	500,00	613,65	626,12	638,91
* Toimintakate, euroa/rakennuslupa	135,07	103,61	226,20	227,98	228,66
* Rakennusluvut/henkilötyövuosi	152	130	129	129	129
Ympäristö					
Tehty työaika, henkilötyövuodet	9,3	10,3	11,3	11,3	10,3

Ympäristönsuojelu/valvonta

Valvottavia ympäristölupia, kpl	107	110	110	110	110
Ympäristölakien mukaiset ratkaisut, kpl	21	35	55	55	55
Katselmuksia, kpl	332	350	350	350	350
*Nettomenot, euroa/asukas	7,45	7,64	7,49	7,62	7,79

Terveysvalvonta

Tarkastuksia, kpl	1 204	2000	2000	2000	2000
Laboratoriotutkimuksia, kpl	1 481	2000	2000	2000	2000
Eläinlääkärikäyntejä, kpl	2 500	2500	2500	2500	2500
Nettomenot euroa/asukas	9,35	9,57	9,82	9,76	9,78
Asukasmäärä	36218	36580	36946	37315	37689

TALouden YHTeENVETOTAULUKOT

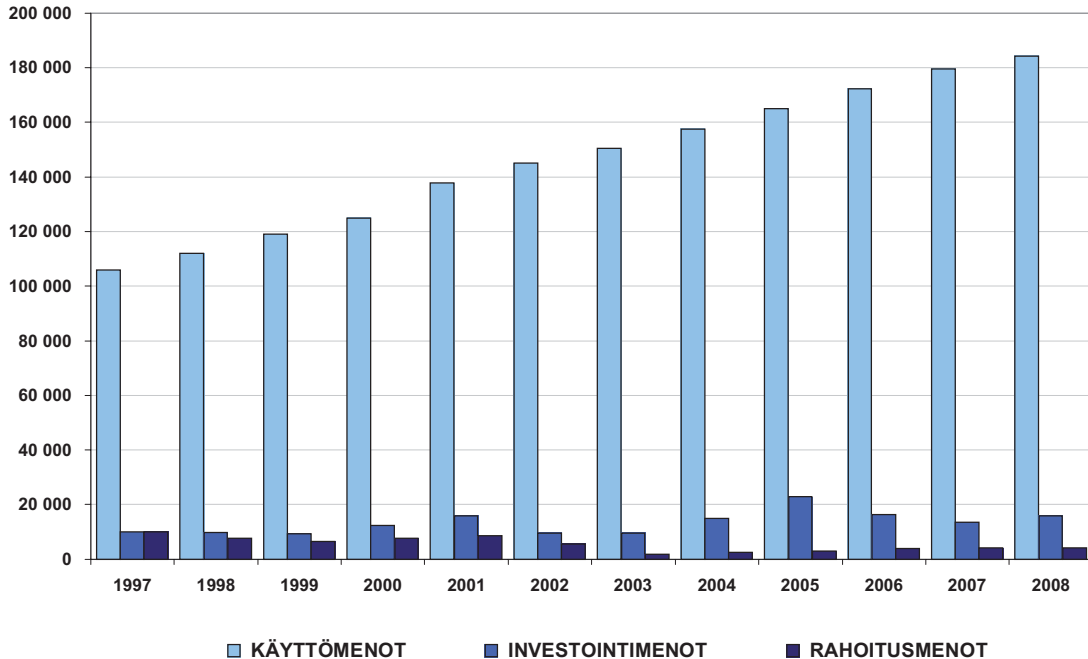
11

Kaikissa yhteenvetotaulukoissa menot ja tulot ovat bruttomääräisinä, jolloin tuloihin sisältyy henkilöstökorvaukset. Menoista ei ole vähennetty henkilöstökorvauksia tuloslaskelman tapaan.

MENOJEN KEHITYS 1997-2008(1000 eur) (ilman poistoja)

MENOT	TP 1997	TP 1998	TP 1999	TP 2000	TP 2001	TP 2002	TP 2003	TP 2004	2005	2006	2007	2008
KOKONAISMENOT	125 893	129 388	134 978	144 827	162 240	160 246	161 967	175 030	190 803	192 774	197 117	204 412
% kasvu		2,8	4,3	7,3	12,0	-1,2	1,1	8,1	9,0	1,0	2,3	3,7
Ulkoiset menot	116 023	118 665	123 706	132 928	149 560	147 043	148 344	161 132	176 332	177 539	181 448	188 336
Sisäiset menot	9 869	10 723	11 271	11 899	12 680	13 203	13 623	13 898	14 471	15 235	15 669	16 076
KÄYTTÖMENOT	105 886	112 108	119 037	124 929	137 730	145 032	150 433	157 542	165 019	172 363	179 576	184 337
% kasvu		5,9	6,2	4,9	10,2	5,3	3,7	4,7	4,7	4,5	4,2	2,7
% kokonaismenoista	84,1	86,6	88,2	86,3	84,9	90,5	92,9	90,0	86,5	89,4	91,1	90,2
Ulkoiset menot	96 016	101 397	107 778	113 061	125 050	131 836	136 810	143 680	150 548	157 128	163 907	168 261
Sisäiset menot	9 869	10 711	11 258	11 868	12 680	13 196	13 623	13 862	14 471	15 235	15 669	16 076
INVESTOINTIMENOT	9 923	9 679	9 437	12 260	15 949	9 611	9 650	15 031	22 878	16 461	13 474	15 929
Ulkoiset menot	9 923	9 667	9 424	12 229	15 949	9 611	9 650	14 995	22 878	16 461	13 474	15 929
Sisäiset menot	0	12	13	31	0	0	0	36	0	0	0	0
% kokonaismenoista	7,9	7,5	7,0	8,4	9,8	6,0	6,0	8,6	12,0	8,5	6,8	7,8
RAHOITUSMENOT	10 084	7 601	6 504	7 638	8 561	5 596	1 884	2 457	2 906	3 950	4 067	4 146
% muutos	0	-24,6	-14,4	17,4	12,1	-34,6	-66,3	30,4	18,3	35,9	3,0	1,9
% kokonaismenoista	8,0	5,9	4,8	5,3	5,3	3,5	1,2	1,4	1,5	2,0	2,1	2,0

MENOJEN KEHITYS 1997-2008 (1000 eur)
(ilman poistoja)

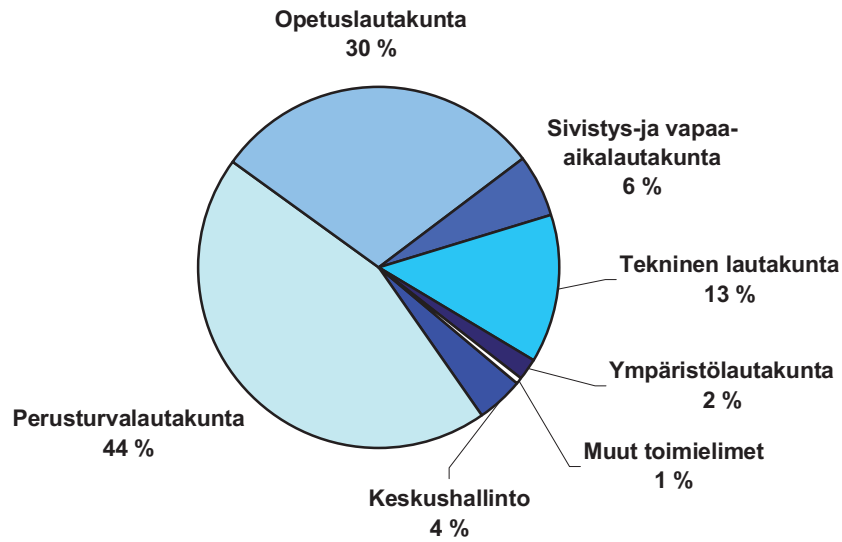

MENOT TOIMIELIMITÄIN 1998-2008 (1000 eur)

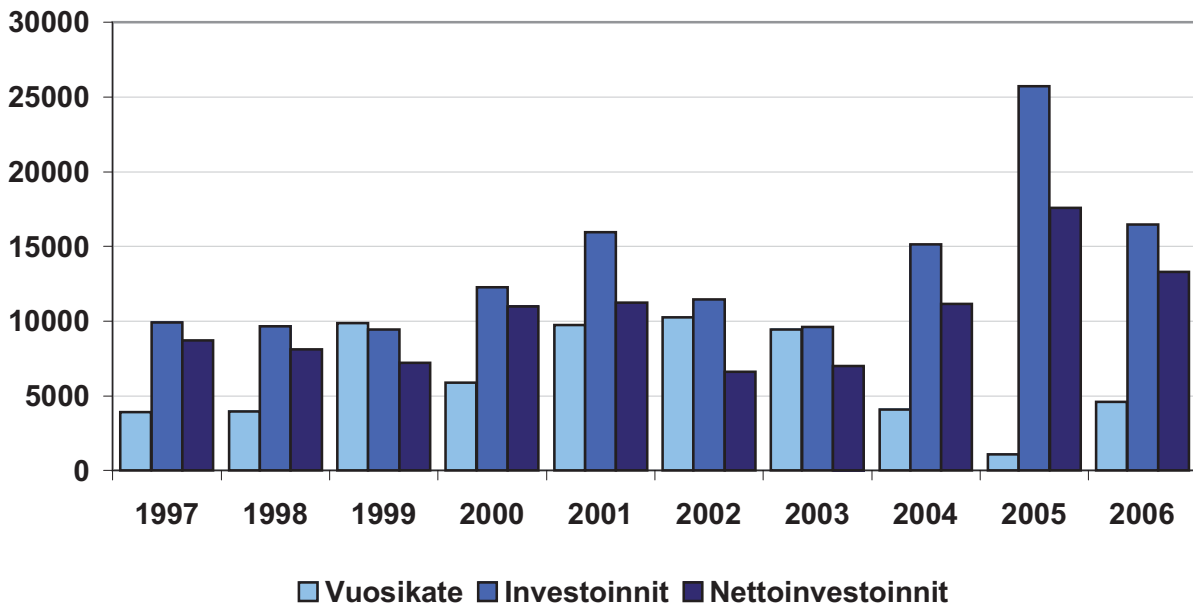
TOIMIELIN	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 KÄYTTÖTALOUS											
KESKUSVAALI- LAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	1	78	93	1	1	60	160	0	152	76	94
% kasvu		15 367	19,0	-99,3	48,7	5 900	166,7	-100,0	100,0	100,0	23,7
Ulkoiset menot	0	75	92	0	0	60	167	0	152	76	100
Sisäiset menot	1	3	1	1	1	0	-7	0	0	0	-6
TARKASTUSLAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	46	52	52	50	50	53	51	61	74	76	78
% kasvu		12,4	-0,3	-3,2	0,0	6,0	-3,8	19,6	21,3	2,7	2,6
Ulkoiset menot	42	47	47	46	47	50	45	54	68	69	71
Sisäiset menot	4	5	5	4	3	3	6	7	6	7	7
YLEINEN LUOTTAMUS- HENKILÖHALLINTO											
Kokonaismääräraha	502	427	484	592	685	708	714	668	676	693	713
% kasvu		-15,0	13,5	22,2	15,7	3,4	0,8	-6,4	1,2	2,5	2,9
Ulkoiset menot	426	328	400	508	580	628	605	603	590	605	623
Sisäiset menot	76	98	84	84	105	80	109	65	86	88	90
KESKUSHALLINTO											
Kokonaismääräraha	8 559	8 434	7 419	6 672	6 860	6 512	7 674	7 472	7 252	7 442	7 654
% kasvu		-1,5	-12,0	-10,1	2,8	-5,1	17,8	-2,6	-2,9	2,6	2,8
Ulkoiset menot	7 740	7 600	6 494	6 187	6 365	5 999	7 533	7 343	5 106	7 607	4237
Sisäiset menot	818	834	925	485	495	513	141	129	2 146	-165	3 417
PERUSTURVALAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	57 525	61 788	65 078	74 112	78 918	67 521	70 546	75 242	77 155	81 982	84 119
% kasvu		7,4	5,3	13,9	6,5	-14,4	4,5	6,7	2,5	6,3	2,6
Ulkoiset menot	54 339	58 220	61 227	69 522	74 164	64 271	68 436	73 188	68 297	79 062	70 175
Sisäiset menot	3 186	3 568	3 851	4 590	4 754	3 250	2 110	2 054	8 858	2 920	13 944
OPETUSLAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	20 582	21 465	23 358	25 671	27 100	43 485	45 643	47 468	51 029	52 437	53 949
% kasvu		4,3	8,8	9,9	5,6	60,5	5,0	4,0	7,5	2,8	2,9
Ulkoiset menot	16 126	16 927	18 629	20 534	21 827	36 196	45 572	47 402	50 910	52 316	53 824
Sisäiset menot	4 456	4 537	4 729	5 137	5 273	7 289	71	66	119	121	125
SIVISTYS- JA VAPAA-AIKA- LAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	6 567	7 189	8 545	8 640	9 238	8 659	9 185	9 384	9 869	10 128	10 417
% kasvu		9,5	18,9	1,1	6,9	-6,3	6,1	2,2	5,2	2,6	2,9
Ulkoiset menot	5 916	6 474	7 750	7 781	8 419	7 898	8 741	8 887	9 258	9 502	9 775
Sisäiset menot	651	714	794	859	819	761	444	497	611	626	642
TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	16 224	17 360	17 765	19 792	19 929	21 063	20 867	21 515	22 604	23 258	23 730
% kasvu		7,0	2,3	11,4	0,7	5,7	-0,9	3,1	5,1	2,9	2,0
Ulkoiset menot	14 897	16 055	16 446	18 434	18 349	19 511	19 351	19 986	21 000	21 615	22044,0
Sisäiset menot	1 328	1 305	1 319	1 358	1 580	1 552	1 516	1 529	1 604	1 643	1 686
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	2 102	2 246	2 135	2 200	2 250	2 372	2 702	3 210	3 551	3 483	3 583
% kasvu		6,8	-4,9	3,1	2,3	5,4	13,9	18,8	10,6	-1,9	
Ulkoiset menot	1 910	2 052	1 976	2 037	2 084	2 198	2 548	2 938	3 308	3 234	3327
Sisäiset menot	192	194	159	163	166	174	154	272	243	249	256

TOIMIELIN	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
KÄYTTÖTALOUS (yhteensä)											
Kokonaismääräraha	112 108	119 037	124 929	137 730	145 032	150 433	157 542	165 019	186 035	179 576	184 337
% kasvu		6,2	4,9	10,2	5,3	3,7	4,7	4,7	12,7	-3,5	2,7
Ulkoiset menot	101 397	107 779	113 061	125 049	131 836	136 810	152 998	160 400	172 362	174 086	164 176
Sisäiset menot	10 711	11 258	11 868	12 681	13 196	13 623	4 544	4 619	13 673	5 490	20 161
2 INVESTOINNIT											
KAUPUNGINHALLITUS	534	1 353	1 766	3 310	992	983	780	800	1 215	900	900
% investoinneista	5,5	14,3	14,4	20,8	10,3	10,2	5,2	3,5	7,4	6,7	5,7
PERUSTURVA-LAUTAKUNTA	1 020	1 098	2 049	172	263	98	125	140	900	815	170
% investoinneista	10,5	11,6	16,7	1,1	2,7	1,0	0,8	0,6	5,5	6,0	
OPETUSLAUTAKUNTA	12	145	381	213	34	310	104	343	480	189	279
% investoinneista	0,1	1,5	3,1	1,3	0,4	3,2	0,7	1,5	2,9	1,4	1,8
SIVISTYS- VAPAA-AIKA-LAUTAKUNTA	135	126	38	16	112	84	242	731	100	85	85
% investoinneista	1,4	1,3	0,3	0,1	1,2	0,9	1,6	3,2	0,6	0,6	0,5
TEKNINEN LAUTAKUNTA	7 923	6 659	7 959	12 170	8 180	8 131	13 730	20 665	13 716	11 435	14 445
Ulkoiset menot	7 911	6 646	7 928	12 152	8 180	8 131	13 730	20 665	13 716	11 435	14 445
Sisäiset menot	12	13	31	18	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
% investoinneista	82,0	70,7	65,1	76,4	85,0	84,3	91,3	90,9	83,3	84,9	90,7
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	54	56	68	66	38	44	50	50	50	50	50
% investoinneista	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,5	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3
2 INVESTOINNIT (yhteensä)	9 679	9 437	12 260	15 949	9 611	9 650	15 031	22 729	16 461	13 474	15 929
Ulkoiset menot	9 667	9 424	12 229	15 929	9 619	9 650	15 031	22 729	16 461	13 474	15 929
Sisäiset menot	12	13	31	18	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
muutos-%		-2,5	29,9	30,1	-39,7	0,4	55,8	51,2	-27,6	-18,1	-18,1
3 RAHOITUS (yhteensä)	7 601	6 504	7 638	8 561	5 596	1 884	2 457	2 906	3 950	4 067	4 146
muutos-%		-14,4	17,4	12,1	-34,6	-66,3	30,4	18,3	35,9	3,0	1,9
MÄÄRÄRAHAT (yhteensä)	129 388	134 978	144 827	162 240	160 246	161 966	175 030	190 803	192 774	197 117	204 412
Kasvu %		4,3	7,3	12,0	-1,2	1,1	8,1	9,0	1,0	2,3	4
Ulkoiset menot	118 665	123 706	132 928	149 539	147 051	148 344	170 486	186 035	192 773	191 627	184 251,0
Sisäiset menot	10 723	11 271	11 899	12 699	13 196	13 622	4 544	4 768	1	5 490	20161,0

Käyttötalousmenot toimielimittäin 2006

Tulorahoitus ja investoinnit

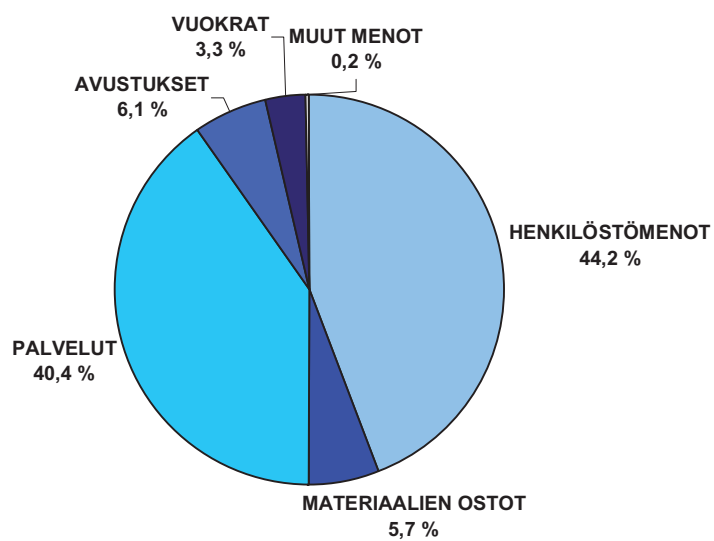

MENOT LAJEITTAIN 1998-2008 (1000 eur)

MENOLAJI	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 KÄYTTÖTALOUS											
01 Palkat	39 647	41 894	43 356	46 502	49 143	51 579	53 149	55 315	58 021	59 561	61 360
Kasvu %		5,7	3,5	7,3	5,7	5,0	3,0	4,1	4,9	2,7	3,0
%-käyttömenoista	35,3	35,2	34,7	33,8	33,9	34,3	33,7	33,5	33,7	33,2	33,3
Henkilöstösivukulut	10 341	11 775	12 391	13 687	14 790	15 201	16 171	17 494	18 222	18 791	19 452
Kasvu %		13,9	5,2	10,5	8,1	2,8	6,4	8,2	4,2	3,1	3,5
%-käyttömenoista	9,2	9,9	9,9	9,9	10,2	10,1	10,3	10,6	10,6	10,5	10,6
03 Eläkkeet	295	73	71	74	70	65	0	0	0	0	0
Kasvu %		-75,2	-3,2	4,5	-5,4	-7,1	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
%-käyttömenoista	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
04 Materiaalin ostot	6 725	7 005	6 780	7 508	7 702	8 600	9 235	9 085	9 751	10 145	10 338
Kasvu %		4,2	-3,2	10,7	2,6	11,7	7,4	-1,6	7,3	4,0	1,9
%-käyttömenoista	6,0	5,9	5,4	5,5	5,3	5,7	5,9	5,5	5,7	5,6	5,6
Ulkoiset menot	6 571	6 815	6 585	7 285	7 489	8 367	9 006	8 736	9 492	9 881	10 077
Sisäiset menot	154	190	195	223	213	233	229	349	259	264	261
05 Asiakaspalvelujen ostot	27 395	29 152	31 507	35 884	38 711	39 749	42 982	45 949	46 589	49 151	50 429
Kasvu %		6,4	8,1	13,9	7,9	2,7	8,1	6,9	1,4	5,5	2,6
%-käyttömenoista	24,4	24,5	25,2	26,1	26,7	26,4	27,3	27,8	27,0	27,4	27,4
Ulkoiset menot	27 092	28 890	31 224	35 642	38 469	39 474	42 968	45 619	46 587	49 149	50 427
Sisäiset menot	304	262	283	242	242	275	14	330	2	2	2
06 Muiden palvelujen ostot	14 275	15 133	16 827	19 159	19 848	20 407	21 255	22 068	23 062	24 317	24 796
Kasvu %		6,0	11,2	13,9	3,6	2,8	4,2	3,8	4,5	5,4	2,0
%-käyttömenoista	12,7	12,7	13,5	13,9	13,7	13,6	13,5	13,4	13,4	13,5	13,5
Ulkoiset menot	7 167	7 734	9 038	10 817	10 967	11 260	11 615	12 410	12 388	13 344	13 530
Sisäiset menot	7 109	7 398	7 789	8 342	8 881	9 147	9 640	9 658	10 674	10 973	11 266
07 Avustukset	7 586	7 693	8 076	8 778	9 020	8 980	8 939	9 174	10 597	10 806	11 002
Kasvu %		1,4	5,0	8,7	2,8	-0,4	-0,5	2,6	15,5	2,0	1,8
%-käyttömenoista	6,8	6,5	6,5	6,4	6,2	6,0	5,7	5,6	6,1	6,0	6,0
Ulkoiset menot	7 538	7 651	8 040	8 730	8 994	8 945	8 913	9 135	10 597	10 806	11 002
Sisäiset menot	47	42	35	48	26	35	26	39	0	0	0
08 Vuokrat	5 734	5 977	5 514	5 845	5 461	5 587	5 452	5 861	5 771	6 452	6 599
Kasvu %		4,2	-7,7	6,0	-6,6	2,3	-2,4	7,5	-1,5	11,8	2,3
%-käyttömenoista	5,1	5,0	4,4	4,2	3,8	3,7	3,5	3,5	3,3	3,6	3,6
Ulkoiset menot	2 636	2 611	1 949	2 021	1 629	1 654	1 533	1 653	1 472	2 022	2 050
Sisäiset menot	3 098	3 366	3 565	3 824	3 832	3 933	3 919	4 208	4 299	4 430	4 549
13 Muut rahoitusmenot	27	198	297	129	112	0	0	0	0	0	0
Kasvu		625,3	50,3	-56,6	-13,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
%-käyttömenoista	0,02	0,17	0,24	0,09	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
Muut menot	83	138	19	0	0	0	359	186	349	355	362
KÄYTTÖTALOUDEEN											
MENOT	112 191	119 174	124 929	137 730	145 032	150 433	157 542	165 132	172 362	179 576	184 338
Kasvu %		6,2	4,8	10,2	5,3	3,7	4,7	4,8	4,4	4,2	2,7
% kokonaismenoista	86,7	88,2	86,3	84,9	90,5	92,9	90,0	86,5	89,4	91,1	90,2
Ulkoiset menot	101 480	107 916	113 061	125 049	131 836	136 810	143 714	150 548	157 128	163 909	168 260
Sisäiset menot	10 711	11 258	11 868	12 679	13 196	13 623	13 828	14 584	15 234	15 669	16 078

Käyttötalousmenot lajeittain 2006

MENOLAJI	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
INVESTOINTIMENOT	9 679	9 437	12 260	15 949	9 611	9 650	15 031	22 878	16 461	13 474	15 929
Ulkoiset menot	9 679	9 424	12 260	15 949	9 619	9 650	15 031	22 878	16 461	13 474	15 929
Sisäiset menot	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% kokonaismenoista	7,5	7,0	8,5	9,8	6,0	6,0	8,6	12,0	8,5	6,8	7,8

3 RAHOITUS

07 Avustukset	421	388	782	0	0	0	0	0	0	0	0
09 Arvonlisäveron takaisinperintä	4 970	5 122	5 459	5 929	0	0	0	0	0	0	0
11 Korot	1 294	762	1 186	1 249	766	842	871	1 327	1 320	1 436	1 523
13 Muu rahoitusmenot	194	493	0	1 554	17	30	0	0	0	0	0
15 Siirrot rahastoihin	1 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Talousarviolainojen lyhennykset	389	149	209	119	4 059	1 012	1 586	1 579	2 630	2 631	2 623
17 Lainananto	28	0	0	1 261	753	0	0	0	0	0	0
19 Poistoerot	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAHOITUSMENOT	7 601	6 504	7 638	8 561	5 596	1 884	2 457	2 906	3 950	4 067	4 146
Muutos- %		-14,4	17,4	12,1	-34,6	-66,3	30,4	18,3	35,9	3,0	1,9
% kokonaismenoista	5,9	4,8	5,3	5,3	3,5	1,2	1,4	1,5	2,0	2,1	2,0

MENOT YHTEENSÄ	129 471	135 115	144 827	162 240	160 246	161 967	175 030	190 916	192 773	197 117	204 413
Kasvu %		4,4	7,2	12,0	-1,2	1,1	8,1	9,1	1,0	2,3	6,0
Ulkoiset menot	118 760	123 843	132 928	149 560	147 043	148 344	161 202	176 332	177 539	181 450	188 335
Sisäiset menot	10 711	11 271	11 899	12 680	13 203	13 623	13 828	14 584	15 234	15 669	16 078

TULOT LAJEITTAIN 1998-2008 (1000 eur)

TULOLAJI	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 KÄYTTÖTALOUS											
Myyntitulot	14 316	14 325	14 748	15 873	16 696	17 845	19 306	19 577	20 837	22 744	23 338
Kasvu %		0,1	3,0	7,6	5,2	6,9	8,2	1,4	6,4	9,2	2,6
Ulkoiset tulot	6 932	6 674	6 722	7 245	7 547	8 337	9 456	9 302	10 446	11 995	12 285
Sisäiset tulot	7 384	7 651	8 026	8 628	9 149	9 508	9 850	10 275	10 391	10 749	11 053
Maksut	5 995	6 249	6 561	6 525	7 305	7 367	7 544	8 088	8 081	8 488	8 651
Kasvu %		4,2	5,0	-0,6	12,0	0,8	2,4	7,2	-0,1	5,0	1,9
Ulkoiset tulot	5 712	6 005	6 295	6 330	7 126	7 179	7 429	7 853	8036	8441	8603
Sisäiset tulot	282	243	267	195	179	188	115	235	45	47	48
Henkilöstökorvaukset	499	573	497	563	666	619					
Kasvu %		14,9	-13,3	13,2	18,3	-7,1	-100,0				
Tuet ja avustukset	934	1 150	1 600	1 729	1 955	2 901	2 967	3 004	1 808	1 779	1 751
Kasvu %		23,1	39,1	8,1	13,1	48,4	2,3	1,2	-39,8	-1,6	-1,6
Muu tuotot	523	736	886	944	991	1 074	1 041	977	973	992	1 012
Kasvu %		40,6	20,4	6,6	5,0	8,4	-3,1	-6,1	-0,4	2,0	2,0
Vuokrat	5 998	6 979	6 674	6 803	6 755	6 837	6 787	7 128	7 645	7 804	7 991
Kasvu %		16,4	-4,4	1,9	-0,7	1,2	-0,7	5,0	7,3	2,1	2,4
Ulkoiset tulot	2 942	3 608	3 076	2 951	2 883	2 864	2 859	2 841	3 319	3 370	3 438
Sisäiset tulot	3 056	3 371	3 598	3 852	3 872	3 973	3 928	4 287	4 326	4 434	4 553
Valtionosuudet	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kasvu %		-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0
Korot	10	8	7	0	6	0	0	0	0	0	0
Kasvu %		-18,0	-16,0	-100,0	0	0	0	0	0	0	0
Muu rahoitustulot	168	214	23	6	34	0	0	0	0	0	0
Kasvu %		27,3	-89,2	-74,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0
Siirrot rahastoista	81	101	172	72	70	0	0	0	0	0	0
Kasvu %		25,0	70,2	-58,1	-2,8	-100,0	0,0	0,0	0,0	0	0
KAYTTOTALOUDEN											
TULOT	28 561	30 336	31 168	32 515	34 478	36 643	37 646	38 773	39 345	41 808	42 744
Kasvu %		6,2	2,7	4,3	6,0	6,3	2,7	3,0	1,5	6,3	2,2
Ulkoiset tulot	17 838	19 070	19 278	19 840	21 278	22 974	23 753	23 976	24 583	26 578	27 090
Sisäiset tulot	10 723	11 266	11 890	12 675	13 200	13 669	13 893	14 797	14 762	15 230	15 654
INVESTOINTITULOT											
Ulkoiset tulot	2 567	2 577	1 559	4 879	3 379	3 152	3 587	5 812	3 839	4 456	5030
Sisäiset tulot	0	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muutos %		1,7	-40,3	213,0	-30,7	-6,7	13,8	62,0	-33,9	16,1	12,9

TULOLAJI	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

3 RAHOITUSTULOT

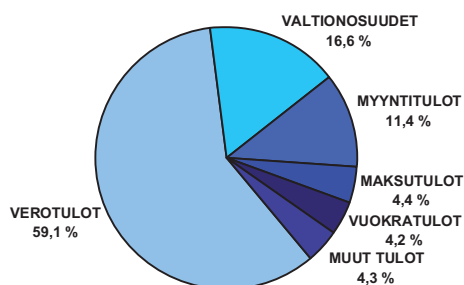
Valtionosuudet	17 869	17 544	18 022	18 411	20 108	23 240	24 956	26 626	30 334	31 776	33 298
Verotulot	75 279	85 651	86 666	101 607	98 799	98 361	98 361	102 355	107 835	111 457	116 294
Korkotulot	1 150	1 056	1 732	781	667	326	327	276	273	257	247
Muut rahoitustulot	15	32	176	133	50	567	588	460	492	492	492
Siirrot rahastoista	131	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Talousarviolainojen otto	84	168	0	146	3 605	11 532		0	0	0	0
Antolainojen lyhennykse	231	345	182	1 251	124	64	1 724	437	434	413	392
Lunastuslainat	1 113	1 122	2 275	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistoerot	19	22	22	21	21	21	0	0	0	0	0

RAHOITUSTULOT	95 890	105 986	109 075	122 350	123 374	134 111	125 956	130 154	139 368	144 395	150 723
Kasvu %		10,5	2,9	12,2	0,8	8,7	-6,1	3,3	7,1	3,6	4,4

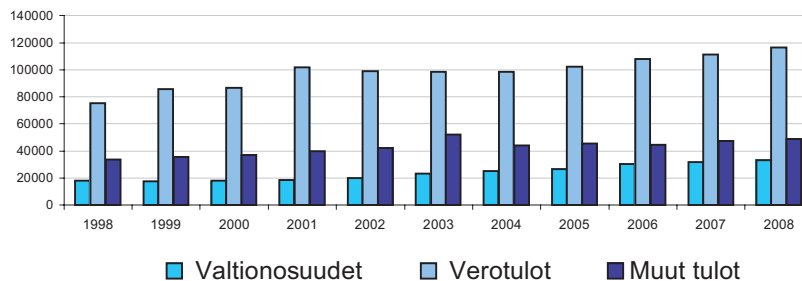
TULOT YHTEENSÄ	127 019	138 932	141 802	159 744	161 231	173 906	167 188	174 739	182 551	190 658	198 496
Kasvu %		9,4	2,1	12,7	0,9	7,9	-3,9	4,5	4,5	4,4	4,1
Ulkoiset tulot	116 296	127 633	129 911	147 069	148 031	160 237	153 295	159 942	167 789	175 428	182 842
Sisäiset tulot	10 723	11 299	11 890	12 675	13 200	13 669	13 893	14 797	14 762	15 230	15 654

LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN JA TOIMINTAPÄÄOMAN MUUTOS	406	7 842	16 149	10 222	6 458	5 915
--	------------	--------------	---------------	---------------	--------------	--------------

Tulot lajeittain 2006

Käyttötalouden tulot

KÄYTTÖTALouden MENOT TOIMIELIMITTÄIN JA LAJEITTAIN 2006 (1000 eur)

MENOLAJI	Keskusvaali- lautakunta	Tarkastus- lautakunta	Yleinen luot- tamushenk. hallinto	Keskus- hallinto	Perusturva- lautakunta	Opetus- lautakunta	Sivistys- ja vapaa-aika- lautakunta	Tekninen lautakunta	Ympäristö- lautakunta
Palkat	101	26	362	2 651	15 529	26 018	4 081	7 757	1 495
% -osuus menoista	66,4	35,7	53,5	36,6	20,1	51,0	41,3	34,3	42,1
Muut henkilöstösivukulut	22	2	19	194	1 164	1 899	302	568	110
% -osuus menoista	14,6	2,2	2,8	2,7	1,5	3,7	3,1	2,5	3,1
Eläkekulut	4	6	31	634	4 652	5 606	917	1 752	341
% -osuus menoista	2,9	7,9	4,7	8,7	6,0	11,0	9,3	7,7	9,6
Materiaalin ostot	10	1	26	328	1 944	1 108	542	5 741	48
% -osuus menoista	6,8	1,9	3,9	4,5	2,5	2,2	5,5	25,4	1,4
Ulkoiset menot	10	1	26	36	1 668	1 108	528	5 502	48
Sisäiset menot	0	0	0	292	276	0	14	239	0
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0	41 488	1 175	1 892	2 000	34
% -osuus menoista	0,0	0,0	0,0	0,0	53,8	2,3	19,2	8,8	1,0
Ulkoiset menot	0	0	0	0	37 486	1 175	1 892	2 000	34
Sisäiset menot	0	0	0	0	4 003	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	14	37	216	3 181	4 470	8 462	1 219	4 013	1 449
% -osuus menoista	9,2	50,7	31,9	43,9	5,8	16,6	12,4	17,8	40,8
Ulkoiset menot	14	32	135	1 655	1 954	2	942	2 981	1 269
Sisäiset menot	0	5	81	1 526	2 516	8 460	277	1 031	179
Avustukset	0	0	7	59	6 030	4 103	203	191	5
% -osuus menoista	0,0	0,0	1,0	0,8	7,8	8,0	2,1	0,8	0,1
Ulkoiset menot	0	0	7	25	5 247	4 103	203	191	5
Sisäiset menot	0	0	0	34	783	0	0	0	0
Vuokrat	0	1	7	195	1 787	2 561	702	453	65
% -osuus menoista	0,0	1,6	1,1	2,7	2,3	5,0	7,1	2,0	1,8
Ulkoiset menot	0	0	2	96	1 078	2 561	383	119	1
Sisäiset menot	0	1	5	100	709	0	320	334	64
Muut toimintakulut	0	0	8	10	90	96	11	129	4
% -osuus menoista	0,0	0,0	1,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,6	0,1
Ulkoiset menot	0	0	8	2	87	96	11	129	4
Sisäiset menot	0	0	0	7	4	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% -osuus menoista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muu rahoitusmenot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% -osuus menoista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

KÄYTTÖTALouden MENOT	152	74	676	7 252	77 155	51 029	9 869	22 604	3 551
Ulkoiset menot	152	67	590	5 328	69 648	42 569	9 258	21 000	3 308
Sisäiset menot	0	7	86	1 925	7 507	8 460	611	1 604	243

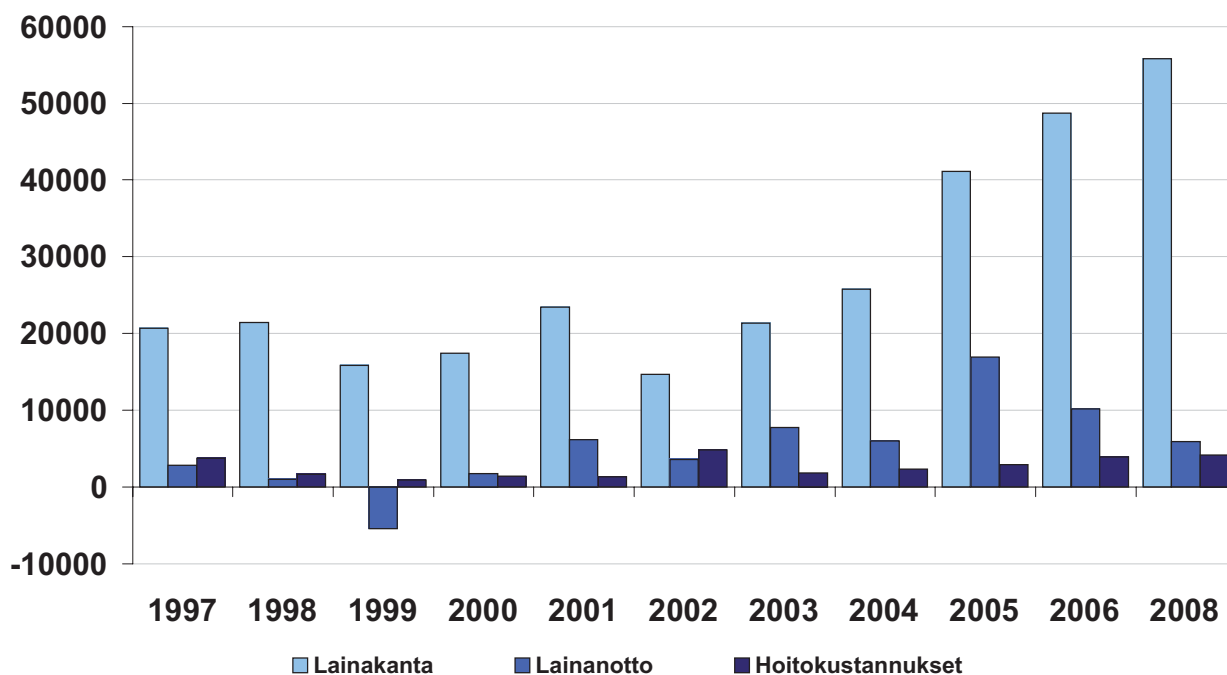
KÄYTTÖTALouden TULOT TOIMIELIMITTÄIN JA LAJEITTAIN 2006 (1000 eur)

TULOLAJI	Keskusvaali- lautakunta	Tarkastus- lautakunta	Yleinen luot- tamushenk. hallinto	Keskus- hallinto	Perusturva- lautakunta	Opetus- lautakunta	Sivistys- ja vapaa-aika- lautakunta	Tekninen lautakunta	Ympäristö- lautakunta
Myyntitulot	-2	1	8	2 113	2 131	1 110	546	14 691	240
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	75,6	22,8	34,5	32,4	70,4	17,8
Ulkoiset tulot	-2	0	8	102	1 851	1 110	514	5 539	240
Sisäiset tulot	0	1	0	2 011	280	0	31	9 152	0
Maksut	0	0	-4	111	4 283	1 982	843	309	557
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	1,0	45,9	61,7	50,1	1,5	41,2
Ulkoiset tulot	0	0	0	98	3 692	1 982	841	309	532
Sisäiset tulot	0	0	-4	14	591	0	2	0	24
Henkilöstökorvaukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuet ja avustukset	95	0	0	297	1 068	27	118	26	176
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	10,6	11,4	0,8	7,0	0,1	13,0
Muut tuotot	0	0	7	271	613	19	39	16	7
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	9,7	6,6	0,6	2,3	0,1	0,5
Vuokrat	0	0	0	4	1 235	75	136	5 824	371
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	0,1	13,2	2,3	8,1	27,9	27,4
Ulkoiset tulot	0	0	0	1	1 212	75	135	1 582	371
Sisäiset tulot	0	0	0	3	23	0	2	4 242	0
Muut rahoitustulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot rahastoista	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KÄYTTÖTALouden TULOT	93	1	11	2 797	9 331	3 213	1 682	20 865	1 350
Ulkoiset tulot	93	0	15	769	8 437	3 213	1 647	7 471	1 326
Sisäiset tulot	0	1	-4	2 027	894	0	35	13 395	24

LAINAKANTA, LAINANOTTO JA HOITOKUSTANNUKSET VUOSINA 1996-2008 (1000 eur)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lainakanta	20 434	20 687	21 431	15 875	17 391	23 466	14 650	21 370	25 784	41 105	48 675	52 544	55 821
eur/asukas	601	605	623	456	493	661	411	594	712	1 124	1 317	1 408	1 481
Lainanotto	3791	2 818	1 009	-5425	1 766	6 194	3 605	7 732	6 000	16 900	10 200	6 500	5 900
(pitkä- ja lyhytaikaiset) eur/asukas	11,15	82,47	29,31	-155,93	50,11	174,35	101,13	215,08	165,66	462,00	276,08	174,19	156,54
Korot	1 330	1 210	1 294	762	1 186	1 232	743	782	715	1 320	1 308	1 424	1 511
eur/asukas	39,13	35,41	37,59	21,89	33,65	34,68	20,84	21,75	19,74	36,09	35,40	38,16	40,09
Lyhennykset	974	2 562	389	149	209	119	4 059	1 012	1 586	1 579	2 630	2 631	2 623
eur/asukas	28,66	74,97	11,31	4,27	5,94	3,35	113,87	28,15	43,79	43,17	71,18	70,51	69,60
Hoitokustannukset yht.	2 305	3 772	1 683	910	1 395	1 351	4 802	1 794	2 301	2 899	3 938	4 055	4 134
eur/asukas	67,79	110,38	48,91	26,17	39,59	38,03	134,71	49,90	63,53	79,25	106,59	108,67	109,69

Lainakanta, lainanotto ja hoitokustannukset 1997-2008

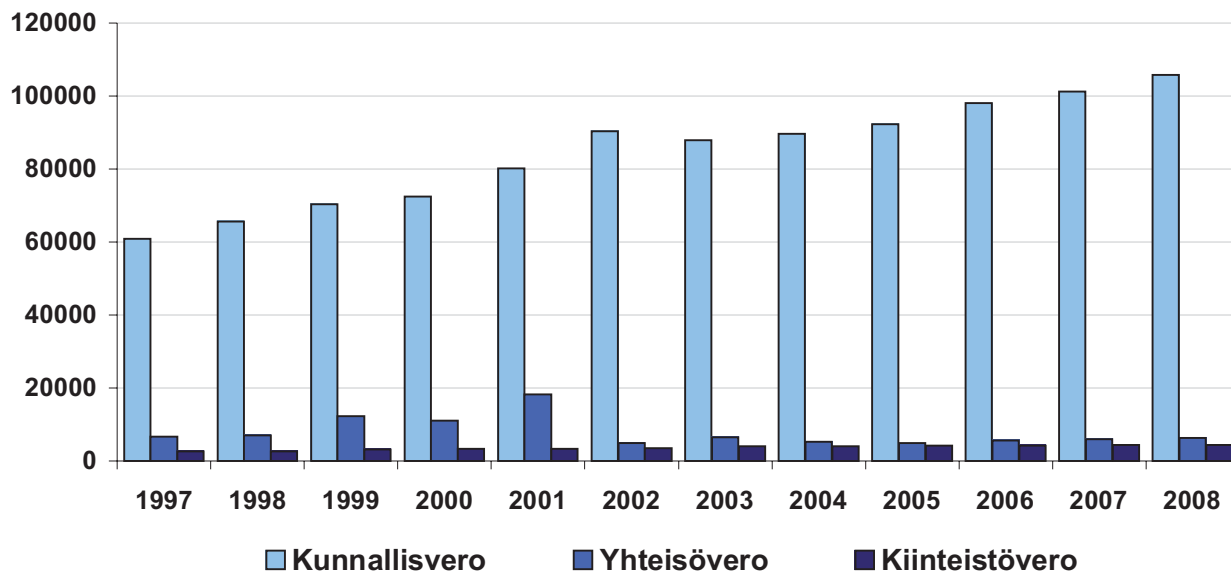

VEROTULOT VUOSINA 1997-2008 (1000 eur)

Vuosi	Henkilökoht. verotettava tulo	Kasvu %	Verotettava tulo/asukas eur	Kasvu %	Kunnallisvero	Yhteisövero	Kiinteistövero	Muut verot	Verotulot yht.
1997	368 656		10 788		60 785	6 557	2 671	35	70 048
1998	393 114	6,6	11 421	5,9	65 603	7 054	2 589	32	75 279
1999	413 050	5,1	11 872	3,9	70 308	12 197	3 115	31	85 651
2000	434 277	5,1	12 322	3,8	72 360	11 046	3 233	31	86 670
2001	460 539	6,0	12 963	5,2	80 079	18 155	3 341	31	101 606
2002	475 073	3,2	13 259	2,3	90 376	4 929	3 464	30	98 799
2003	485 096	2,1	13 473	1,6	87 841	6 499	3 990	33	98 363
2004	493 100	1,6	13 615	1,0	89 629	5 216	3 957	31	98 833
2005	512 000	3,8	13 997	2,8	92 300	4 835	4 162	33	101 330
2006	531 000	3,7	14 372	2,7	97 976	5 585	4 242	32	107 835
2007	554 000	4,3	14 847	3,3	101 144	6 003	4 278	32	111 457
2008	577 000	4,2	15 310	3,1	105 719	6 205	4 338	33	116 295

Verotulojen kehitys 1997-2008

LOHJAN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖMÄÄRÄ 1997-2008 (VAKAINEN HENKILÖKUNTA)

TOIMIELIN/TULOSALUE	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
TARKASTUSLAUTAKUNTA	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3
YLEINEN LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kaupunginhallitus	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
KESKUSHALLINTO, YHTEENSÄ	80,4	77	69,9	68,2	69,1	68,6	73,6	74,2	74,8	77,5	77,5	77,5
Energiapalvelut			0,6	0,6	0,6	0	0	0	0	0	0	0
Elinkeinopalvelut	12	12	6,5	6,5	8	8	12	14	6,6	6,6	6,6	6,6
Hallinto- ja talouspalvelut	26,4	26,4	26,0	25,4	23,5	26,5	26,5	25,5	26	27,7	27,7	27,7
Henkilöstöpalvelut	13	13	13,6	13,3	14,6	14,6	14,6	14,7	14,7	15,7	15,7	15,7
Oikeuspalvelut	13	13	12	12	11	10	10	10	10,5	10,5	10,5	10,5
Tietohallinto	11	11	7,4	7,4	7,4	8,5	9,5	9	16	16	16	16
Puheviestintä			3,8	3	4	1	1	1	1	1	1	1
PERUSTURVALAUTAKUNTA	408	405	404	407	436	465,5	479,7	486,5	493,0	494,0	557,0	557,0
Hallinto- ja talouspalvelut	17	15	13	13	13,5	13,5	18,5	13	11	11	11	11
Vanhus- ja vammaispalvelut	92	109,8	110,8	110,8	117,8	124,8	132,4	156	159	159	159	159
Sosiaalityö	18	17	17	17	25	26,5	26,5	29,5	32,5	33,5	33,5	33,5
Perusterveydenhuollon avopalvelut	156,5	156,5	156,5	159,5	166,5	177,5	179,1	113,5	115	115	151	151
Suun terveydenhuolto							44	44	46	46	46	46
Terveydenhuollon täydentävät palvelut							23	23	23	23	23	23
Perusterveyshuollon hoivapalvelut	124,5	106,7	106,7	106,7	113,2	123,2	123,2	107,5	106,5	106,5	133,5	133,5
OPETUSLAUTAKUNTA	661,1	672,8	699,3	723,7	809,0	815,3	828,3	824,4	895,0	900,0	900,0	900,0
Hallinto (sis. varhaiskasvatusta ja opetus)	6,6	6,3	6,3	7,1	8	7,3	7,3	7,3	12,6	12,6	12,6	12,6
Perusopetus (syyslukukausi)	352	354	371	392,6	443,5	439,2	448,2	448,6	460,5	461,5	461,5	461,5
Lukio-opetus (syyslukukausi)	48	47	43,5	45,5	48,5	52,8	54	54,3	61,8	61,8	61,8	61,8
Varhaiskasvatustaloustoiminta	254,5	265,5	278,5	278,5	309	316	318,8	314,2	360,1	364,1	364,1	364,1
SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA	96,5	104,2	116,1	118,5	122,3	122,6	124,8	126,8	124,4	126,4	126,4	126,4
Hallinto	2,5	2,7	2,9	2,9	2,9	2,9	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Sivistys- ja vapaa-ajatoiminta	94	101,5	113,2	115,6	119,4	119,7	121,5	123,5	121,1	123,1	123,1	123,1
TEKN. LAUTAKUNTA/INVEST.KOhteet	359,5	355	350,9	353,2	357,8	356,2	353,3	317,8	314,6	310,3	310,3	310,3
Hallinto	8,5	8,5	8,5	8,5	8,4	7,4	8,4	8,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Kadut ja yleiset työt	71	67	64	64	64	64	66	63	60,1	60	60	60
Vesi- ja viemäriasiat	17	17	17	17	15,5	16,5	16	15,5	15,5	16,5	16,5	16,5
Tiilihallinto	46	46	40	40	38	38	35	35	35	35,5	35,5	35,5
Palo- ja pelastustoimi	31,5	32,5	32,5	32,5	32,5	32,5	32,5	7	6	0	0	0
Ruoka- ja siivouspalvelut	185,5	185	188,9	191,2	199,4	197,8	195,4	188,9	188,6	188,9	188,9	188,9
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	51	50	50	42,8	44,1	45,6	44,5	45	46	50,8	48,8	48,8
Maankäytön suunnittelu	7,2	7,2	8,2	8,2	7,9	8,5	7,9	8,9	8,7	10,3	9,3	9,3
Kiinteistö- ja kartastotoimi	24,5	23,5	22,5	22	22,6	23,5	23	22,5	23,7	24,2	24,2	24,2
Rakennusvalvonta	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,3	4,8	4,8	4,8
Ympäristönsuojelu	5,1	5,1	5,1	3,1	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	5,5	4,5	4,5
Ympäristötieteen tutkimus	9,7	9,7	9,7	5	5,3	5,3	5,3	5,3	5,5	6	6	6
YHTEENSÄ	1 659,1	1 666,6	1 691,8	1 715	1 839,9	1 875,4	1 905,7	1 876,3	1 949,1	1 960,3	2 021,3	2 021,3

KUSTANNUSPAIKKARAKENNE

TOIEL: 10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TALUE: 1001 Vaalit

TY: 101 Kunnallisvaalit

KP: 101 Kunnallisvaalit

TY: 102 Valtiolliset vaalit

KP: 102 Valtiolliset vaalit

TOIEL: 12 TARKASTUSLAUTAKUNTA

TALUE: 1201 Ulkoinen valvonta

KP: 105 Ulkoinen valvonta

TOIEL: 14 YLEINEN LUOTTAMUSHENK.HALLINTO

TALUE: 1401 Kaupunginvaltuusto

KP: 106 Kaupunginvaltuusto

TALUE: 1405 Kaupunginhallitus

TY: 141 Kaupunginhallitus

KP: 107 Kaupunginhallitus

TY: 142 Toimikunnat

KP: 108 Toimikunnat

TOIEL: 16 KESKUSHALLINTO

TALUE: 1600 Edunvalvonta ja suhdetoiminta

KP: 109 Liikelahjat

KP: 110 Yhteistoiminta

KP: 111 Kansainvälinen

TALUE: 1610 Elinkeinopalvelut

TY: 162 Elinkeintotoimi

KP: 112 Edunvalvonta/viestintä

KP: 120 Yleinen kehittäminen

KP: 121 Elinkeinoon markkinointi

KP: 122 Projektipalvelut

KP: 123 Matkailutoiminta

KP: 124 Maataloustoimi

TALUE: 1620 Hallinto- ja talouspalvelut

KP: 130 Suunnittelu- ja tutkimus-

KP: 131 Kunnallisverotus

KP: 132 Taloushallinto

KP:	133 Keskusjohdon hallintopalvelut
KP:	134 Virastopalvelut
KP:	135 Asiakaspalvelukeskus
TALUE:	1630 Henkilöstöpalvelut
KP:	140 Virka- ja työsuhdehallinto
KP:	141 Työllisyystyöt
KP:	142 Palkanlaskenta
KP:	143 Henkilöstöpalvelut ja yhteisto
TALUE:	1640 Oikeuspalvelut
KP:	150 Lakipalvelut
KP:	151 Kuluttajaneuvonta
KP:	152 Velkaneuvonta
KP:	153 Sovittelutoiminta
KP:	154 Pysäköinninvalvonta
KP:	155 Perintätoimi
KP:	156 Vajaavaltaiten edunvalvonta
TALUE:	1650 Tietopalvelut
KP:	170 Tietohallinto
KP:	171 Puheviestintä
TALUE:	1690 Yhteiset kulut
KP:	190 Yhteiset kulut
KP:	195 Keskushallinnon projektit

TOIEL: 20 PERUSTURVALAUTAKUNTA

TALUE:	2005 Hallinto- ja talouspalvelut
KP:	201 Hallintopalvelut
KP:	202 Asuntopalvelujen hallinto
KP:	250 Vuokra-asunnot
TALUE:	2010 Vanhus- ja vammaispalvelut
KP:	203 Kotihoito
KP:	204 Vanhusten tukipalvelut
KP:	205 Vanhusten päivätoiminta
KP:	206 Veijolanpiha
KP:	207 Alatupa
KP:	208 Lagus
KP:	209 Palvelukeskuksen kodit
KP:	210 Honkala
KP:	211 Männikkö
KP:	212 Petäjäkoti
KP:	213 Ruusunen
KP:	214 Hoivaharju

- KP: 215 Jokela
KP: 216 Muut vanhusten asumisostopalve
KP: 217 Sotainvalidien palvelut
KP: 218 Kehitysvammaisten palvelut
KP: 219 Vammaispalvelut ja avustukset

TALUE: 2015 Sosiaalityö

- KP: 230 Perussosiaalityö
KP: 231 Päihdetyön avopalvelut
KP: 232 Muu avohuolto
KP: 233 Perhetyö
KP: 234 Kokkokallion tukikoti
KP: 235 Lastenhuollon laitokset
KP: 236 Muut sosiaalityön laitokset
KP: 237 Pakolaistoimi
KP: 238 Ehkäisevä toimeentulotuki
KP: 239 Toimeentulotuki
KP: 240 Elatustuki
KP: 241 Kuntouttava työtoiminta

TALUE: 2020 Päivähoitopalvelut

TALUE: 2025 Perusterv.huollon avopalvelut

- KP: 260 Vastaanottoiminta
KP: 261 Terveysneuvonta
KP: 262 Perheneuvola
KP: 263 Päihdekliniikka
KP: 264 Helppi
KP: 265 Päihdehuollon laitoskuntoutus
KP: 266 Laboratorio
KP: 267 Kuvantamistoiminta
KP: 268 Kuntoutus
KP: 269 Projektit

TALUE: 2030 Suun terveydenhuolto

- KP: 270 Anttilan hammashoitola
KP: 271 Harjun hammashoitola
KP: 272 Keskusaukion hammashoitola
KP: 273 Ojamon hammashoitola
KP: 274 Metsolan hammashoitola
KP: 275 Mäntynummen hammashoitola
KP: 276 Roution hammashoitola
KP: 277 Virkkalan hammashoitola
KP: 278 Sammatin hammashoitola
KP: 279 Veteraanien hammashoito

TALUE: 2035 Perusterv.huollon hoivapalvelu

- KP: 280 Vuodeosasto 1
- KP: 281 Vuodeosasto 2
- KP: 282 Vuodeosasto 3
- KP: 283 Kartanomäki
- KP: 284 Jokela
- KP: 285 Meltola
- KP: 286 Muut vanhusten laitoshuoltopai

TALUE: 2040 Terv.huoll.täydentävät palv

- KP: 290 Työterveyskeskus
- KP: 291 Erityistyöntekijät
- KP: 292 Veteraanipalvelut
- KP: 293 Muut terveydenhuollon palvelut

TALUE: 2045 Erikoissairaanhoito

- KP: 294 HUS
- KP: 295 Muut erikoissairaanhoidon palv

TOIEL: 30 OPETUSLAUTAKUNTA

TALUE: 3000 Varhaiskasvatus

- KP: 301 Päivähoidon hallinto
- KP: 310 Kartanonpuiston päivähoitoalue
- KP: 311 Keskustan päivähoitoalue
- KP: 312 Moision päivähoitoalue
- KP: 313 Muijalan päivähoitoalue
- KP: 314 Mäntynummen I päivähoitoalue
- KP: 315 Mäntynummen II päivähoitoalue
- KP: 316 Nummentaustan päivähoitoalue
- KP: 317 Perttilän päivähoitoalue
- KP: 318 Roution päivähoitoalue
- KP: 319 Vieremän päivähoitoalue
- KP: 320 Virkkalan päivähoitoalue
- KP: 321 Voudinpuiston päivähoitoalue
- KP: 322 Svenska småbarnsfostran
- KP: 325 Erityispäivähoidon alue
- KP: 326 Vammaisten päivähoito
- KP: 330 Päivähoidon ostopalvelut
- KP: 335 Lasten hoidon tuki
- KP: 336 Lasten hoidon tuki
- KP: 340 Esiopetus
- KP: 345 Koul. aamu- ja iltapäivätoim.
- KP: 346 Erit.op.aamu- ja iltapäivätoim

TALUE:**3010 Perusopetus**

- KP: 300 Opetustoimen hallinto
KP: 350 Jakamaton
KP: 351 Asemanpellon koulu
KP: 352 Hiiden koulu
KP: 353 Karstun koulu
KP: 354 Lehmijärven koulu
KP: 355 Linderin koulu
KP: 356 Lohjansaaren koulu
KP: 357 Maksjoen koulu
KP: 358 Metsolan koulu
KP: 359 Moision koulu
KP: 360 Muijalan koulu
KP: 361 Neitsytlinnan koulu
KP: 362 Nummenkylän koulu
KP: 363 Nummentaustan koulu
KP: 364 Ojamon koulu
KP: 365 Perttilän koulu
KP: 366 Pullin koulu
KP: 367 Rauhalan koulu
KP: 368 Ristin koulu
KP: 369 Roution koulu
KP: 370 Solbrinkens skola
KP: 371 Tytyrin koulu
KP: 372 Virkby skola
KP: 380 Anttilan koulu
KP: 381 Harjun koulu
KP: 382 Järnefeltin koulu
KP: 383 Källhagens skola
KP: 384 Mäntynummen koulu
KP: 385 Erityisopetus
KP: 386 Jalava, EHA 1
KP: 387 Jalava, EHA 2
KP: 388 Koulukuljetus
KP: 389 Muiden kuntien koulut (perusop

TALUE:**3020 Lukiokoulutus**

- KP: 390 Lohjan lukio
KP: 391 Virkby gymnasium
KP: 392 Lukion aikuislinja
KP: 395 Oppilashuolto

TOIEL:	40 SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALTK
TALUE:	4010 Sivistystoimen hallinto
KP:	400 Sivistystoimen hallinto
KP:	425 Lohjan osuus
TALUE:	4020 Sivistys- ja vapaa-aikatoimi
TY:	410 Hiiden opisto
KP:	410 Hiiden Opisto
TY:	420 Musiikkiopisto
KP:	420 Musiikkiopisto
TY:	430 Muu taiteen perusopetus
KP:	430 Muu taiteen perusopetus
TY:	435 Muu opetustoimi
KP:	435 Muu opetustoimi
TY:	440 Nuorisotoimi
KP:	440 Yleinen nuorisotoiminta
KP:	441 Nuorisotalotoiminta
KP:	442 Erityisnuorisotyö
KP:	443 Leiritoiminta
KP:	444 Nuorisotoimen projektit
KP:	446 Sovittelutoiminta
TY:	445 Nuorten tukitoiminnot
KP:	445 Tuki- ja neuvontakeskus
KP:	448 Nuorisotyöpaja
KP:	449 Kierrätyskeskus
TY:	450 Museotoiminta
KP:	450 Lohjan museo
KP:	451 Kaivosnäyttely
TY:	452 Orkesteri
KP:	452 Orkesteri
TY:	453 Teatteri
KP:	453 Teatteri
TY:	454 Yleinen Kulttuuritoiminta
KP:	454 Yleinen kulttuuritoiminta
TY:	460 Kirjastotoimi
KP:	460 Yleinen kirjastotoimi
KP:	461 Pääkirjasto
KP:	462 Mäntynummen kirjasto
KP:	463 Ojamon kirjasto
KP:	464 Roution kirjasto
KP:	465 Virkkalan kirjasto
KP:	466 Potilaskirjasto

KP: 467 Kirjastoauto
TALUE: 4030 Liikuntatoimi
TY: 490 Liikuntapalvelut
KP: 490 Liikuntapalvelut

TOIEL: 50 TEKNINEN LAUTAKUNTA

TALUE: 5110 Hallinto tekninen ltk

TY: 510 Hallinto ja talous
KP: 511 Tekninen lautakunta
KP: 512 Yksityistiejaosto
KP: 514 Jätehuolto
KP: 515 Energiahuolto
KP: 516 Pelastustoimi
KP: 518 Hallinto
KP: 519 Yhteiset erittelemättömät
KP: 576 Irtaimen omaisuuden hankinta
KP: 577 Käyttöomaisuuden hankinta
TY: 517 Hälytystoimi
KP: 517 Hälytystoimi

TALUE: 5140 Kunnallistekniikka

TY: 540 Kadut ja yleiset alueet
KP: 541 Suunnittelu ja rakennuttaminen
KP: 542 Liikenneväylien kunnossapito
KP: 543 Konekeskus
KP: 544 Varikko
KP: 545 Puistot, kentät, maa-, metsä-
KP: 546 Sähköpalvelut
KP: 572 Kadut ja yleiset alueet inv
KP: 573 Puistot, kentät, maa- vesia in
KP: 574 Liikunta-alueet investoinnit
TY: 546 Vesihuolto
KP: 547 Vesihuolto
KP: 575 Vesihuoltolaitos investoinnit

TALUE: 5150 Tilapalvelut

TY: 551 Tilahankkeiden yleiset
KP: 551 Tilahankkeet
KP: 570 Laskutettavat työt, kaupunkisu
TY: 552 Tilojen ylläpito
KP: 552 Tilojen ylläpito
KP: 553 Korjausrakentaminen
KP: 571 Tilahankkeet, investoinnit

TALUE: 5160 Ruoka- ja siivouspalvelut

TY: 561 Ruokapalvelut

KP: 561 Ruokapalvelut

TY: 562 Siivouspalvelut

KP: 562 Siivouspalvelut

TOIEL: 60 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

TALUE: 5115 Hallinto ympäristöltk

TY: 511 Hallinto ympäristöltk

KP: 513 Ympäristölautakunta

KP: 520 Kehittämisen- ja elinkeinojaosto

TALUE: 5120 Maankäyttö ja ympäristö

TY: 521 Maankäyttö

KP: 521 Maankäyttö

KP: 528 Joukkoliikenne

TY: 522 Rakennusvalvonta

KP: 522 Rakennusvalvonta

TY: 523 Ympäristö

KP: 523 Ympäristönsuojelu

KP: 524 Ympäristövalvonta

KP: 525 Terveysvalvonta

KP: 526 Kliininen eläinlääkintä

KP: 527 Projektit / alueellinen yhteis

KP: 529 Projektit, hankekohtainen

TALUE: 5130 Kiinteistö- ja kartastotoimi

TY: 530 Kiinteistö- ja kartastotoimi

KP: 535 Kiinteistötoimi

KP: 536 Mittauspalvelut

KP: 537 Kartastopalvelut

TOIEL: 90 RAHOITUS

TALUE: 9010 Rahoitus

KP: 910 Rahoitus

TOIEL: 95 INVESTOINNIT

TALUE: 9110 Kaupunginhallitus

TY: 911 Kaupunginhallitus

KP: 901 Kaupunginhallitus

TY: 917 Tietohallinto

KP: 912 Lähiverkko

KP: 913 Seutuverkko

KP: 914 Sovellusympäristö

KP:	915 Työasemaympäristö
KP:	916 Keskusverkko
TALUE:	9120 Perusturva
TY:	923 Perusterv.huollon avop.
KP:	921 Vanhus- ja vammaispalvelut
KP:	923 Perusterv.huollon avopalvelut
TY:	924 Suu-terveydenhuolto
KP:	924 Suu-terveydenhuolto
TALUE:	9130 Opetustoimi
TY:	931 Päivähoitopalvelut
KP:	931 Päivähoitopalvelut
TY:	932 Perusopetus
KP:	932 Perusopetus
TY:	933 Lukiokoulutus
KP:	933 Lukiokoulutus
TALUE:	9140 Sivistystoimi
TY:	940 Sivistystoimen hallinto
KP:	940 Sivistystoimen hallinto
TY:	942 Musiikkiopisto
KP:	942 Musiikkiopisto
TY:	946 Kirjastotoimi
KP:	946 Kirjastotoimi
TY:	949 Liikuntatoimi
KP:	949 Liikuntatoimi
TALUE:	9150 Tekninen lautakunta
TY:	950 KSK, Hallinto ja talous
KP:	950 Kaupunkisuunn. hallinto ja tal
TY:	954 Kadut ja yleiset alueet
KP:	954 Kadut ja yleiset alueet
TY:	955 Tilapalvelut
KP:	955 Tilapalvelut
TY:	956 Vesi- ja viemäri- laitos
KP:	956 Vesi- ja viemäri- laitos
TY:	960 Ruoka- ja siivouspalvelut
KP:	960 Ruoka- ja siivouspalvelut
TALUE:	9160 Ympäristölautakunta
TY:	952 Maankäyttö
KP:	952 Kiinteistötoimi

